

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

... AL PĂTRII ÎNALTE

CANDIDATI
... RATII POPULARE

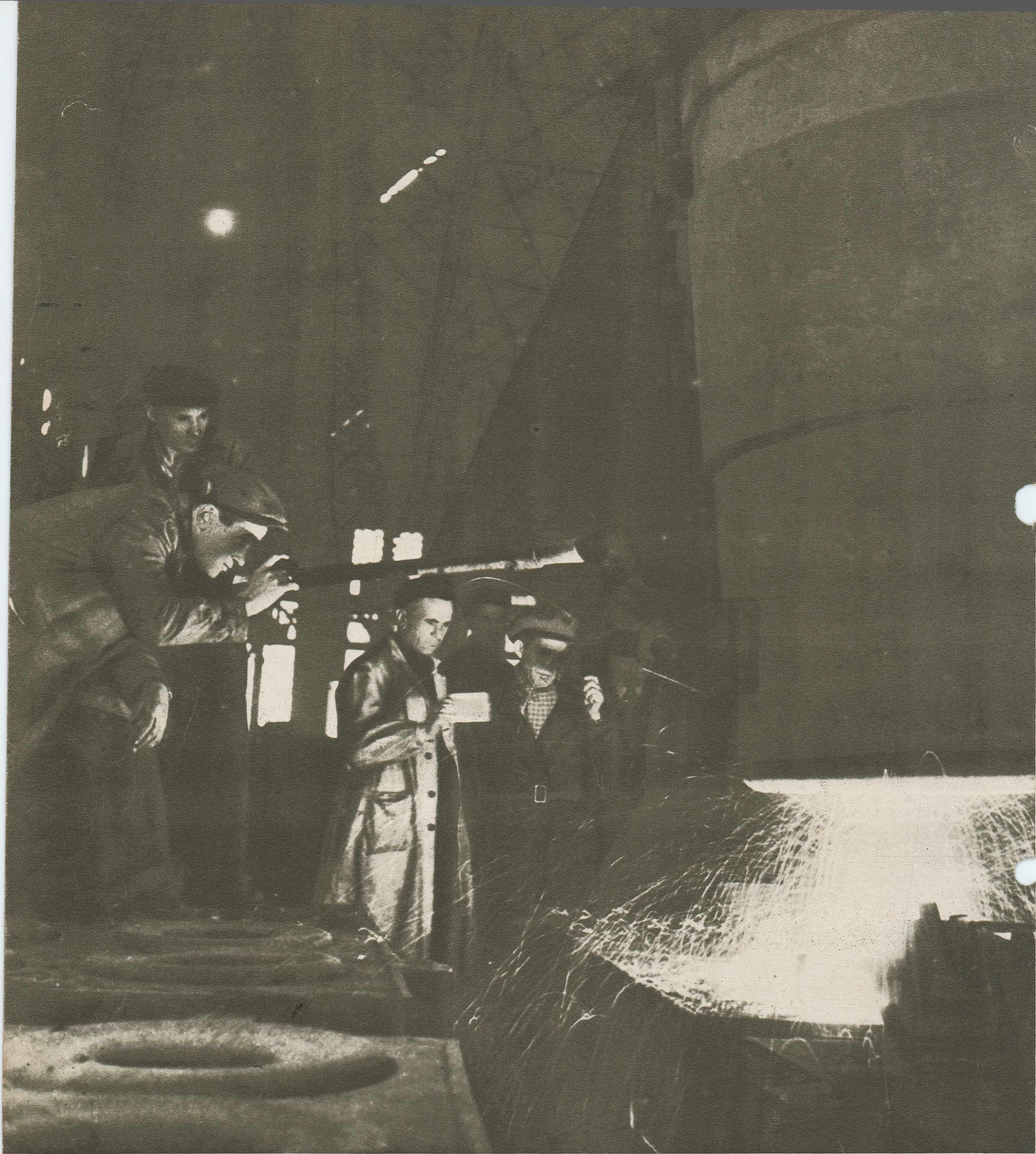
Sînt candidata voastră. Voi m-ați vrut.
Încrederea adîncă mă cinstește.
V-ați bizuit pe mine în trecut,
și-n viitor s-o faceți tot frățește.

Sînt muncitoare, da; și clasa mea
nu să mă rog m-a învățat în viață.
În sfat cuvîntul vostru-l voi purta,
și cauza voastră-o voi avea în față.

E-al nostru însoritul viitor.
Partidul ne dă armele de luptă.
Vom ridica olaltă, mai cu spor,
tot ce-i mai bun, prin frudă ne-nteruptă.

Alfred Margul SPERBER

În rominește de
Veronica PORUMBACU

Se toarnă oțelul în forme — fotografie de Nicu Vasile

Lucrare expusă în Expoziția concursului de fotografii artistice „Patria noastră”.

COPERTA I: Una dintre numeroasele femei, care, bucurându-se de încrederea și dragostea cetățenilor, a fost propusă candidată în alegerile de deputați în staturile populare: Velicu Maria, candidată în circumscripția electorală nr. 71 a raionului N. Bălcescu din Capitală.

Fotografie de A. LOVINESCU

COPERTA a IV-a :Vacanță... În fotografie, studenți de la Facultatea de Mecanică din Galați, aflați la cabana Suhard, au pornit într-o excursie împreună cu alți tineri.

Fotografie de A. MIHAILOPOL

În loc de articol despre alegeri

EUGEN FRUNZĂ

Halo!...
Un articol... alegeri...
Vi-l dau pînă mîine!
Desigur, scriu...

...cep.
Dar mă strigă rime, imagini...
...e să mă fac? E noapte, firziu.
...e-o fi! Pesemne că tema
...cere în versuri s-o dezbați;
...bine, trafez în versuri problema.
...ovarăși redactori, iertați!

...ărerile mele strict personale
...espre alegeri vreau să le spun:
...u, așadar, am găsit cu cale
...ș merg din mai bun în mai bun.
...cort și precis. Acesta mi-e țelul.
...rumul spre țel îl bat în sulș -
...-mi place grozav așa, sub drapelul
...anublicii mele, să urc pleptiș.

...înt liber să fac zece norme
...ore fericierea mea! Și a țării, firește.

...înt, ca oricare din voi, cetățean
...are-și ordonă și împlinește.

...tot, atotputernic stăpîn
...patria mea - acesta sînt!

...a vrăjii, uneori, pe-al ei sîn
...-aplec și ascult ce va fi în curînd...

...e va fi?... O mișcare, un salt
...ătre noi bucurii și cîntări!

...în Bicăz mii de sori spre înalt
...or țîșni, înșorînd depărtări...

...i sub bolți noi giganți de metal

vor naște vigoare și frumuseți...
Pfine mai multă va fi E banal?...
Nu! E poemul cel mai de preț!
Și în clubul nou, și-n orchestre mărunte,
și-n creșe cu flori la fereastră,
și-n cabare noi de pe munte
e ceva, din vîiteza și puterea noastră.

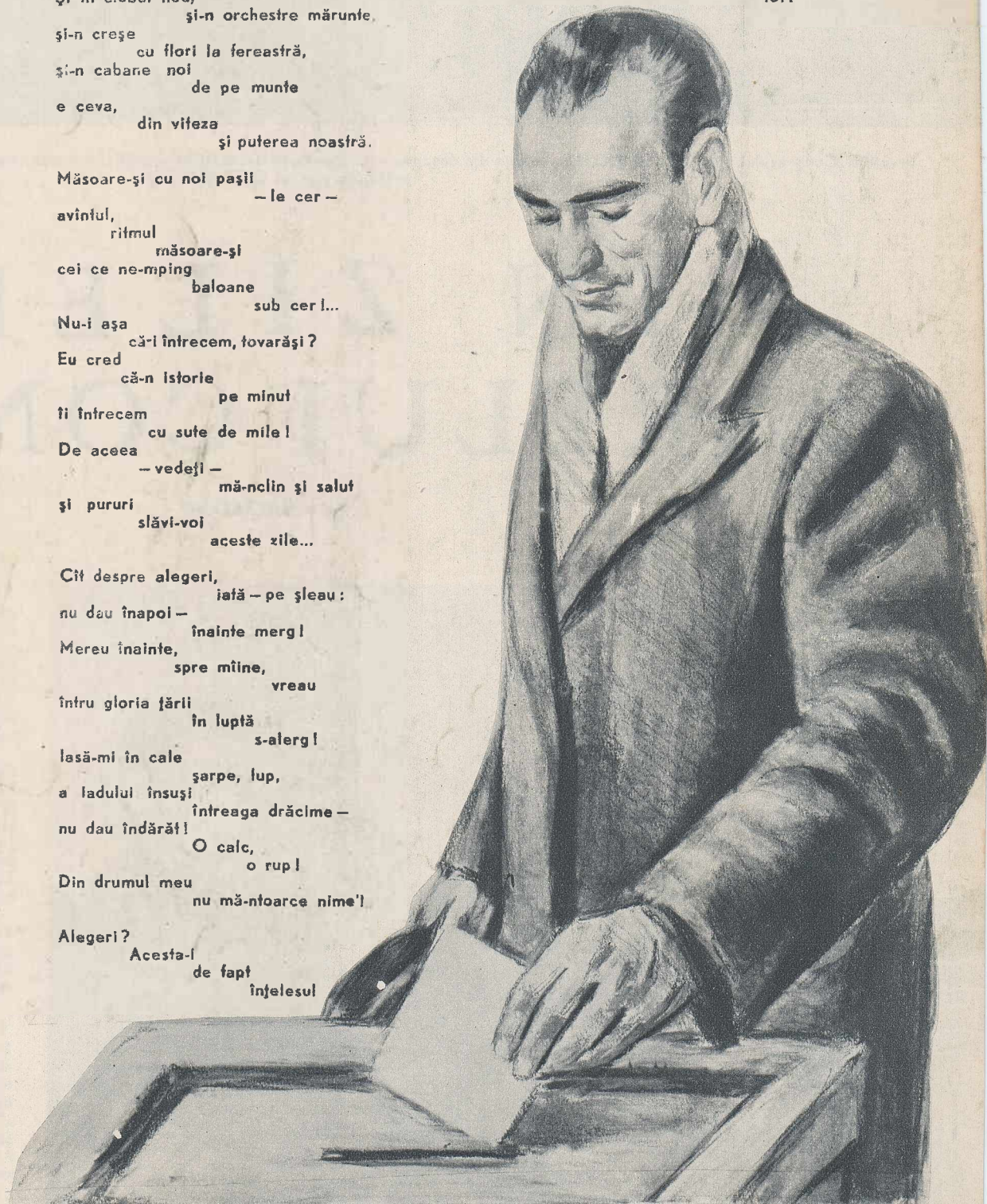
Măsoare-și cu noi pașii - le cer -
avîntul, ritmul măsoare-și
cei ce ne-mping baloane
sub cer!

Nu-i așa că-i întrecem, tovarăși?
Eu cred că-n istorie pe minut
ți întrecem cu sute de mile!
De aceea - vedeți - mîncîm și salut
și pururi slăvi-voi aceste zile...

Cît despre alegeri, iată - pe șleau:
nu dau înapoi - înaintea merg!
Mereu înainte, spre mîine, vreau
întru gloria țării în luptă s-alerg!
lasă-mi în cale șarpe, lup,
a ladului însuși întreaga drăclime -
nu dau îndărăt! O calc, o rup!
Din drumul meu nu mă-ntoarce nime!

Alegeri? Acesta-l de fapt înțelesul

prezenței mele mîine, la vot:
Eu - alegătorul și alesul -
decid pentru mine, pentru toți - tot!

Prezidiul Congresului al XX-lea al P.C.U.S. În loja din dreapta — conducătorii delegațiilor partidelor comuniste frățești. La tribună — tovarășul N. S. Hrușciov, prim-secretar al C.C. al P.C.U.S.

ÎN ZILELE MARELUI CONGRES

de V. BIRLĂDEANU

Există în Kremlin o încăpere — mai simplă și mai modestă decât toate celelalte. În această încăpere pașii vizitatorilor se încetinesc, murmurul șoptelor se stinge. Se aude — pentru cine are urechi să audă — un singur sunet distinct: bătăile mai repezi ale inimilor. În această încăpere, n-au avut loc nici congrese celebre, nici consilii memorabile. Și totuși, cine trece pe aici simte suflul istoriei.

Încăperea e cabinetul de lucru al lui Vladimir Ilici Lenin. Aici s-au născut multe din ideile geniale care au rodit apoi pe terenu fertil al realității în plină dezvoltare revoluționară a Țării Sovietice; multe din ideile care au prins apoi viață și în alte țări ale lumii, printre care și țara noastră; multe din ideile care prind viață și astăzi în Uniunea Sovietică și în lumea întreagă.

În ziua deschiderii Congresului al XX-lea al P.C.U.S. în închipuire mi s-a asociat, în mod simplu și firesc, imaginea Sălii celei Mari din marele Palat al Kremlinului, cu imaginea cabinetului modest din altă aripă a vaste

←

Delegați la Congres, pe culoarele marelui Palat din Kremlin. De la stînga la dreapta: K. P. Orlovski, președintele colhozului „Rassvet” (R. S. S. Bielorusă), T. I. Jigadko, președintele colhozului „Peremoga” (R. S. S. Bielorusă), S. F. Voicarnik, șeful brigăzii de tractoriști a S. M. T.-ului „Novo Astrahanskaia” (R. S. S. Ucraineană), T. S. Maljev, specialist în cultura cîmpului din colhozul „Zavelina”, regiunea Kurgan (R. S. F. S. R.).

lădări. Era firească asocierea, deoarece lumina zvorâtă de acolo, din încăperea de unde Lenin a condus cu minte înțeleaptă și mână fermă firma primului stat socialist al lumii, umple astăzi cu strălucirea ei triumfătoare, fără egal, Sala Mare unde sînt adunați cei peste o mie de delegați ai Congresului P.C.U.S. Pe drept cuvînt se poate spune că acest Congres — cel mai de seamă Congres de la moartea înteneictorului Statului Sovietic — este Congresul biruințelor fără seamăn ale leninismului.

Leninismul este astăzi mai viu ca oricînd! Delele lui Lenin, mărețea lui învățătură, sînt prezente în raportul și dezbaterile Congresului. În fiecare frază, în fiecare cuvînt al lor. Cît de mult s-ar bucura Vladimir Ilici dacă ar băși în Sala Congresului și ar vedea cît de unit este P.C.U.S. în jurul Comitetului său Central, cu cîtă putere înflorește ideile comunismului științific în zilele noastre!

Nu există om al muncii de pe glob pe care să nu-l fi impresionat analiza profundă făcută de tovarășul Hrușciiov situației internaționale și interne a U.R.S.S., nu-i om cînstit pe care să nu-l fi emoționat perspectivele grandioase ale viitorului apropiat ce se deschid în fața poporului sovietic! Răsunetul acesta larg și profund se explică prin faptul că în epoca noastră cea mai mare parte a populației lumii se află sub steagul socialismului, fie consolidîndu-l și înălțînd edificiul comunismului, în Uniunea Sovietică, fie construindu-l, în țările democrat-populare.

Luptînd pentru dreptul de a-l construi, în restul lumii.

Cînd N. S. Hrușciiov a vorbit la înalta tribună a Congresului celui mai puternic partid al contemporaneității despre strălucitele izbînzii ale lagărului socialist, atunci au simțit cu adevărat întreaga lor forță și oamenii muncii din țara noastră, cei care smulg adîncurilor pîrbuni, topește oțel, înrodesc pămîntul, cei ce clădesc case și scriu poeme. Au simțit-o și frații lor de pe țărmurile Vistulei și Vltavei, lanțului și Sprei, Tendonului și Mariței, milioane și milioane de oameni liberi, ziditori ai celei mai minunate societăți omenești. Și, într-adevăr, cum să nu ne mîndrească! În vreme ce feudalismul a avut nevoie de mai mult de două veacuri pentru a-și dovedi superioritatea asupra sclavagismului, iar capitalismul, de aproximativ un veac și jumătate pentru a se transforma într-un sistem mondial și a-și dovedi superioritatea de feudalism — socialismului i-a trebuit nu mai mult decît o treime de veac spre a-și demonstra deplina superioritate asupra capitalismului și a se transforma într-un sistem mondial în continuă dezvoltare.

Cînd tovarășul Hrușciiov a vorbit despre marile foloase ale coexistenței și întrecerii pașnice ale celor două sisteme, despre posibilitățile concrete de preîntîmpinare a războaielor în epoca noastră, toți partizanii păcii de pretutindeni s-au simțit mai încrezători în forțele lor, în puterea rațiunii, în capacitatea popoarelor de a pune capăt jongleriilor bezmetice „pe buza prăpastiei“, la care se dedau promotorii războiului rece.

Cînd de la tribuna Congresului s-a vorbit pe larg despre multitudinea formelor de trecere ale diferitelor țări la socialism, despre elementele specifice pe care le aduc țările democrat-populare în prefăcerea revoluționară a societății,

despre posibilitatea, în anumite condiții, a folosirii căii parlamentare în vederea cuceririi democrației pentru oamenii muncii și a înfăptuirii unor transformări sociale radicale — milioane și milioane de comuniști și oameni ai muncii fără partid din toate colțurile globului au avut în fața ochilor un model viu de marxism creator, de aplicare justă a principiilor fundamentale ale marxism-leninismului la condițiile concrete, noi, ale epocii contemporane, cînd socialismul a devenit o asemenea forță de care trebuie să se țină seama în arena internațională. Ei au înțeles mai bine ca oricînd că comuniștii sînt vrăjmașii principali ai oricărei îngustimi și mărginiri sectare și că interesele maselor populare din toate țările cer ca eforturile tuturor mișcărilor de masă ale contemporaneității să se reverse într-un torent unic antiimperialist.

Iar aplauzele furtunoase ce-au răsunat în sala Congresului alcătuiesc imaginea entuziasmului care a pus stăpînire pe participanți în minutele cînd raportul lui N. S. Hrușciiov a împărțit Congresului noile preocupări ale C.C. al P.C.U.S. în ce privește ridicarea mai departe, pe temelia de granit a marilor succese economice, a nivelului de trai al poporului sovietic. Ridicarea salariilor și pensiilor categoriilor de cetățeni cu salarii și pensii mici, reducerea zilei de muncă, desăvîrșirea învățămîntului mediu general și obligatoriu, crearea școlilor-internate pentru asigurarea educației copiilor

cu ambii părinți în producție, grija sporită pentru problemele vieții de fiecare zi ale omului simplu (mărirea producției de mașini și aparate de gospodărie, a numărului combinatelor de deservire, îmbunătățirea alimentației publice etc.) — toate acestea zugrăvesc tabloul unei griji fără margini, cu adevărat părintești, a partidului, pentru satisfacerea nevoilor poporului, tabloul unor minunate mlădie ale comunismului, care deschid calea spre modul de viață comunist.

... Congresul continuă. Încercații conducători ai gloriosului partid leninist rostesc de la înalta sa tribună cuvîntări care — fiecare în parte — furnizează popoarelor lumii un uriaș material de reflecție. Este de mirare oare că privirile întregii omeniri iubitoare de pace sînt ațintite în aceste zile spre Marea Sală a Kremlinului?

Cred că delegații gloriosului Congres au adesea impresia că pereții albi și luminoși ai Marii Săli se dau la o parte, că alături de ei, umăr la umăr, se află sutele de milioane de oameni ce năzuiesc și luptă pentru pace și socialism în toate colțurile globului pămîntesc.

Paralele și meridiane felurite se întretes în aceste zile la Kremlin. Sînt paralele și meridiane pornite din inimi omenești. Sînt paralele și meridianele viitorului comunist al planetei.

București, 21 februarie 1960.

→
Reprezentanți ai organizațiilor de partid din toate colțurile Uniunii Sovietice au luat parte la lucrările marelui Congres. În fotografie: un aspect al sălii de ședințe în zilele Congresului din marea Sală al Kremlinului.

Despre bosînceni am auzit felurite năzbîtii, încă din anii copilăriei. Povesteau moşnegii la clăci, că-i musai, cînd treci sara prin sat, să-ţi bagi cuşma-n sîn, altmînterî ţi-o smulg dumnealor din cap şi-ţi mai zic pe deasupra „bogdaproste”. Şi dacă nu le răspunzi cumva, în grabă şi din toată inima, „să fie de sufletul tatii”, cît ai clipi din ochi te dezbracă de suman şi de ce altă îmbrăcăminte mai ai. Aşa că, dacă vrei să ajungi sănătos la nevastă, e mai bine să urmezi înţelepciunea unui vechi proverb, ocolind satul pe după dealuri, tupiliş, prin răchiţi.

Acuma, ce o fi fost adevărat din toate, n-aş putea spune, dar iată că zilele trecute am mers şi eu la Bosanci.

Indrăzneţ din cale-afară nu mă cunosc şi totuşi n-am ţinut sama de sfatul bătrînilor mei povestaşi. Cu cuşma pe o ureche, hoşteşte, cu mantaua pe umeri, m-am repezit de-a dreptul în inima satului. Am frămîntat sara glodul pe uliţe, m-am înconţrat la vorbă cu destui gospodari şi am ajuns la nevastă nevătămat, iar cuşma, dacă vrei, dragii mei, v-o împrumut la vară!...

În schimb, am aflat aici întîmplări şi m-am întîlnit cu oameni pe care nu-i voi uita.

★

Am ajuns la Bosanci pe o vreme cu sfieli primăvaratice. Cu cojoacele dezbumbate, plugarii călcau prin mijlocul drumului, măsurat, ferindu-se cu o gravitate inutilă.

Am colindat cîteva ceasuri uliţele pline de mîzga dezgheţului, minunîndu-mă de alcătuirea acestui sat uriaş, revărsat pe văi şi pe dealuri, cu aşezări şi garduri trainice, cu standoale şi şuri încă o dată cît casa. Oamenii mă salutau cu cuviinţa obişnuită, mă măsurau o clipă, de parcă ar fi vrut să afle cît trag la cîntar, şi, preţuindu-mi probabil făptura nu mai mult decît valoarează, îşi vedeau cu nepăsare de treburi.

O linişte nefirească plutea peste sat, izvorită din ciudata rînduală a anotîmpului, din leneşa fumegare a hornurilor.

Satul, însă, credeţi-mă, prieteni, nu era de loc liniştit! În adîncurile sale, acolo, sub tihna înşelătoare a zilelor, se stîrnise furtuna. O furtună încă la începuturile ei, ce ascunde, în dibuiala primelor vînzoliri, întreaga ei frumuseţe viitoare...

De asta îmi dau sama acum, cînd stau la căldură şi scriu, şi-mi arunc din cîind în cîind privirile la fulguala uşoară de afară. Atunci, însă, mă stăpîneau alte îndeletniciri.

Mă oprisem în faţa sfatului popular. Potop de oameni roiau prin tîndă, pe afară, tropăindu-şi ciobotele. Pînă să ajung în biroul preşedintelui, am avut prilej să aflu multe.

★

Ananie Fodor, preşedintele, e un bărbat croit pe măsura satului. Îţi umflă cu o mină tîhalul de o sută de chile şi-l zvîrle peste gard, ca pe o ţandură. Omul acesta, în stare să doboare ursul cu un singur pumn, e tare zgîrcit la vorbă cînd discuţi despre dînsul. Te trec şapte rînduri de sudori şi tot nu afli mare lucru despre gîndurile sale lăuntrice.

Şi-a întors spre mine faţa mare şi limpede: — A da, realizări avem. Iacă, am electrificat comuna pe o distanţă de patru kilometri. Acţiunea continuă. S-au instalat în casele oamenilor vreo 300 de difuzoare. Şi asta continuă.

LA BOSANCI

de George SIDOROVICI

În Cumpărătura s-a clădit o şcoală nouă. A luat fiinţă şi o întovărăşire, cu 34 de familii. Avem cor, echipă de teatru, două magazine universale...

Preşedintele vorbea repede, profesional.

— Cum aţi făcut toate acestea?

Nedumerit, preşedintele a zvicnit din sprîncene:

— Cu muncă. Am adus stîlpi, am săpat gropi, am întins droturile ca struna...

Eu îl pisam întruna, cu suruburile mele:

— Istoriseşte-mi mai pe larg, mai concret.

Dumnealui mă privea cu ochi miraţi.

— Păi, asta nu-i concret, dacă au prins a cînta difuzoarele?

— În ce fel aţi muncit?

— În colectiv, tovarăşe! Cu comuniştii, cu deputaţii...

— Bine, dar dumneata personal, ca preşedinte...

— Apoi şi eu personal (dădea semne de nerăbdare preşedintele). Am pus şi eu personal cîteva stîlpi...

Şi, deodată, parcă ar fi tras o concluzie:

— Bosîncenii-s oameni harnici, tovarăşe!

După care s-a ridicat, umplînd odaia cu statura sa de uriaş.

— Iar!-mă, tovarăşe, eu unul nu mă pricep la poveşti...

Că Ananie Fodor nu se pricepe să spuie „poveşti” gazetarilor nu-i mare pagubă. Sînt alţii prin sat mai tari în meseria asta şi de la dînşii poţi afla mai multe despre vrednicia preşedintelui...

Comunist din 1945, a bătut în Bosanci primii ţăruşi ai reformei agrare, s-a războit cu chiburii, s-a războit cu îndoielile sale şi cu ale altora şi a cutreierat uliţele satului, purtînd cuvîntul partidului pînă-n fundăturile cele mai îndepărtate. Şi nu o dată l-a pîndit primejdia de a căpăta un cuţit în spinare. Cîndva, într-o noapte, prin 1950, i-a ars gospodăria. Cercau duşmanii să-i moaie dîrzenia. Ananie Fodor a strîns din dinţi şi a mers mai departe. Iar cînd bosîncenii l-au ales în fruntea lor, preşedinte, a spus doar atît:

— Bine, ne-om apuca de treabă, tovarăşilor!

Şi s-au apucat. Mărturie sînt realizările pe care mi le-a înşirat.

Dar iscusinţa gospodarului nu trebuie căutată numai în acţiunile mari, ce-ţi sar în ochi la prima vedere. Ziua de muncă a unui preşedinte e adeseori umplută de o puzderie de fapte mărunte.

Iată, omul porneşte de-acasă, spre sfat. Îi dai cincisprezece minute pentru treaba asta şi drumul ţine uneori două ceasuri. Îi răsare în cale o babă.

— Feciorule, stai oleacă!

„Feciorul” a împlinit de mult patruzeci de ani, i-s tîmplele uşor cărunţite.

— Ce-i, mătuşică?

— Apoi mie să-mi spui: cum îi cu lipsa de

lună? O mănîncă vîrcolacii, ori e alta se întîmplă? Aud că-n gazetă scrie alt fel.

Aşază-te, Ananie, pe marginea şanţului, şi ţine-i o lecţie despre eclipsa de lună! Eşti preşedinte, trebuie să ştii!...

Altădată îl opreşte în drum în vîtătorul Ştefan Noroc:

— Ar trebui să mai mărim corul tovarăşe!

— Să-l mărim; cine ne împiedică?

— Gheorghe a Nanului, tovarăşe! Zice că-i ruşine. Şi are un glas, ca...

Niculescu-Basu! — exagerează învăţătorul.

— Are aşa glas şi-l ţine ascuns? — se miră preşedintele. Păi, să-l lămuresc.

Acasă la el, cel cu glas ascuns asudă din gre la şişcorniţă. Cînd a zărit că-i pică oaspeţi în bătătură, şi-a făcut iute o socoteală: copii şi-i trimite la şcoală, cota şi-a predat-o, st bine şi cu regulile agrotehnice. Oare ce poftes dumnealor?

— Măi Gheorghe, — începe preşedintele. Nu frumos ce faci. Tu trebuie să-ţi schimbi atît dinea...

Şi s-a pornit acolo, în standoală, o lungă discuţie asupra foloaselor muzicii, în care argumentul suprem era Niculescu-Basu.

— Cine-i acela, bre?

— Un om vestit — zîmbeşte preşedintele. Unul care are un glas ce seamănă cu al tău dar nu-i e ruşine să-şi scoată talentu-n po...

Şi Gheorghe a Nanului cascadează nişte och paharele. Peste o săptămînă, deschide cu sara uşa căminului cultural. Se uită în jur. Nu ridică careva de dînsul? Nu ride. Nici de Niculescu Basu n-a rîs nimeni...

Despre Ananie Fodor zic oamenii:

— Preşedintele nostru n-are gura cusută nu poartă bumbac în urechi.

Pe limba bosîncenilor, asta înseamnă că un om de nădejde, cu inima deschisă, în care poţi avea încredere. Iar încrederea asta şi-a arătat-o cu o sară înainte de sosirea mea la Bosanci.

În sala căminului cultural se adunaseră pes o mie de oameni. Li s-a cerut să propună un candidat de deputat pentru regiune. Cînd s-a rotit numele lui Ananie Fodor, bosîncenii au pri să aplaude virtos, de ziceai că-şi rup palmele.

Roşu ca sfecla, preşedintele s-a ridicat în picioare, înalt şi spătos. Lumea se uita la el cu mirare, parcă atunci l-ar fi văzut întîia oară. Cineva a zis:

— Bagă de samă, Ananie, dacă n-ai să fa treabă, avem de cine trage!

Bosîncenii au rîs ca la o şagă bună şi-şi priveau candidatul cu dragoste. O să facă treabă viitorul lor deputat, de asta n-aveau gînd.

Cînd ai în fruntea ta oameni ca Ananie Fodor nu ţi-e frică să porneşti la drum. N-ai să rătăceşti de-a surda, chiar dacă drumul pe care l-ai apucat ţi-e încă necunoscut şi presărat cu ghimpii îndoielilor.

★

Cu vreo cinci ani în urmă un activist de partid a îndrăznit să vorbească în Bosanci despre transformarea socialistă a agriculturii. S-a petrecut atunci următorul lucru. Erau vreo cincizeci de oameni în sală. Bărbaţi, femeii Activistul glăsuia cu foc. Bărbaţii îşi trăgeau nevestele de mincecă, şuşoteau.

— Aista cîntă de colhoz; hai acasă, fumei şi ne-om culca.

Și se ridicau încetîșor din laiți și-o tundeau pe ușa mîntuirii.

La o vreme, activistul nostru s-a pomenit cuvîntînd de unul singur, între pereții goi...

Dar timpul nu trece ca vîntul prin codri. Asta tot bosîncenii o spun. Timpul își are rosturile lui și uneori cîinci ani fac cît un mileniu. Truda acelor oameni, îndrăzneți și simpli, a zecilor de activiști de partid ce au bătătorit glodurile le au răscolit colbul ulițelor din Bosanci, care adesea au ieșit cu inima cătrănită din sat, ca să revină iar, cu îndărătnicia apei ce-și sapă vad nou, n-a fost zădarnică.

În Bosanci, a luat ființă întovărășirea agricolă „Cel de-al II-lea Congres al partidului”.

Ca să iasă de sub teacurile gazetelor o asemenea știre, a trebuit ca în Bosanci să pornească furtuna de care scriam adineauri. O furtună încă la începuturile ei, ce ascunde în dibuiala primelor vînzoliri întreaga ei frumusețe viitoare...

Am cunoscut cîțiva oameni ce au stîrnit furtuna aceasta.

Niculai Maximesei, un bărbat cu semeție de vultur bătrîn, ce poartă-n picioare niște ciubote falnice, croite parcă dintr-o piele întregă de vită, a intrat în întovărășire printre cei dintîi și-i azi unul dintre cei mai harnici agitatori. Și-a tocit fierul de la cîrja cea noduroasă de cîreș, cît a umblat pe ulițe cu lămurirea, dar necazul cel mare cu nevasta l-a avut. Cînd a auzit femeia că omul ei vrea socialism, și-a pierdut glasul dintr-o dată. Sta în mijlocul casei ca un stilp. Și, bărbatul jagă de samă, după aceea, cum de la o zi la alta se subțiază mîncarea, că mai mult cu borșuri dintr-acelea limpezi îl ține.

— Măi femeie, am slăbit ca un cîne! Ce ai de gînd, măi femeie? Vrei să mă bagi în sanator’?

Femeia, mormînt.

— Măi femeie, dormim amîndoi într-un pat, te știu de atîția ani, apoi tocmai cu mine vrei tu să te războleşti?...

O lună de zile a tăcut femeia, o lună în cap l-a ținut în borșuri dintr-acelea limpezi. Mare răbdare a avut badea Niculai și multă agitație a dus cu femeia. „Cu răbdare — zice badea Niculai — urnești și munții din loc”. Așa că, pînă la urmă, s-a urnit și inima ei. Cu încetul, femeia și-a recăpătat graiul. Cînd o întrebă azi: „Ce-ți era, măi femeie, cu borșurile celea?” — dumneaei răspunde: „Dac-ai dat pămîntul!”... Și rîd amîndoi: badea Niculai, cu gura larg deschisă, din toate puterile; dumneaei, cu mai puțină strălucire, un rîs subțirel, ca ața...

Pe Niculai Maximesei l-am întîlnit în dreptul cooperativei, tocmai cînd îl lămurirea pe cumătrul Dumitru Croitoru, un omuleț îndesat, cu un săculeț subsuoară.

— Nu te mai cîrîi, cumetre! Intră o dată!

— Nu pot, zău. N-am să am posibilitate.

— Ce n-ai să ai?

— N-am să am posibilitate să lucru pămîntul.

— Cum așa? — se miră badea Niculai. Pînă acum, ai avut și dacă intri, nu mai ai?

— Nu mai am! — hotărăște cumătrul. Copiii-s mici și n-am brațe destule. Pînă acum mai scăpam cîte un capăt de ogor în buruiană. Dar la întovărășire e altă socoteală. Acolo te scoli și lucrî după ceas. Și eu nici pentru ceasornic n-am posibilitate, cumetre. Eu, cu soarele...

Las’ pe badea Niculai, cum mi ți l-a prelucrat după aceea. L-a freat și l-a sucit cu avantajele muncii în comun, încît cumătrul Dumitru se lumina pe nesimțite, ca o dimineață de primăvară.

— Dacă-i așa, nu-s contra, zău!

— Atunci hai la tovarășul Bunduc, să-ți scrie cererea.

Spre surprinderea mea, cumătrul Dumitru a aprobat:

— Hai!

M-am pornit și eu cu dumnealor, că nu în fiecare ceas ți-i dat să vezi asemenea lucru. La răscurile drumului, cumătrul Dumitru s-a oprit. Își cerceta cu grijă săculețul.

— Haida! — îl îmbolea badea Niculai. Ce te frănuiești atîta?

— Săculețul, cumetre, să-l las undeva, ș-apoi vin.

— Dă-l în vînturi de săculeț — se arăta din cale afară de grăbit badea Niculai. Hai așa; tovarășul Bunduc îi om de-al nostru, intelectual din popor... Ori ți-e rușine?

Cumătrul Dumitru prinsese rădăcini la răscurile drumului. Și-a ridicat cu sfială ochii spre badea Niculai.

— Să stau de vorbă întîi cu femeia.

Pe fruntea lui badea Niculai a zvîcnit a mînie o vîină. Dar omul e învățat să-și strunească patimile.

— De ce nu spui așa? — zîmbește badea Niculai. Haide, atunci, la cumătra, s-o lămurim amîndoi... Eu am mai multă experiență cu femeile...

Nu știu ce s-a petrecut la cumătra. Dar, vorba lui badea Niculai: de acuma cumătrul Dumitru e copt pentru întovărășire, ca o pară. Oleacă să-l mai pîrlească soarele și-l scuturi de pe creanga îndoielilor...

Niculai Maximesei nu e singur. Hrăniți cu învățătura epocii noastre, Ignat Dubic, învățătorul Dumitru Bunduc, Gheorghe Năstase, Aurica Curic, comuniști și fără de partid, se zbat și se frămîntă pentru un lucru nespuse de frumos. Despre fiecare dintr-înșii s-ar putea scrie cîte o scurtă istorie...

Despre transformarea socialistă a agriculturii se discută astăzi aprins pe ulițele Bosancilor. În fața sfatului, la cooperativă, prin ogrăzi, au loc dezbaterele încinse. Furtuna, dragii mei, a început să cuprindă satul.

Am nimerit și eu, într-o sară, la o asemenea adunare de lume și am cunoscut acolo un bosîncean cu gură de aur. Îi zice Nicolae Zăgan. Acasă la dînsul, pe peretele dinspre răsărit, printre mănunchiurile de busuioac uscat și icoana maicii domnului, vei găsi și diploma de fruntaș al recoltelor bogate. Nu-i membru în întovărășire, dar a vizitat omul gospodăria colectivă din Săveni și din ce-a văzut, nu face taină.

Oamenii se sprijină-n ciomegele de corn lustruit, își mută greutatea trupului de pe un picior pe altul, iar Nicolae Zăgan e în stare să povestească ceasuri în șir și tot nu se satură.

— Iac-asa, tovarășe! — se fudulește dumnealui. Cînd mă văd, se adună în jurul meu și cască gura, parc-aș fi venit din Australia.

— Și cum îi la colectivă? — îl întrerupe careva.

— Nu-i rău, nu! — clipește din ochi Nicolae Zăgan. Iacă, au niște oi, una și una, parc-ar fi surori... Am dormit la unul, Vasile, care-i cioban. Mamă, aista avea grîu și parale, cît n-aveți voi tăți la un loc. Și era acolo un moșneag ce o lucrat el singur patru sute de zile într-un an. M-am uitat la el lung, să-l văd cum arată la față. Mai bătrîn ca mine, moșneagul. Îl trag deoparte, să nu mă audă alții... „Măi, nu umbla cu hocus-pocus. Spune-mi drept: cum vine asta? Calendarul are 365 de zile...” Și moșneagul ride și-mi explică că la dînsii îi alt calendar: după hărnicie...

Oamenii țîțiau cu mirare. De le-ar fi spus cine știe ce istorii minunate și încă nu l-ar fi ascultat cu mai multă atenție. Ochii povestitorului sticleau de mulțămire. Ceva mai tîrziu, l-am înghesuit cu o întrebare:

— Dar dumneata n-ai de gînd să intri în întovărășire?

— Eu? — s-a zăpăcit povestitorul. Eu încă nu mi-am pus problema. Da’ pînă la urmă, tot într-acolo ni-i drumul.

— Atunci?

— Vezi că... — își căuta cuvintele omul. Cum să-ți spun, iacă potlogul ista de cușmă, o belitură! Da’ m-am învățat cu dînsa. Mi-o crescut parcă pe cap. Și-mi vine greu să-mi iau una nouă... Da’ în colectiv, nu-i rău, tovarășe! Nu!...

Numele lui Nicolae Zăgan nu e trecut în evidența agitatorilor din Bosanci, dar e și el, poate fără să-și dea sama, unul din mulțimea celor care vestesc furtuna înnoirilor.

★

Cînd a fost să plec, am tras o ultimă raită prin sat. Și în timp ce sorbeam cu nesăț

reveneala vîntului umed și cald și frămîntam glodul ulițelor, am mai întîlnit unele lucruri demne de reținut.

M-am oprit la cooperativă, să culeg cîteva date despre nivelul de trai al locuitorilor, dar un țaran și o țarancă își cumpăraseră atunci un aparat de radio și un lanț și m-am lăsat păgubaș. Surprinzătoarea împerechere a acestor obiecte mi s-a părut mult mai grăitoare decît rînduiala cifrelor în registrele contabilității.

Mai voiam să stau de vorbă cu un deputat, cu liniorul Alexandru Croitoru, dar omul se cătărase pe un stilp și se căznea să facă legătura, pentru instalarea unui difuzor în casa în fața căreia se afla stilpul. După ce a coborît, din ogradă au năvălit asupra lui o droaie de prunci, cu glasuri ce ar spăria și morții din țintirim, dacă n-ar fi morți:

— Cîntă, bădică! Hai și-i vedea ce fain cîntă!...

Am lăsat oamenii să se bucure.

★

În drum spre Suceava, printre dealurile încetoșate și sure, gîndindu-mă la oamenii cu care m-am împrietenit, îmi venea să rid cu hohote de holboroseala bătrînilor povestași din anii copilăriei mele...

Și l-auzeam parcă pe Ananie Fodor:

— Bosîncenii-s oameni harnici, tovarășe! O dată porniți pe drumul cel bun, nimeni nu-i poate opri.

Nota redacției — La ora cînd acest reportaj a intrat în pagină, ne-a sosit știrea că au fost propuși candidați tovarășii Ananie Fodor, pentru sfatul popular regional și sfatul popular comunal, în circumscripția nr. 2; Maximesei Niculai, pentru sfatul popular comunal, în circumscripția nr. 30; Bunduc Dumitru, pentru sfatul popular raional în circumscripția 24, și sfatul popular comunal, în circumscripția nr. 28; Gheorghe Năstase, pentru sfatul popular comunal, în circumscripția nr. 32; Aurica Curic, pentru sfatul popular raional, în circumscripția nr. 22; Croitoru Alexandru, pentru sfatul popular comunal, în circumscripția nr. 11; Ignat Dubic, pentru sfatul popular comunal.

CANDIDATA NOASTRĂ

E o sală mare, în care s-au adunat cetățenii circumscripției 168, din raionul Stelin. Se fac propuneri pentru alegerea candidatului. Cineva își spune:

— Am de gând să propun o cetățeană foarte capabilă: pe gospodina Maria Diaconescu. E o tovarășă bună, muncitoare și cinstită.

Întreb:

— O cunosc majoritatea celor veniți aici?

— Cred că mulți, dar nu majoritatea. Asta, însă, nu va împiedica să fie acceptată propunerea, deoarece acei care o cunoaștem vom arăta celorlalți ce înseamnă să avem o astfel de deputată în circumscripție. Îi vom convinge.

Mă întreb dacă într-adevăr, propunerea va fi acceptată, așa cum socotește a el care are de gând s-o facă. Caut un răspuns, privind fețele celor veniți aici; nu remarc decât calmul întregii adunări.

Ascult cuvântul primului cetățean care s-a ridicat. Gospodina Maria Comănescu:

— Eu o propun pe tovarășa Diaconescu. Dînsa locuiește pe o altă stradă decât a noastră, pe strada Disescu. Ceea ce nu va împiedica să devină o bună deputată a noastră.

Urmează la cuvînt cetățencele Maria Negoescu și Florica Davidescu, care îi susțin cu noi argumente candidatura.

— Stați, măi tovarăși!

S-a ridicat cizmarul Gheorghe Frasin:

— Dumneavoastră vreți ca noi, cetățenii de pe strada Iacob Negruzzi, să alegem o tovarășă pe care nu o cunoaștem îndeajuns. Eu n-am nimic împotriva cetățencei Diaconescu. O fi bună, vrednică, așa cum se spune aci... Dar, măi tovarăși, noi avem deputata noastră, pe care o cunoaștem cu toții. O avem pe Maria Pănuță.

Cineva bătu din palme. Atunci sala se umplu deodată de aplauze. Pline de curaj se anunțau acum zeci de mîini, care cereau cuvîntul.

Cetățeanca Maria Dumitrescu:

— Eu vreau să enumăr numai cîteva din realizările deputatei Pănuță. Iată, în ultimii doi ani, datorită, în primul rînd, strădaniilor ei, s-a terminat iluminarea străzii. Aci, unde bombele anglo-americeane au lăsat atîta prăpăd, nu se mai zăresc azi de loc urmele războiului. Toate clădirile au fost reparate. Eu, personal, am obținut de la sfat, cu ajutorul deputatei Pănuță, tot materialul necesar reparării casei...

Ecaterina Cismaru:

— Mult timp n-am putut lucra. Prin străduința deputatei Pănuță, am obținut în acea vreme, din partea sfatului popular, un prețios ajutor bănesc pentru fetița mea.

Emilia Rădulescu:

— S-o schimbăm pe tovarășa Pănuță acum, cînd dînsa ne cunoaște casa și rînduiala fiecăruia? Cîte

sfaturi și ajutoare n-am primit chiar eu, personal! Să-mi fac grădină de zarzavat în curtea casei, să-mi cumpăr aragaz și mobilă, și chiar să renunț la... divorțul spre care eram pornită.

Un bătrînel (care plecă apoi, fără să-i pot afla numele):

— La inițiativa deputatei noastre cetățenii au ieșit de atîtea ori la muncă voluntară. Pentru curățirea zăpezii, sau amenajarea de spații verzi... Ei da, sînt, desigur, și oameni care n-o au la inimă pe tovarășa Pănuță. Cum sînt cetățenii Popescu și Ciobotaru, pe care dînsa i-a criticat pentru murdăria și purtările lor necuviincioase în cartier...

Au trecut două ore. Oamenii vorbesc și acum despre Maria Pănuță.

— E tîrziu, tovarăși. Propun să suspendăm discuțiile și să trecem, prin vot, la desemnarea candidatului.

Rezultatul e cel pe care-l bănuieți: în marea lor majoritate, locuitorii de pe strada Iacob Negruzzi au desemnat-o pe Maria Pănuță drept candidata lor în alegeri.

Vor fi dintre aceia care, ajunși la capătul acestui mic reportaj, vor spune: ei și? De ce a fost nevoie de relatarea acestui fapt?

Printr-o luptă liberă de opinii, cetățenii unei străzi și-au ales deputatul. La fel cum se întîmplă azi, în alte sute de locuri din republica noastră!...

Tocmai de aceea am și scris aceste.

I. M.

DE VORBĂ CU CANDIDATUL LOR

O dovadă a dragostei și prejului de care se bucură candidații F.D.P. în alegerile de deputați în sfaturile populare o constituie încrederea cu care alegătorii le cer sfatul în problemele care-i preocupă.

Nenumărate întîlniri între alegători și candidați au loc în aceste zile în întreaga țară. Ele au menirea să ducă la noi și noi realizări în fiecare sat sau comună, în fiecare oraș, în fiecare raion de pe cuprinsul patriei noastre.

Iată-i, acasă la tovarășul Eremia Pîrdău — membru în Prezidiul Marii Adunări Naționale și candidat al F.D.P. în circumscripția electorală regională nr. 1 Vatra Dornei — pe cîțiva dintre alegătorii din cadrul circumscripției, veniți pentru a discuta cu candidatul lor o seamă de probleme ce-i frămîntă. La plecare, oaspeții și gazda au mai rămas pușin în poartă. Se despart cu greu — mai au de făcut multe planuri pentru viitor...

MAGAZINUL UNIVERSAL DIN VUTCANI

Țăranii muncitori din Vutcanii Hușilor (regiunea Iași) s-au bucurat nespus cînd, pe la sfîrșitul anului trecut, prin grija sfatului popular, s-a inaugurat și la ei în comună un magazin universal. De atunci localul spațios al noului magazin este în fiecare zi plin de cumpărători. La aceasta contribuie și buna aprovizionare cu tot felul de produse textile (după cum se poate vedea și din fotografia de mai jos), încălțăminte, articole me talo-chimice, rechizite școlare și cărți.

Trăian ȚANEA
correspondent-Iași

Fotografie de G. PAUL

LA O CASĂ A ALEGĂTORULUI DIN BACĂU

La Casa alegătorului nr. 5 din orașul Bacău se desfășoară în aceste zile o intensă activitate. Aici se țin cu regularitate conferințe despre realizările înfăptuite de regimul democrat-popular și au loc diferite convorbiri cu alegătorii din cartier și cu muncitorii de la fabrica „Steaua Rosie”. De asemenea, numeroase materiale legate de alegeri sînt puse aici la dispoziția cetățenilor, iar brigada de agitație organizează programe artistice.

În fotografie, se poate vedea un aspect dintr-un colț al Casei alegătorului.

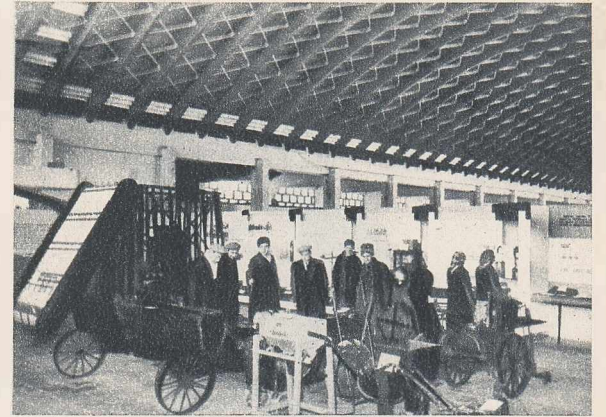

Recent ne-a vizitat țara basul sovietic A. F. Krivcenia, solist al Teatrului Mare Academic de Stat al U.R.S.S. Iată-l în fotografia noastră (al doilea din dreapta), împreună cu artiștii romîni Petre Ștefănescu-Goangă, Blanche Adalstein și Valentin Gheorghiu, cu ocazia recitalului dat la Ateneul R.P.R.

În cursul lunii februarie șef rabinul cultului mozaic din Suedia, dr. Kurt Wilhelm, a fost oaspete al țării noastre. Printre celelalte vizite făcute în Capitală, dr. Kurt Wilhelm l-a vizitat și pe patriarhul Bisericii Ortodoxe Romine, Justinian.

Cu ocazia consfătuirii inovatorilor din agricultură și silvicultură, ce a avut loc la 15 și 16 februarie în București, s-a deschis în pavilioanele din Parcul de Cultură și Odihnă „I.V. Stalin” „Expoziția inovațiilor din sectorul agrosilvic.” Fotografia noastră prezintă un aspect din expoziție.

EMISIUNEA LOCALĂ

„Atențiune, începe emisiunea locală! Transmitem, înregistrate pe bandă de magnetofon, aspecte de la adunarea cetățenească pentru alegerea candidatului F.D.P. în circumscripția electorală regională nr. 23...”

Cetățenii Urziceniului s-au obișnuit cu emisiunea stației locale de radioficare și o așteaptă cu nerăbdare în fiecare seară. Când emisiunea începe, oamenii trag scaunele mai aproape de difuzoare și ascultă atenți. Fie buletinul local de știri, fie câteva din realizările din raion, interviuri cu fruntași în muncă, muzică la cerere și, de multe ori, cîte o scenetă ce satirizează lipsurile din raion.

Studioul raional din Urziceni este prevăzut cu toate condițiile moderne de funcționare. Stația este compusă din două agregate mari, tip „Electromagnetica”, masă de comandă, aparat modern de radiorecepție, pickup, magnetofon, cameră-studio, amenajată după cerințele acustice, prevăzută cu geam dublu, microfoane cu cristal, dispozitiv sincron de semnalizare (vezi fotografia alăturată).

Stația și studioul, create prin grija statului popular regional, constituie o realizare cu care cetățenii din Urziceni se mîndresc.

Printre cele 700 puncte luminoase ce străpung întunericul în fiecare seară în comuna Suseni, raionul Gheorghieni (R.A.M.), se află și becurile de la căminul cultural. Aci, la bibliotecă, vin, în fiecare seară, numeroși cititori însetați de lumina slovelor. Ei au la dispoziție aproape 3000 de cărți cu teme din cele mai variate. Numai de la începutul acestui an, numărul cititorilor a crescut cu peste 150. Aceasta se datorește și punerii în funcțiune a uzinei electrice a comunei, una dintre realizările de seamă ale statului popular.

Ștefan IZSAK
core pondent-1g. Mureș

PLECAREA

În ceasul grav, cînd pe întreg pămîntul
Mîngîietoare clopote de pace
Răsună-n slăvi, amestecîndu-și cîntul

Cu fiorosul tunet – cînd mai zace
Ascuns în sînul vremii viitorul,
Ca forța-nmugurită-ntr-o găoace,

Și raze sparg biruitoare norul,
Și norul iarăși prinde să se-nchege –
Eu am pornit la drum să-mi stîmpăr dorul

De a vedea prin om și de-a-nțelege;
Eu am purces în largul țării mele,
Nu ca să-mi satur vechi porniri pribege,

Ci să-mplinesc chemările mai grele:
S-ascult a țării inimă cum bate
Și-n stih s-aștern bătăile acele.

CATERINA

Cînd pe digul dintre ape ceața zorilor mai zace
Și-nfrăștă cu văzduhul balta încă doarme-n pace;
Cînd se-aude scîrșitul unei cumpeni, ca un geamăt,
Și din zări mijește stuful neatîns de nici un freamăt;
Cînd de-abia scîlpește furla, fulgerînd în sat, pe coastă,
Și se-amestecă cenușa cu argintul într-o pastă,
De îți pare că-i aieva un tablou de Andreescu,
Tinguioasa frumusețe, Bărăganul, bătrînescul;
Cînd prin negurile-acelea de novembre-ți ies în cale
Turme mocănești venite, după datini ancestrale,
La lernat către cîmpia dunăreană, la suhaturi,
Și prin fața ta se scurge valul sur, mînat pe laturi
De clobani posaci, cu bîte și cu sarici lungi, mițoase,
Iar în urmă vin agale, cu desăgile vîrtoase,
Asini împăcați cu sine și dulăii clobănești;
Cînd te strădui, cu privirea lung alaiul să-nsojești
Pînă totul se topește, dar ceva rămîne-n aer,
Parc-ar sta din veac netoarse zilele-n al vremii caler –
Te cuprinde o părere, te învăluie o ceață,
Ți se pare că atîtea se petrec, ca-n altă viață.

★

Asfel stam, pierdută-n rolul gîndurilor moi ca scama...
Cineva venea pe digul de pămînt. De-abia lual seama.
Cînd deodată, răsărită de sub neguri, mă privește
Caterina! Ca o clută-i. Numai ochii-l rîd, vulpește,
– Te sculași cam dimineață!
– Și matale, președintă! Pe la case?
– Pe la case. De! Copilele se-alintă.
După treler și avansuri, lega e, rămîn acasă,
Și bumbacul—colo-n brazdă! Vine-o brumă... ce le pasă?
Timpul nunșilor și-al horii! Se gătesc și fierb, și spală...
Parcă mie nu mi-e jocul drag – dar știi cum drag, în boală!
Parcă n-am să bat eu sîrba, de-o să scapere-n podele,
Cîț sînt eu de președintă și nevastă, nu ca ele!
Dar înfi s-avem noi strînse toate cele-n magazie!
Vină ploale, cadă bruma, să tot cadă, să tot vie,
Și molanul, rubiniul, curg-atunci volos, în cană!
Dar acum, colectivîștii, sfinți să-mi fie, ca în strană!
De e muncă, muncă fiel! De e chef, să fie chef...
– Ai! Gospodăria voastră și-a ales amarnic șef!

Stă serioasă Caterina, numai ochii-l rîd vulpește:
– Eu le-am spus să-și cate altul, să-i conducă... mulerește.
Dar se vede că le place mină fare de bărbat
Și-ntre ei, bărbat ca mine, bag de seamă, n-au aflat...

Fragment din poemul cu același titlu, în pregătire.

pentru prima oară în fața urnelor se vor prezenta și acești cinci tineri de la fabrica de confecții „Gheorghe Gheorghiu-Dej” din Capitală. Iată-i discutând cu muncitorul Anghel Păcuraru Decretul cu privire la alegerile de deputați în sfaturile populare.

Fotografie de S. STEINER

La Institutul Politehnic din Cluj colectivul de cercetări al catedrei de tehnologia metalelor, condus de profesorul ing. Alexandru Domșa, a obținut din pulbere metalică, prin metoda sinterizării, plase de mașini (lagăre, roți dințate etc.) cu proprietăți fizico-mecanice corespunzătoare. Cercetările continuă pentru obținerea de noi tipuri de plase.

Fotografie de S. STEINER

O zi de audiență

— reportaj —

de F. URSEANU

Fotografii de A. MIHAILOPOL

Primul a intrat în birou un izmar: Dumitru Andronache. A ratat ziua-bună președintelui, i-a trîns mîna și a luat loc pe scaun. Apoi a intrat un lăcătuș-mecanic și la căile ferate: Stan Dincă. Al treilea, maistrul-rotar Gheorghi Oprescu, a ocupat scaunul din dreapta. Ultimul a fost Constantin Dobre, deputat orașenesc din circumscripția 202.

Toți patru sînt cetățeni ai orașului Ploești; toți locuiesc pe aceeași stradă, Putna, iar vizita pe care o fac într-o dimineață geroasă de februarie, președintelui comitetului executiv al Sfatului popular orașenesc, tovarășul Vasile Moise, are un scop precis.

Este prima audiență din ziua aceasta. După gerul de afară, s-ar zice că cetățenii nu vor prea veni zi la sfat. Întrînd însă în sala de șeptare, constatăți cu surprindere că sala e plină. Sînt doar atîtea probleme de rezolvat... Pentru audiențe sînt organizate trei zile pe săptămîină. Însă în realitate audiențe sînt în fiecare zi și, dacă dimineața n-ajunge, este folosită, pentru audiențe, și după-amiaza.

Cetățenii acești ia din strada Putna au venit la sfatul popular cu o treabă. De fapt, cu două: în primul rînd, vor să raporteze cum au ajutat ei, cetățenii, la gospodărirea orașului (fiecare dintre ei are o muncă obștească); în al doilea rînd, e vorba de niște nevoi ale oamenilor de pe strada lor... Alt fel se petrec lucrurile acum, aici, la sfat, și alt fel erau în trecut, la primării. Într-un fel este gospodărit orașul în prezent și în alt el era administrat atunci, cînd milioanele municipiului erau nanevrate de-alde Constantin Brebeanu — poreclit Bangă, fiindcă și împărțea banii primăriei cu propria sa bancă — sau pe vremea

lui Gogu Fotescu și a altora, pe care poporul i-a botezat, sugestiv, cu porecle ca: primarul Licheldis sau primarul Aiurică.

— Faptele vorbesc!
Așa a raportat simplu, concis, Stan Dincă, lăcătuș-mecanic la triajul C.F.R.-Ploești, președintele comitetului străzii Putna, celui alalt ceferist, Vasile Moise, acum președintele Sfatului popular al unuia din cele mai mari orașe din țară: Ploești. Au vorbit deschis, ca între doi vechi tovarăși:

— Cu fapte i-am convins pe oameni, tovarășe președinte. În strada noastră s-au completat stîlpii electrici, s-a vegheat la păstrarea curățeniei, s-a făcut drumul și s-a instalat conducta de gaze. S-a instalat cu sprijinul cetățenilor.

— Și cam ce greutăți ați întîmpinat? — întreabă președintele sfatului.

Are aerul că bănuiește răspunsul.
— Tocmai acest lucru vrem să-l arătăm — răspunde președintele comitetului de stradă. Au fost unii cetățeni care n-au vrut să ne ajute la instalarea gazelor; au refuzat să-și dea contribuția. Știți ce ne spuneau? „Nu s-au băgat 30 de ani gaze pe strada noastră și o să le puneți tocmai voi”. Le-am răspuns cu fapte. Tocmai noi am instalat gazele. Și cei care s-au ținut un timp deoparte ni s-au alăturat. Acum au și ei încredere.

— Să vă spunem acum un alt păs al nostru, începu și deputatul Dobre. Avem nevoie de o cantitate de pietriș. Au mai rămas niște gropi neastupate. Rugăm sfatul să ne acorde materialul; în ce privește mîna de lucru, vom da noi sprijinul...

— Într-adevăr pe oameni îi

convingi mai lesne cu fapta — a întărit un profesor de istorie, pe care l-am întîlnit în cabinetul președintelui. Și dacă e vorba de fapte — a spus tot el — exemple sînt destule aici, la Ploești. Iată: pînă la puterea populară a avut Ploeștiul un teatru permanent? N-a avut! Acum avem un teatru de stat permanent, și mai avem un teatru de vară, și un teatru de păpuși. A avut vreodată orașul nostru un palat cultural? De unde! Acum avem; și-n el: o bibliotecă de vreo 40 de mii de volume și o pinacotecă. Muzică? Afară de lăutari, avea Ploeștiul altceva? Acum are o filarmonică, Filarmonica „Ciprian Porumbescu”, și mai are și o orchestră mare, „Flacăra”. Mai avem acum un palat al pionierilor, o școală de mine și petrol, un muzeu regional de istorie și încă multe altele, care s-au realizat în ultimii ani. Acestea numai pe plan cultural. Știți care a fost moștenirea culturală lăsată Ploeștiului de burghezie? — ne-a întrebat tot profesorul de istorie. Aflați: un așa-zis muzeu de artă religioasă, și nici acesta nu avea vreo valoare măcar documentară — cîteva icoane, răspîndite prin colțurile casei Hagi Prodan...

Cele spuse de profesorul de istorie erau foarte interesante. Omul vorbea

→
— Cererea mi-a fost rezolvată!... Tovarășul Ștefan Cîrjoliu, mecanic la rafinăria nr. 2, iese bucuros din cabinetul președintelui.

Sînt multe probleme de rezolvat. Cetățenii veniți la sfat își așteaptă rîndul. În scurt timp, vor fi primiți în audiență, la președintele sfatului.

cu pasiune despre realizările regimului și cu ură împotriva acelor care în trecut au risipit sau au furat veniturile celui mai bogat oraș din țară: Ploeștiul. Ploeștiul acela, în care aurul curgea o dată cu petrolul izvorît din sonde și se depozita în buzunarele escrocilor, ale cavalerilor de industrie și aventurierilor, în casele de bani ale diferitelor societăți în care noi dam totul și trusturile imperialiste din Apus, nimic...

Să revenim la audiențe:
În biroul președintelui intră un alt grup. Sînt niște cetățeni din cartierul Găgeni: Maria Brumărescu, casnică, Moise Nicolae, tehnician, și Valeriu Cristescu, inginer. Ultimul e deputatul circumscripției. Cetățenii aceștia locuiesc într-un cartier nou, cartier apărut numai de cîteva luni pe harta orașului. Aici sfatul a construit paisprezece blocuri de locuințe, pe care le-a și dat în folosință. Locatarii noilor blocuri au obținut ulterior instalarea gazelor. Acum cer să li se aprobe o linie de autobuse, care să lege cartierul de oraș. Ar mai dori ceva: să fie reparată și strada Maior Sonțu. Președintele sfatului le-a promis că cererea lor va fi în întregime satisfăcută. Oamenii au venit cu încredere și încrederea le-a fost justificată: doleanțele le-au fost satisfăcute.

Șirul audiențelor continuă: în cabinet pîtrund două femei — Constanța Vasilescu și Tinca Ion. Sînt două gospodine. O dată cu ele vine și deputatul circumscripției lor, medicul Florin Vlădescu. Cele două femei nu vin cu vreo cerere personală. Vin cu o dorință a cetățenilor din străzile Virgiliu și prof. Reiner: cer aprobarea sfatului, pentru instalarea unei cișmele și extinderea rețelei de gaze.

Apoi intră un director de instituție și un președinte de comitet sindical. Sînt de la un institut de proiectări de rafinării. Ce vor solicitații? Lor li se pare o chestiune simplă: au construit un bloc pentru salariații lor și acum cer ca, în locuințele rămase goale,

instituția să-și instaleze tot salariați de-ai ei. Cum Ploestiul e un oraș care a suferit crunt din pricina bombardamentelor anglo-americe, deși s-a reconstruit mult, problema spațiului locativ e încă grea. De aceea cererea lor va mai fi discutată. Nu toate problemele pot fi rezolvate pe loc.

... Iată că se aude o nouă bătaie în ușă. Intră un cetățean: Tănase Oancea. Vine după o simplă informație. Vine să-l întrebe pe președintele sfatului, dacă cartierul Bereasca are plan de sistematizare.

— De ce vă interesează? — întreabă tovarășul Moise.

— Aș dori să-mi ridic o casuță în cartier.

— Uite — răspunde președintele sfatului — cartierul n-are încă plan de sistematizare, dar dacă ai acum posibilitatea să-ți construiești o casuță, poți s-o faci pe strada Crăițelor. Dar treci mai întâi pe la comitetul de arhitectură.

Omul a plecat mulțumit... Nu s-a supărat nimeni că a venit numai să întrebe...

... Iată-l și pe tovarășul deputat Ferdinand Wagner. A sosit cu o delegație întreagă de cetățeni din str. Radu cel Mare. Au venit să ceară de la sfat canalizarea străzii. Mai cer să se construiască două trotuare. În schimb, se obligă să sprijine, prin muncă voluntară, executarea lucrărilor. Tovarășul Moise, președintele sfatului, apreciază că cererea lor e justă și, pentru ca povestea să nu se lungească, o trimite pe loc spre rezolvare, inginerului Andronescu.

... Ceasul arată că e aproape de 3 după-amiază. Un telefon anunță o nouă audiență:

— Tovarășe președinte, venim la dumneavoastră pentru rezolvarea problemei cu muzeul orașului. Lucrarea e în plan; trebuie să începem amenajările.

— Vă primesc — răspunde tovarășul Moise — dar nu aici, în

Președintele sfatului rezolvă o cerere în legătură cu o problemă privitoare la spațiul locativ.

REFERINȚE

*Nu e bătrîn... În totul e cam de vîrsta mea,
Dar dă întotdeauna povață înțeleaptă.
Ca viciu? Puñește întruna din lulea,
Da-i cumpănit la vorbă și cumpătat la faptă.*

*Prieteni? O grămadă! (Mă număr printre ei).
Ne e deschisă poartă la dînsul totdeauna,
Ca rude? O cumnată... un frate... nepoței...
Copii? Cam trei cu totul. Nevastă? numai una!*

*Eu nu enumăr date sau amănunte, nici
Succesele avute de el în meserie,
Căci simplul fapt că dînsul a fost propus aici
Constituie în sine supremă garanție.*

*Defecte? Nu vorbește prea mult, dar — e știut —
Să te ferești în clipa în care se-nfierbîntă.
Vr-un alt cusur?... A! unul (dar nu-i prea cunoscut):
Vioara... citeodată se-așază-așa... și cîntă.*

*Îl consultăm întruna, prietenii. Mereu
Ne spune cum să facem, ne spune cum să dregem
Ne ascultă cu răbdare întotdeauna... eu
Propun, în consecință, tovarăși... să-l alegem!*

C. OTTESCU

birou; ci chiar la fața locului, acolo unde facem muzeul. E mai bine așa. Vedem pe loc ce-i de făcut...

După puțin timp președintele sfatului, însoțit de un întreg stat major de ingineri, arhitecți și deputați, pornește pe jos, străbate centrul orașului și se oprește în fața celei mai vechi clădiri din Ploesti: casa Dobrescu. Casa aceasta, construită în stil românesc de niște suedezi veniți cu trupele lui Carol al XII-lea, refugiați pe aici în 1712, va fi transformată în muzeu; un muzeu al orașului. Ce va conține, mi-a spus tot profesorul de istorie. Muzeul va prezenta tradiția de luptă revoluționară a ploestienilor. Din vremurile cele mai vechi, ploestienii au ripostat întotdeauna opresiunii. Cincizeci de ani s-au judecat ploestienii cu boierul Ienachi Moruzi, căruia Alexandru Ipsilante îi dăruise tîrgul de iobagi. S-au judecat

←
Tov. Vasile Moise, președintele sfatului, discută în biroul său cu cetățeni, care vin să facă propuneri în munca gospodărească.

la șapte divane, dar libertate au cîștigat tocmai prin 1832, pe vremea lui Kiselev. Muzeul acesta

In această clădire — cea mai veche casă din Ploesti — va fi instalat muzeul orașului. Președintele sfatului, împreună cu doi deputați și cu doi ingineri discută măsurile ce trebuie luate pentru grăbirea lucrărilor de restaurare a clădirii

va prezenta și alte momente din lupta pentru libertate: republica Ploestiului din 1871, republica cu cea mai scurtă viață (a ținut 15 ore).

Muzeul va prezenta, mai ales, aspecte din lupta clasei muncitoare. În acest oraș s-a născut și a luptat Ștefan Gheorghiu. Aici s-a desfășurat greva petroliștilor din 1919, care a ținut șapte săptămîni. A urmat apoi greva generală, la care au participat în masă și muncitorii ploesteni. În 1922 s-a ținut la Ploesti cel de-al doilea Congres al Partidului Comunist din România, iar în 1933 au avut loc aici acțiunile de luptă revoluționară ale muncitorilor de la „Romîno-Americana”. Toate acestea și încă multe altele vor fi prezentate în viitorul muzeu, pentru ca tradițiile revoluționare ale ploestienilor să fie cunoscute generațiilor.

Tocmai de aceea a pornit grăbit către locul unde va fi muzeul, într-o zi geroasă de iarnă, președintele Sfatului popular din Ploesti, comunistul Vasile Moise, ca să rezolve la fața locului o dorință veche a ploestienilor.

... A fost o zi ca toate celelalte. Zi de activitate rodnică. Și pentru președinte, și, mai cu seamă, pentru cetățenii care și-au putut rezolva problemele cu care au venit la sfatul popular. Mîine, în continuare: alți cetățeni, alte probleme...

MUZICUȚA LUI FANE

— povestire —

de Petru VINTILĂ

Ilustrații de A. LUCACI

Tovarășul Bota Eftimie este la secțiunea culturală a sfatului popular „Gata”.

— Mîine, pe la cinci, vîi la secțiune și mergem împreună. Îți voi arăta locul. E așezat la „vad” bun. O să fii mulțumită de el.

Vorbea ca despre o circiumă. Asta m-a dezamăgit și surprins. Dar am răspuns simplu că voi veni la ora fixată. Bota era ocupat și grăbit. Îmi vorbise în picioare, lingă ușă. Era cu un vraf de hîrtii în mînă. Le ducea undeva la semnat. Aș fi vrut să-mi spună mai multe.

Bota îmi zîmbi, scuzîndu-se:

— Acuma trebuie să duc hîrțile astea. Vasăzică, ne-am înțeles. Mîine pe la cinci, cinci și jumătate.

Am revenit a doua zi. Bota Eftimie nu era la secțiune. O funcționară îmi dădu o cheie și un bilet, spunîndu-mi:

— Tovarășul Bota e chemat la Capitală. Și te roagă să mergi matala singură. În bilet scrie adresa.

Am luat biletul. Bota îmi scrisese la repezeală cîteva rînduri:

Tovarășă Maria,

Din motive care au survenit urgent, nu pot merge cu d-ta la fața locului. Dar îți las cheia și adresa: Șoseaua Giulești, nr. 287. Te duci singură, vezi cum se prezintă localul, ce ai nevoie — și mîine, ori poimîine, vîi la secțiune cu un plan de investiții și de activitate. Dar vezi, să nu coste mult, că-i jale la financiar.

*Cu mulțumiri,
BOTA*

Am plecat.

Casa cu numărul 287 nu era departe. Am găsit-o repede. Deasupra ușii, abia se mai ținea în cuie firma de tablă, pe care scria: Căminul cultural „16 Februarie 1933”. Ușa avea obloane, ca birturile de la periferie. Obloane de lemn, murdare, cu un drug de fier în curmeziș și cu lacăt gros, cît pumnul. În partea de zid din stînga ușii, era o vitrină cu geamul stropit de oi și plin de praf. Probabil aci fusese o circiumă, fiindcă descifrai textul scris cu vopsea albă, scorojită: „ciorbă de burtă și tuzlama, zilnic la orice oră. Serviciu ireproșabil și prompt”. Am deschis lacătul și am dat obloanele în lături. Cum am intrat, încă din prag, m-a izbit un miros greu, de încăpere ce a stat vreme îndelungată închisă, fără aerisire. Dușumeaua veche și uscată sefștia. Un șobolan trecu în curmezișul încăperii și pieri îndărătul unei sobite de tuci, fără burlane.

Două mese, dintre care una numai cu trei picioare, stăteau stinghere în fundul încăperii, cu vreo șase scaune urcate pe tăblia lor. Pe unul din pereți, am zărit un afiș: „Trăiască cel de-al doilea concurs al căminelor culturale”. Alături, prinsă doar într-o pioneză, o lozincă: „Nici un cetățean, nici o gospodină, nici un tinăr din cartier în afara căminului cultural”.

M-am așezat pe un scaun, prinzîndu-mi fața în palme. Eram surprinsă, uluită de ceea ce mi se înfățișase atunci, parc-aș fi descoperit locul unui naufragiu. Nu mă așteptam, desigur, să găsesc totul pus la punct. Dar singurătatea aceea grea, liniștea aceea neverosimilă a încăperii, cînd afară treceau uruind tramvaie și mașini și auzeam, ca pe un murmur de ape, cuvintele și pașii trecătorilor...

În clipa aceea, ușa se dădu violent la o parte și intrară trei tineri. Unul cînta la o armonică de gură și ceilalți doi îl acompaniau, țopăind frenetic: „Hei, baba riba, hei, baba riba, hei, baba riba...”

M-am ridicat dintr-o dată în picioare. Tinerii păreau beți. Se opriră nemiști. O clipă, mi se păru că priveau rușinați, încrămeniți, căutînd parcă niște cuvinte de iertare. Mi-am dat seama însă, cu repeziciune, că privirile lor erau batjocoritoare și agresive. Fără vorbă, se așezară la una din mese, cu picioarele lăbărțate, ca într-o circiumă. Și acela care cîntase cu armonica de gură strigă:

— Un chil de vin și trei pahare!

Ceilalți doi rîdeau cu hohote, privindu-mă provocator. Stăm înlemnita. Simțeam că nu trebuie să mă pierd și că singurul lucru pe care era bine să-l fac, era să dau un răspuns în care asprimea să fie plină de seriozitate și demnitate. Căutam vorbele cele mai potrivite și nu le puteam găsi. Buza de jos îmi tremura ușor și, înainte ca să le fi răspuns, tot cel cu armonica întrebă, cu prefăcuta mirare:

— Aaa? Nu serviți băuturi alcoolice? Ne luarăm după scrisul de pe vitrină... „ciorbă de burtă... serviciu prompt... ireproșabil...”

În clipa aceea, se deschise iar ușa. Intrară doi bărbați, după înfățișarea lor muncitori la atelier. Aveau salopetele impregnate de uleiuri lucioase și obrajii le erau căniți. Numai în albul ochilor le strălucea, sența, prietenia. La vederea lor, cei trei tineri avură o tresărire. Își strinseră picioarele, așezîndu-se în scaune într-o poziție decentă, și priviră tăcuți. Cei doi bărbați priviră în jurul lor, posomorîți, apoi unul dintre ei, cel mai bătrîn, mă întrebă:

— Deschideți, în sfîrșit, căminul?

Veni către mine cu mîna întinsă și se prezentă, zîmbînd:

— Îmi dați voie, sînt lăcătușul Gheorghe Zamfir, de la atelier. Văzui deschis și ce mi-am zis? Gata, s-a pornit căminul!...

Cînd am plecat acasă, știam ce aveam de făcut. Însemnasem în carnet, simplu, ca într-un proces-verbal: „două șaltere defecte, 4 becuri de 120 lipsă. Perdele la ușă și la vitrină. Tablouri. Material lemnes pentru scenă. Pînză pentru cortină. Repararea băncilor. Cincisprezece ochiuri de geam lipsă...”

A doua zi, m-am dus la sfatul popular, la Bota.

Am început să-i povestesc, dar el mă opri nerăbdător.

— Ți-am spus să nu-mi ceri nimic! Ne omoară financiarul cu economiile! Vasăzică, nu te dai bătută? Ei, bravo! Mă bucur. Ești o tovarășă de nădejde. Vezi, poate că izbutești și fără investiții. Acum mă grăbesc. Intru în altă ședință. Nu ține mult. O oră. Dacă vrei să mă mai aștepți... Și-așa n-ai altă treabă deocamdată...

Am plecat. Afară ploua mărunț, tomnatic. Nu știam ce să fac, încotro s-o apuc. Treceam prin fața magazinelor, oprindu-mă la vitrinele bogat împodobite. M-am trezit că privesc cu jînd la materialele expuse, gîndindu-mă ca un copil: uite șaltere și becuri! Cum le-aș putea cumpăra? Și mă depărtam de vitrine, cu inima strînsă de amărăciune.

Nu știu cît timp am umblat pe străzi, prin bura mărunță și rece. Deodată, m-am oprit, mirată, în fața grilajului de fier al atelierelor feroviare. Gîndul că trebuia să-i vorbesc lui Zamfir mi se înfipsea în minte ca un cui. M-am îndreptat spre poartă. La „informații”, cerui să vorbesc cu lăcătușul Gheorghe Zamfir.

— Nu e în atelier — răspuse tovarășul de la informații, după ce vorbise nu știu cu cine la telefon. E într-o ședință la sindicat.

Am ajuns la sindicat. Dincolo, în odaia alăturată, avea loc ședința „culturalului”. Vasăzică, muncitorul lăcătuș Gheorghe Zamfir activa la „cultural”. Îmi recîștigasem încrederea. Eram sigură că Zamfir mă va ajuta. Îmi adusesem aminte că așeară, la despărțire, Zamfir chiar îmi spusese:

— N-ar fi rău să iei legătura cu fabricile din cartier. Mai ales cu cefereul. La urma urmei, cartierul e al nostru, al ceferiștilor.

Am avut noroc. La un moment dat, Zamfir, chiar el, ieșise din ședință ca să caute niște hîrtii, niște rapoarte. M-a recunoscut. I-am povestit despre Bota, despre graba lui, despre ușurința cu care șeful secțiunii culturale căutase să mă expedieze. I-am arătat ce materiale îmi lipseau: șaltere, becuri, scînduri, cuie... Pe urmă, i-am povestit despre cei trei tineri, despre care așeară mă rușinasem să-i spun. Atunci se schimbă la față; întunecat, se ridică dintr-o dată în picioare. Mă luă de mînă, deschise ușa odăii în care se ținea ședința și mă împinse ușor înăuntru, îndeminîndu-mă prietenos:

— Hai, de ce să te temi? Doar problemele astea țin și de noi.

La început, am stat ca pe ghimpi, rușinată, parc-aș fi venit cu o problemă personală, parc-aș fi cerut ceva de pomană. Dar în scurt timp sentimentul acela nevolnic mă părăsi și-i luă locul un fel de mîndrie, o bucurie fără margini. Mă uitam la Zamfir cum vorbea. Era un bărbat măruntel la trup, cu ochii vii, înflăcărați. Vorbea ca-n atelier, cu „măi tovarășă”, „asta nu-i just”, „nu se poate”. Unele propoziții păreau a nu avea nici o legătură cu ceea ce mă frămînta. Pe încetul, însă, Zamfir ajunse și la șaltere, și la becuri. Am roșit pînă-n vîrfurile urechilor cînd auzii că povestește și despre întîmplarea cu cei trei tineri cheflii.

La sfîrșit, Zamfir se aplecă spre mine:

— Fii fără grijă. Îți vom da ajutor.

M-am ridicat să plec. Am dat mîna cu toți — vreo cincisprezece oameni. Îmi strîngeau mîna cu putere, parcă mi-ar fi spus același lucru: „te ajutam”.

În pragul ușii, l-am întrebat pe Zamfir:

— Cînd să trec pe aici?

— Nu-i nevoie. În două-trei zile, aranjăm noi totul.

Parcă nu-mi venea să cred. Nu-și luaseră nici un angajament concret, după cele spuse de Zamfir. Nu trebuia să plec, mă gîndii, cînd am ajuns în stradă. Dar nu mă mai puteam întoarce. Am luat-o spre cămin.

Pe o coală mare de hîrtie albă, am scris cu litere de tipar: „Căminul cultural se va redeschide în curînd”. Geamul vitrinei era murdar, plin de noroi uscat și de praf. M-am dus în vecini, la Alimentara, să cer o vadră, o cîrpă și o mătură. Toți cei din magazin s-au uitat la mine uimiți. Responsabila, însă, aflînd cine sînt și pentru ce anume cer cu împrumut lucrurile pomenite, m-a privit vădit nemulțumită. Chiar mi-a spus:

— Aranjaseam la secțiunea comercială să ne repartizeze nouă localul, pentru magazie.

Mi-a dat totuși lucrurile cerute, neuitînd să-mi spună:

— Avem măfuri tot mai multe. N-avem unde să le depozităm. Cred că, pînă la urmă, tot magazie va fi acolo.

O femeie îmbrăcată într-un palton de blană uzat, cu o pălărie caraghioasă pe cap, a găsit cu cale să intervină:

— Nu de cluburi ne arde nouă.

Cîteva femei au ris. Am privit-o tăios și ea izbucni, sufocată de mînie:

— Ce te uita așa la mine? Crezi că mi-e frică de dumneata?

I-am răspuns, fără să-mi pierd cumpătul:

— Clubul nostru modest nu vă place. Poate pentru că mergeați numai la cazinoul din Sinaia.

M-am înapoiat la cămin și m-am apucat să fac curățenie. Intîi am spălat geamul vitrinei și am lipit la loc vizibil anunțul pe care-l scrisesem cu litere de tipar, stîngace. Seara, acesă, m-am gîndit la tot ce izbutisem să fac

în cele câteva zile de când eram directoarea căminului. Tovarășul Zamfir nu venise încă. Bota Eftimie îmi ceruse să alcătuiască un plan de activitate pe trei luni, „defalcat pe săptămîni și zile“...

A doua zi, anunțul pus de mine nici nu se mai zărea, sub stratul agresiv de noroi pe care îl așternuse cineva acolo, cu bună știință. Era împedat de noroiul fusesse întins cu mîna. Se cunoșteau urmele degetelor. Am șters din nou noroiul. Îmi simțeam ochii umezi, fierbinți și înțepați în lacrimi. Deodată auzii un glas răgușit, strigînd:

— Fane, ia te uită la papornîța aia!

Am întors capul. Tocmai trecea tramvaiul și, în ușa deschisă a vagonului-remorcă, văzui doi tineri cu șepci cadrilate, care făceau semne disperate spre mine. L-am recunoscut pe tînărul cu armonica de gură. El era Fane. Rîdea și-mi trimitea bezele. În clipa aceea, mi-am dat seama că lacrimile nu-mi vor fi de folos. Și tot atunci, m-am hotărît să colind măcar douăzeci de case din împrejurimi, să stau de vorbă cu gospodinele și să le cer ajutor.

Tocmai mă pregăteam să plec, închizînd ușa căminului, cînd sosiră trei femei. Se apropiară cu vădită sfîlcire și mă întrebă:

— Plecați?

Le-am privit curioasă. Îmi zîmbeau prietenoși. Aveau în mîini vedre și măști. În gălețile purtate de ele, am zărit cite un vîlș de sac, sâpuri și perii de frecat dușumeaua. Una dintre femei, trupeșă, bine făcută, a ținut să mă lămurească:

— Sînt nevasta lui Gheorghe Zamfir de la atelier. El m-a trimis aici. De ieri trebuia să vin, dar pînă am vorbit cu vecinele, pînă ne-am înțeles ce trebuie să aducem... a trecut ziua și n-am mai putut veni. Azi începem lucrul. Vă ajutam cu dragă inimă.

Vreme de câteva ceasuri, a răsunat încăperea de voie bună și risete. Am făcut treabă bună.

Cu acest prilej am aflat și despre Fane. Dacă aș fi bănuț că una dintre cele trei femei care veniseră să-mi ajute era chiar mama lui Fane, n-aș mai fi adus vorba de el. Apucasem însă să le povestesc și, îndată, roșie în obraji de atîta rușine, femeia porni să plîngă. Mi-a spus, printre sughituri:

— E copilul meu, dar nu mai știu ce să mă fac cu el. L-am băgat în fabrică la „Luther“, dar a fugit după o lună. Voia o muncă ușoară. S-a angajat vînzător la Alimentara, dar n-a stat nici acolo. Mai că-mi vine să-l dau la o școală de corecție. A sărit într-o zi la mine. A ridicat palma la mine, la mama lui, închipuiți-vă! Dacă ar trăi taică-său, ar fi altceva. Ar ști de frică. Dar așa, zău că nu știu ce să mă fac cu el!...

De dimineață, cînd sosisem, ca de obicei, la cămin, am găsit sub ușa un bilet, scris cu creionul în fugă. Îl transcriu exact:

„Stimată coropișniță, degeaba faci d-ta pe grozava, că nu-ți merge cu Fane Zurbagiul, mai bine să te ușchiești de aici pe șest, să te faci căruță, să nu mă șucăresc p-ormă, că eu nu mă uit și te castesc. Crezi că dacă m-ai spus lu mama, gata, am să fac pe mine de frică? Mai bine s-ar fi deschis aci o bodegă, nu un teatru de fete bătrîne. Eu alîta îți spun. Să nu-i mai bagi mamei prostii în cap, că nu e mama dumitale“.

N-am arătat biletul nimănui. Voiam să merg acasă la Fane și să încerc a vorbi cu el. Toată ziua am stat la cămin. La amiază, am mîncat pîine și o conservă cumpărată de la Alimentara. Responsabila Alimentarei m-a primit alt fel. Cu neașteptată bunăvoință. Chiar m-a întrebat cînd cred c-o să se deschidă căminul. Vînzătoarele tînere mi-au spus că la prima serbare doresc să vină și ele.

După-amiază a venit Zamfir cu un grup de tineri muncitori. Aș fi vrut să le ajut, pe cît mă pricepeam, la instalațiile electrice, dar nu m-au lăsat. Mi-au spus surizători:

— Dumneavoastră stați colea, pe scaun.

În amurg, am aprins pentru prima oară luminile la cămin. Eram uluită într-adevăr de cite lucruri neașteptate îmi aduseseră: catifea roșie pentru cortină (adevărat că era înmădită din bucăți, dar croitorul de la atelier, care cususe bucățile între ele, se dovedise a fi într-atîta de meșter, încît nici nu se cunoșteau cusăturile și adausurile), trei jocuri de șah, cu trei mese, tablouri, stegulețe și ghirlande de flori artificiale cu care împodobiseră pereții — cuie, seînduri și clei — cu care reparară scaunele. Căminul devenise de nerecunoscut. Deasupra scenei întinseră și un sul de hîrtie, pe care scriseră încă de la atelier o lozincă: „Bine ați venit la cămin, dragi cetățeni din cartier!“ Se scuzară că nu-mi ceruseră sfatul în legătură cu textul lozincii, dar se liniștiră repede, văzînd că-mi place. Se gîndiseră chiar și la lucrurile cele mai neînsemnate. De pildă, aduseseră și o carafă cu citeva pahare, pentru conferențiar, și un registru gros, pe eticheta căruia caligrafiaseră: „Cartea de onoare a căminului cultural „16 Februarie“. La despărțire, îmi spuseră că acum, după ce totul e gata, ar mai avea o singură dorință:

— Am vrea să venim duminică noi, cei dintîi, cu echipa artistică a tineretului de la atelier.

A doua zi — era într-o miercuri — tovarășul Zamfir mi-a adus citeva afișe din partea tinerilor. M-a rugat să pun unul în vitrina căminului, unul în vitrina Alimentarei, altul în vitrina oficiului poștal și unde mai cred eu de cuviință. Afișul mi s-a părut a fi fără seamăn de frumos și atrăgător. Zamfir mi-a spus:

— Ați văzut, tovarășă, că nu v-am părăsit? Acuma puteți să-l invitați și pe Bota.

...Pînă duminică am avut mult de alergat. Numai la secțiune, la Bota Eftimie, am pierdut o groază de timp. Am rămas uimită de cererea lui, cînd, în sfîrșit, l-am putut reține citeva minute între două ședințe:

— Știi, tovarășică, avem nevoie urgent de un raport detaliat, ca să-l înaintăm la Capitală. Să vadă și cei de sus că activăm din plin, că nu stăm cu degetu-n gură.

La despărțire, a avut chiar îndrăzneala să-mi spună:

— Ai văzut? Am presat la sindicatul atelierelor și ne-a trimis ajutor. Ei, ce mai zici? Nu te-am lăsat în vînt. Am auzit că te-ai cam plîns de mine. Altă dată să judeci mai adînc. Și, nu uita, aștept raportul detaliat: aștepta saltare, aștepta metri de catifea... Înțelegeți dumneata cum trebuie întocmit un raport. Iar duminică, dacă pot, vin și eu la serbare. Dacă nu, oricum, trimit un activist. În orice caz, am să scriu o cuvîntare de deschidere. Ceva festiv! Ai s-o citești dumneata, în numele meu. Așa. La vedere, tovarășică, și spor la muncă.

A doua zi, spre seară, s-au strîns la cămin tinerii din echipa artistică a atelierelor, ca să

facă repetiție. Eu a trebuit să plec la sfat. Fusesem convocată la o ședință. Am aflat că Bota fusese înlocuit din conducerea secțiunii culturale. Noul șef al secțiunii, un profesor de la o școală din cartier, îmi spusese să mă pregătesc cu o conferință pentru deschiderea festivă a căminului. Îmi arătase ce anume e bine să vorbesc: despre ajutorul muncitorilor de la atelier, despre ajutorul gospodinelor din cartier. Totul îmi era împedat: la acestea mă gîndisem și eu.

Am plecat repede spre cămin. De departe, am zărit vitrina luminată. Aproape că alergam, cuprînsă de nerăbdare. Cînd am ajuns, tinerii se adunară ciorchine în juru-mi. Erau agitați.

— Să nu vă speriați — îmi spuse tînărul care începu să relateze cele petrecute. Un golan a încercat să facă scandal. A mînjit cu noroi costumul unei fete din echipa de dansuri. Întîi, am vrut să-l batem. Dar nu i-am ars măgarului nici măcar o palmă. Se nimerise un milițian în stația de tramvai și l-a dus la secția de miliție. Adineauri, a venit un milițian să întrebe de dumneavoastră. Trebuie să dați probabil o declarație.

Am plecat repede la secție. Așa cum bănuiam, cel care tulburase repetiția echipei era Fane. L-am găsit la secție, în biroul ofițerului de serviciu. Cînd am intrat în birou, Fane m-a privit cu o îndrăzneală neașteptată, sfidîndu-mă. Ofițerul îmi arătă pe masă o grămăjoară de obiecte:

— Uitați-vă ce am găsit la el.

Erau acolo, între alte mărunțisuri, o tabcheră, o praștie, un cuțit, o lanternă cu dinam și o muzicuță de gură.

Ofițerul stătuse de vorbă, în lipsa mea, cu Fane. Mi s-a cerut să dau o declarație. Am dat-o. Fane făcu o ușoară mișcare de dispreț cu capul, ca și cînd mi-ar fi spus: „Ei și? Poți s-o dai! Nu-mi pasă!“

L-am spus ofițerului că aș dori să-i vorbesc între patru ochi. Fane a fost scos afară. L-am spus ofițerului:

— Nu știu care-i hotărîrea dumneavoastră, dar eu aș îndrăzni să vă cer o favoare.

— Care anume?

— Lăsați-mă pe mine să-l duc acasă. Am să încerc să mă înțeleg cu el.

Ofițerul se uită la mine, surprins. L-am răspuns:

— Nu mi-e frică. N-o să mi se întîmple nici un rău.

După oarecare gîndire, a primit propunerea mea. I-a dat drumul lui Fane. Obiectele de pe birou i-au fost restituite. Dintre toate, însă, ochii mei remarcaseră muzicuța de gură. Am plecat acasă cu Fane. Pășeam alături. În mers, ne atingeam uneori umerii. Se ferea de mine, disprețuitor. Era lume multă pe stradă, la o aceea. Tramvaiele treceau în sus și în jos, zgometul lor violent de fierărie. Am trecut, prin dreptul căminului. Nici nu s-a uitat într-acolo. Pînă aci, aproape că n-am schimbat o vorbă. Toate întrebările puse de mine rămăseseră fără răspuns. Dar eram hotărîtă să nu cedez. În dreptul căminului, s-a uitat la mine cu coada ochiului. Se aștepta probabil să mă opresc. Nu m-am oprit. Ajunși la colțul străzii, acolo unde trebuia să apucăm pe o uliță neluminată, se uită iar spre mine. Nu m-am oprit. Vedeam că e uluit de îndrăzneala mea.

După o sută de metri, mă întrebă de astă dată fistic și cuviincios:

— Tot nu vă este frică?

— Nu mi-e frică. Dimpotrivă! Oare dacă m-ar ataca vreun țîlhar, nu mi-ai sări în ajutor?

L-am dus pînă în poarta casei. A vrut să intre repede în ograda, însă l-am rugat să mă asculte puțin. Nu știam ce să-i spun. Cîlepe de tăcere mi se păreau ceasuri. Simțeam că, dacă n-am să izbutesc a-i spune ceva, voi pierde și bruma de prestigiu pe care o cîștigasem pînă atunci. În sfîrșit, i-am spus:

— Măicuța dumitale a venit și mi-a ajutat să facem curățenie la cămin. Mi se pare că îi e frică să mă vină. A amenințat-o un golan că-i rupe șalele dac-o mai prinde pe acolo. Dar ei, te rog să nu-i spui nimic. Ea crede că-i un cunoscut de-al dumitale. Eu nu cred asta. Eu nu cred să ai măcar un prieten care să îndrăznească a-ți jigni mama...

Fane mă ascultase înlemnit de uimire. Avcam la mine o invitație pentru serbarea de duminică

În cartonaș, ceva mai mare decât o carte de vizită. I-am întins-o, spunându-i, ca pe un lucru iredesc:

— Uite o invitație. Vino duminică la serbare, u mama dumitale. Să nu se teamă, singură.

Fane tăcea întunecat. Credeam că m-a înțeles. Dar el mi-a răspuns, cu o vădită undă de înuiială și neîncredere în glas:

— Astea-s bancuri, ca să mă chiorfiți pe mine! Cine se leagă de mama mea? De mama lui Fane? Păi, nu-l cotonogesc eu?

Fără altă vorbă, a intrat în ogradă. De dincolo le porțiță, mi-a spus ironic:

— Scuzați-mă că vă las mască în stradă, dar nă grăbesc.

A doua zi, m-am trezit cu mama lui Fane la cămin. Nu era abătută, ca-n alte dăți, dar i se citea pe față o mare uimire. Mi-a povestit că Fane al ei îi pusese aseară târziu tot felul de întrebări: dacă i-a spus careva cuvinte urite, dacă a amenințat-o cineva că-i moaie șalele.

Cu toate că mă așteptam la o astfel de întorsătură a lucrurilor, eram uimită și eu. Dar năi ales înțelesei că este momentul s-o ajut.

Am lăsat-o singură și am tras o fugă pînă a sfatul popular. Am vorbit cu șeful secțiunii, spunându-i că am nevoie urgentă de o muzicuță, lar nu de una obișnuită, ci una frumoasă, cu „bași“, nichelată, o muzicuță de concert. Mi-a răspuns să vin cu bonul de plată, ca să mi se leconteze suma. Am alergat bucuroasă la magazinul „Muzica“ și am cumpărat o muzicuță noasă.

La cămin am găsit-o pe mama lui Fane, înristată, cu ochii plîși. Tremura toată, de spaimă.

— Ce s-a întîmplat?

— S-a bătut Fane cu doi dintre-ai lui. Și i-au dus iar la secția de miliție. Oh, tovarășă direcțoare, vă rog să vă repeziți pînă acolo și să vedeți ce-i cu el.

M-am dus la miliție din nou. L-am căutat pe ofițerul cu care vorbisem și data trecută. Acesta mi povesti rezultatul anchetei sale, arătîndu-mi și procesul-verbal:

— Azi dimineață, pe la orele unsprezece, proiectul dumneavoastră a avut din nou o ieșire auliganică. I-a lovit cu pumnii, i-a bătut măr pe doi dintre prietenii săi. I-a bătut fără nici un motiv. Cei doi treceau pe stradă și cîntau. Atîta tot. Și el a sărit la ei. Probabil că i-a pîndit. A fost, adică, un act premeditat.

— Aș vrea să stau de vorbă cu el.

L-au adus pe Fane în biroul ofițerului de serviciu. A avea o înfățișare jalnică. Maioul îi era sfișiat, pe față avea o zgîrietură care sîngera și un ochi îi era vînat, umflat. Dar Fane părea a fi mulțumit, cu toate că tăcea. Nu mi-a răspuns la nici o întrebare. După o jumătate oră, abia am putut afla pricina bătăii.

— Dacă dădeau țiroale căminului și cîntau „Hei, baba riba“, ce puteam să le fac, decât să-i pun la respect? Mama mea era singură în cămin. Nu mă căiesc că le-am tras o chelăneală. Și cînd ies de aici, iar am să-i bat!

L-am privit pe ofițer. Acestuia îi luceau ochii. Pe urmă amîndoi i-am ținut lui Fane o lecție. I-am vorbit ca de la egal la egal. Ca unui om matur. I-am arătat cît de mîndră sînt să știu că modestul nostru cămin cultural are un paznic atît de curajos și credincios, dar că bătaia nu face parte din metodele noastre de educație. Apoi i-am dat muzicuța pe care abia o cumpărasem. Ce ochi a făcut, văzînd-o! Ochiul cel umflat și vînat abia își deschidea pleoapa.

Nu credeam c-o să vină și Fane la serbare. A venit cu maică-sa. Se așezaseră în fundul sălii. A început programul. Era și un punct în program: cîntece cu muzicuțe de gură. Au cîntat trei tineri de la atelier. Prin crăpătura cortinei, tot timpul m-am uitat la Fane. Stătea lîngă maică-sa. Ținea muzicuța în mînă. Era atîta lume încît nici nu încăpuseră toți. Mulți au fost nevoiți să stea afară, la ferestre și în fața vitrinei privind de acolo. Apoi, m-am așezat și eu pe scaunul liber, lîngă mama lui Fane. El era cu ochiul umflat încă. Privea numai cu un ochi. Era roșu în obraji. Nici nu îndrăznea să se uite la mine. Dar tot l-am întrebat dacă ar vrea ca, la unul din programele viitoare, să cînte și el cu muzicuța. Mi-a răspuns simplu:

— Dar o să pot cînta?

— Sigur că da. Însă nu „Hei, baba riba“...

CRONICUL MĂSCĂRICIULUI ELECTORAL

de I. BERG

Ilustrații de H. LERU

Am purces din vremea aia
O familie, în minte:
Mama noastră e bătaia,
Iar ciomagul ni-l părinte.

Urna-i soră cu scandalul
Și rachiul ne e frate.
Alte rude apropiate:
Morga, duba și spitalul.

Firma mea electorală
Avea faimă peste tot.
Anunțat prin „c. poștală“,
„F. urgent“ soseam la vot.

PREDOSLOVIE

...Și găsit-u-s-a în ramă
Un Izvod cu vechi motiv,
Scris de-un măscărici de
Din veleatul respectiv.

Slovenînd scîrbave zile
De isprăvi electorale,
Spicuit-am'ceste file
Din hrîsovul vremii sale...

CUPRINSUL

Io, pre nume Bîtă Stan,
Au CIOMAG, ot VĂCĂREȘTI,
Sînt de breaslă: tehnician
În alegeri boierești.

Fruntea mică, părul mare
Și pistol la cel chimir.
Semnele particulare
Le făceam cu tîbîșir.

Și-aduceam din catastif
Mardelași de calitate

Cu „prinșipuri democrat“,
După ultimul tarif

Cu ce riscuri îndrăznețe
Mi-am servit clienții mei!
Candidau în trei giudețe
Și ieșeau în alte trei...

Însuși „șeful“ meu, nea Tase,
M-a felicitat din nou,
Cînd sectorul confirmase:
„Opt rîniși și un cavou!“

Și-am ajuns, trudînd cu spor,
În alegeri de tot fielu'
Biv-vel mare Furnizor
Și la „Ghencea“, și la
„Belu“...

ÎNCHEIERE

Azi la voi, pînă la urmă,
Sînt nedumirit profund:
În local e doar o urnă
Și în urnă, doar un fund!!!...

Geaba orișice strădanii,
C-a pricepere nu-mi vine,
Cum se fac acum campanii
Și alegeri fără mine?!

Mai sînt măscărici ce speră
C-or mai fi ce-au fost odată

Și-alergînd după-o himeră
Cu iluzii se îmbată.

Lor le facem pomenire
De-o voroavă cam așa:
Den bejii laste trezire,
Ci den neghibie, ba!

fotocronica
FLACARII

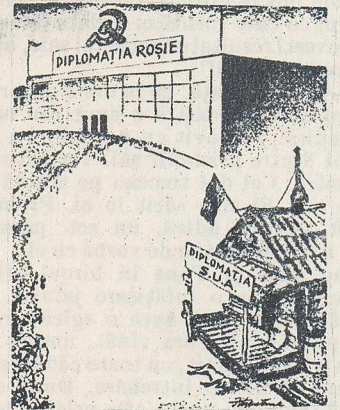
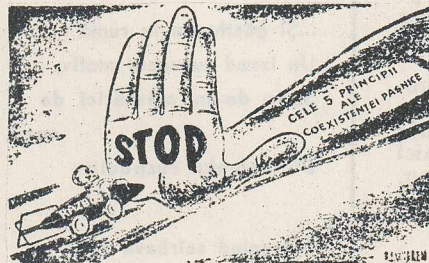
La 14 februarie, s-au împlinit șase ani de la semnarea istoricului Tratat de prietenie, alianță și asistență mutuală dintre U.R.S.S. și R. P. Chineză. În cursul acestor ani a înflorit și s-a întărit necontenit prietenia frățească dintre cele două mari popoare. În fotografie: corpul central al Palatului prieteniei sovieto-chineze, construit recent în Canton. În incinta acestei clădiri, s-a deschis Expoziția realizărilor economice și culturale ale U.R.S.S.

Poporul sovietic comemorează 75 de ani de la moartea lui Feodor Mihailovici Dostoievski. Acestui mare scriitor rus i-a închinat sculptorul S. T. Konenkov, membru activ al Academiei de Arte U.R.S.S., compoziția „Dostoievski în exil”. Ani de-a rândul a lucrat artistul la această operă, pe care a terminat-o de curând, în zilele comemorării scriitorului.

...Și mama îl așteaptă acasă! Copilul acesta, înfăcat cu brutalitate de soldați englezi, a luat parte la acțiunea de luptă a unui grup de 2.000 de elevi din Nicosia, capitala Ciprului, împotriva dominației colonialiste britanice pe această insulă. Dacă nu izbutesc să frângă rezistența cipriților, ocupanții englezi se fălesc cu asemenea „fapte de arme” și cu închiderea școlilor...

Întrecerile nu trebuie să fie subapreciate niciodată.

Trebuie să mai existe vieșnă alt drum

Eșecurile politicii americane „de pe poziții de forță” sînt satirizate chiar și în numeroase ziare și reviste burgheze din străinătate.

Prezentăm aci trei reproduceri: prima (stînga) a apărut în revista indiană „Blitz”, a doua (stînga jos) în revista americană „Chicago Daily News”, iar a treia, tot într-o revistă din S.U.A., „Saint-Louis Post Dispatch”.

Mișcarea populară împotriva bazelor N.A.T.O. crește necontenit în Republica Federală Germană. După cum anunță agenția A.D.N., populația orașelor Tauberbischsheim, Willingen, Reutlingen, Donauschigen și altele organizează puternice acțiuni de luptă. În fotografie: o demonstrație antimilitaristă la Bonn.

fotocronica
FLACARII

"METEOROLOGIE" PATENT S.U.A.

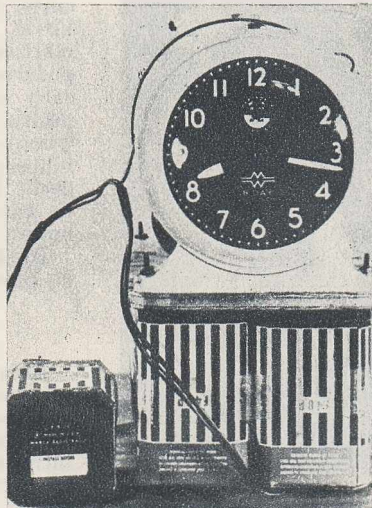
„Inițiativa privată” a fost și rămâne marea mândrie a capitaliștilor. Suprema fericire a sistemului nostru — o repetă ei ori de câte ori au prilejul — constă în aceea că el oferă oricui dreptul și posibilitatea de a-și investi capitalurile în orice fel de afaceri, fără ca cineva să îndrăznească să-l deranjeze.

Dacă prin noțiunea „oricui” trebuie, de fapt, înțeles „oricui are capital” (ceea ce — firește — e altă poezie), în schimb noțiunea „orice fel de afaceri”, trebuie să o cunoaștem, e reală și are o sferă de aplicație de proporții de-a dreptul uluitoare. Oare nu „inițiativa privată” în S.U.A. a fost aceea care, recent, s-a apucat să parceleze... luna și să-o ofere spre vânzare, bucățică cu bucățică spre disperarea unor oței, care se și văd împărțind în rate câțiva metri pătrați de lună, (entru inspirație)? Și oare nu pe seama aceleiași „inițiative private”, a pus denăzi sir Anthony Eden înzarea unor tancuri „pur comerciale”, țărilor din vecinătate apropiată? Ce-i de mirare atunci că dl. John Foster Dulles a încercat — în cadrul unei conferințe de presă — să justifice lansarea de „baloane propagandistice” deasupra R.R.S.S. și a țărilor de democrație populară, care ar fi efectuată... tot de „organizații particulare”?

Chiar așa! Cine poate opri armele particulare „Sigma Instruments” din Boston, sau Atlas Engineering Co”, sau A. W. Haydon Company”, sau „Mallory” etc., etc., toate fiind — rețineți bine — întreprinderi particulare, să fabricheze baloane de mari dimensiuni, sau instrumente și aparate automate de fotografie, sau aparate de emisie electronică de radioemisie și recepție? Și cine va îndrăzni să interzică unor „întreprinderi” sau persoane „particulare” să organizeze un serviciu regulat de lansare a acestor baloane, în spațiul aerian al altor țări, în scopul

de a afla date... meteorologice, sau de a fotografia niște... nori?

Că se cheltuiesc 50.000 de dolari pentru un balon, când date meteorologice se pot obține gratuit, ascultând buletinele la radio, asta este treaba inițiativei parti-

Mecanism „made in U.S.A.” declanșabil la o oră stabilită, atașat baloanelor lansate asupra teritoriului țărilor lagărului socialist.

cularare, pe care, dacă are poftă să piardă gologanii, nimeni n-o poate opri. De asemenea, cine ar putea imputa ceva „inițiativei private” că n-a înzestrat nici măcar unul dintre baloanele acestea de „studii meteorologice” cu aparate... meteorologice” pentru măsurat presiunea atmosferică, temperatura, umiditatea aerului etc.?

După cum se știe, baloanele despre care e vorba, în greutate pînă la 650 de kilograme, „se ocupă” în realitate — în afară de spionaj și propagandă împotriva statelor socialiste — cu provocarea de accidente serioase atât în circulația aeriană, cât și prin pricinuirea de răni și arsuri unui număr de persoane — printre care și copii — aflate în locurile unde cad aceste baloane.

O fi! Dar dacă la mijloc e vorba doar de „inițiativa particulară”, ce poți să faci?... (Apropo, dar mamele americane ce părere or fi avînd despre asemenea „inițiative”?)

Există norme și uzanțe de drept, stabilite pentru apărarea intereselor reciproce dintre state, care întretin relații normale. Nici celui

mai șurubar avocat nu i-ar fi cu puțință să demonstreze că aceste norme au ceva comun cu lansarea unor baloane în spațiul aerian al altor țări, fără convenita autorizare și fără respectarea legilor menite să apere securitatea zborurilor, viața și avutul oamenilor, teritoriul țării respective.

Există o Cartă a Organizației Națiunilor Unite și printre semnatarii ei se numără — nu-i nici un secret — și guvernul S.U.A. Zadarnic ai pierde timpul să găsești în această Cartă, un singur cuvîntel care să îngăduie asemenea acțiuni „pașnice”, ca spionajul și diversiunea organizate împotriva altor țări — membre sau nemembre ale O.N.U.

O fi! Dar ce are a face Carta O.N.U. cu... meteorologia și cu „inițiativa particulară”?

De fapt, dl. Dulles a cam încurcat lucrurile, prezentînd organizațiile militare ale S.U.A. — adevărații autori ai operațiunilor „meteorologice” (citește: de spionaj și diversiune) — drept niscăi întreprinderi pe acți-

BALOANE

Imperialiștilor americani, care trimit baloane explozive în țările de democrație populară.

Ei ne trimit, cu preț de milioane, Baloane explozive pe teren. Mai bine ar face pentru ei baloane, Însă ceva mai mari... cu oxigen.

Mircea PAVELESCU

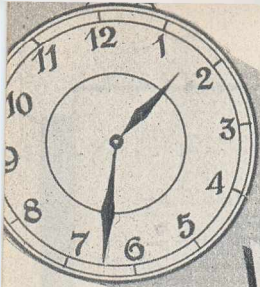
uni sau societăți în comandă.

La urma urmei, confuzia asta este aproape scuizabilă, dacă ținem seama că în împărăția „inițiativei private” a monopolurilor, interesele acestora se confundă într-adevăr cu militarizarea țării, cu cursa înarmărilor, cu

„războiul rece” și cu alte treburi militare. Vorba domnului Dulles: există o „lipsă de precizare a situației juridice”...

E. DASCĂIU

Instrumente de fabricație americană, aflate pe bordul baloanelor găsite pe teritoriul R.P.R.

INAINTE de PROGRAM

de Constantin CHIRIȚĂ

Cetățenii încep să sosească de obicei pe la 4-4,30 d.a., deși programul începe cu regularitate la 5. Sînt acolo o sumedenie de mese, scaune, fotolii. Într-un colț se află și o măsuță de șah, însă prea puțin ispitoare în zilele acestea. E drept că uneori se mai întilnesc cîte doi vechi rivali, care se așază tăcuți la masă și încep o partidă. Repede, însă, tăcerea se mută pe tabla cu pătrățele, uitînd să mai miște piesele. În orice caz, liniște nu e aici. Oamenii rîd, vorbesc, se înveselesc — pentru asta se adună. Nu discută cine știe ce; vorbesc despre treburile lor de toate zilele, își dau cu părerea despre viitor, mai fac cîte o glumă.

Nimic nu pare oficial aici. Dacă nu s-ar simți bine, poate că nici n-ar veni cetățenii.

Cei mai mulți oaspeți sînt muncitori de prim împrejurimi, de la fabrica de conserve „Grivița”, de la „Flamura Roșie”. Cealaltă sînt cetățeni din cartier sau, mai de grabă, cetățence. Pentru că — acesta-i adevărul — în sală sînt de trei ori mai multe femei decît bărbați. Auzi acolo tot felul de denumiri: surată, soră, tovarășă, fetiță, mătușă, chiar și „cucoană”, dar întotdeauna cuvîntul acesta se rostește în glumă. Și dacă sînt femei, e discuție; și dacă sînt și cîteva bărbați, discuția e și mai vie.

Casa aceasta plină de larmă, în care musafirii vin neinvitați, casa aceasta veselă, din care femeile au făcut un mic cămin, are deasupra ușii de intrare o firmă, înjghebată la rezezeală din carton alb și vopsea roșie: „Casa alegătorului”. Sînt multe case din aceea în Capitală. Sînt multe — și toate-s pline de lume, de larmă și veselie. Ceea ce înseamnă că-s necesare și binevenite.

Aici, în casa de pe strada Lîna-riei, programul începe la ora 5. Adică o conferință, discuții pe marginea temei conferinței, cîteva numere artistice, și, pe urmă, discuții între participanți. Sau, ca să fim preciși, progra-

Deși stăteau oarecum liniștite, tăcute, la masă, simțeau în ele o doză de voință, putere și acțiune, gata oricînd să se descarce. Prima, cea negricioasă, pe nume Elena Rotaru, e secretara comitetului de întreprindere al fabricii „Flamura Roșie”. Cealaltă, pe nume Florica Marinescu, e o simplă gospodină din cartier.

Pe Elena Rotaru a propus-o candidată colectivul fabricii „Flamura Roșie”. Cei care i-au propus și i-au susținut candidatura au arătat acolo, în adunare, că tovarășa lor a dovedit chibzuință, energie și devotament. „Atunci cînd era să se stranguleze producția, la sfîrșitul lunii — a spus o muncitoare — sfatul și activitatea tovarășei secretare...”

O scenă care poate fi văzută deseori la Casa alegătorului: alegătorii sînt de vorbă cu candidații. În fotografie, candidata Elena Rotaru discută cu patru tinere alegătoare din cartier.

mul începe cu discuții și se termină cu discuții. Și se pare că acest început și sfîrșit de program sînt lucrurile cele mai interesante aici. Ca să vedem dacă-i adevărat, n-avem decît să cutreierăm cît mai discret ungherele acestei case mari și primitoare.

Două candidate

Stăteau împreună, la aceeași masă. Erau poate cele mai tăcute femei din sală. Schimbau din cînd în cînd cîteva vorbe. Una dintre ele, scundă, voinică, negricioasă, cu ochi mari și sprincene pronunțate. Cealaltă, mai înaltă, subțire, bălaie, cu o anumită trăsătură de timiditate pe chip. Se asemănau însă în mișcările lor iuți și în privirile lor agere, pătrunzătoare.

La masă, tînăra secretară îi mărturisise tovarășei din față că nu izbutise încă să curme o serie de neajunsuri, că mai are mult, pînă să se poată descurca așa cum i se cere unui secretar.

Florica Marinescu fusese propusă candidată la o adunare a cetățenilor din cartier. O gospodină oarecare își dăduse, prima, părerea și repede propunerea ei fusese însoțită de corul puternic al celorlalte gospodine. „Eu? — dădu să întrebe gospodina cea înaltă și subțirică. Păi...” Cetățenii au sărit însă repede cu gura: „Păi, nu dumneata ai bătut la fiecare poartă, ca să ne mobilizezi la curățirea străzii de zăpadă?” „Și cine oare s-a zbatut mai mult, ca să se facă radioficare pe Manu Cavafu?” „Și apoi, felul cum îți ții dumneata gospodăria...”

Privirile oamenilor din jur le înconjurau pe cele două candidate, ca o îmbrățișare.

Pentru înscrierea la cuvînt

Într-un ungher, la o măsuță retrasă, doi bărbați notează ceva pe un petic de hîrtie. Adică numai unul dintre ei notează. Celălat îl alimentează, din cînd în cînd, cu idei.

— Vas'că, ne-am înțeles. Scurt. Fără multă vorbărie, că asta ascunde sărăcie.

Programul încă nu a început. Pînă atunci, cetățenii mai consultă broșuri, ziare și alte materiale în legătură cu alegerile.

— Mai întîii, să trecem electricificarea străzii Norilor. Pe urmă...

— Nu. Mai întîii s-a pavat strada, pe urmă s-a electricificat.

— Așa. Pe urmă, strada Viorele: pavaj, trotuar. Strada Elena Cuza: prelungirea rețelei electrice. Pe urmă...

— Să nu uităm linia de autobuse 39. Nu știi cît ne-am zbatut, de cîte ori...

— Stai! Vorbă multă, sărăcie. Vas'că, introducerea liniei de autobuse 39. Punct. Pe urmă... deschiderea magazinului de confecții din Splaiul Unirii.

— Repararea imobilului din strada Albanelor.

— Da!... Cu locuințele și cu parașutele nu prea ne putem mîndri. Asta trebuie să fie un punct pentru viitor. Subliniază gros. Pe urmă...

Cei doi se pregăteau pentru discuție. Își notau pe un petic de hîrtie, în fraze de proces-verbal realizările și lipsurile pe linie gospodărească, din cartierul lor. Am zărit ultimele cuvinte trecute pe peticul de hîrtie: „Valea plîngerii Gunoii — parc mare”. Cu alte cuvinte, să se transforme Valea plîngerii, hidosul și uriașul depozit de gunoii din raion, într-un „parc mare”.

Dacă am tălmăci toate frazele de proces-verbal...!

Un lucru mare

Erau, bineînțeles, acolo și tineri care vor vota pentru prima dată. Nu discutau, așa cum obișnuiesc să se spună, cu cei bătrîni. Discutau între ei. Rîdeau. Glumeau. Îș dădeau titlaturi: „Cetățence ale gător”... Aveau 18-19 ani. Alți „cetățeni alegători”, mai bătrîni, aveau 20. N-am încercat să l turlbur bucuriile cu întrebări inutile. I-am privit, le-am văzut în ochi toate visurile și dorințele și m-am depărtat de dînșii. M-am pomenit, însă, alături, cu o fată. O trimisese, pesemne, lingă min cineva care-mi ghicise profesia și sarcina. Isteață foc, fata a în ceput să-mi vorbească:

— Mă cheamă Aurelia Pricol și am 18 ani. Voi vota pentru prima dată. Sînt tocmai din Suceava, mai am acasă patru frați și surori. Toți, mai mici ca mine. De ce nu scrieți? Credeți c-o să țineț minte? Bine... Am făcut școală tehnică alimentară și am fost re partizată aici, la fabrica de conserve. Dar să știți că urmez și liceul seral. Sînt în ultimul an. Vreau să mă înscriu la facultate de literatură. Am ieșit prima la un concurs de recenzii. Părinții mei sînt țărani muncitori și totuși e am răzbătut, după cum vedeți. Nu-i așa că-i un lucru mare?

Deși a dispărut într-o clipită am mai avut vreme să-i zăresc fața roșie ca para focului. Tînăr făcea, pesemne, parte din categoria acelor ființe timide, care au uneori izbucniri teribile de curaj. „Nu așa că-i un lucru mare?” — în spusese dînsa. Mare lucru, foarte mare!

Și pe urmă a început programul. O conferință. În fiecare zi altă. Despre înfăptuirile regimului, despre candidați, despre realizări și lipsuri gospodărești, despre alegătorii care votează pentru prima dată. Poate și alte teme. În fiecare zi alta, și toate în fiecare zi. Așa la Casa alegătorului.

In același raion

Dacă sînteți bucureșteni și se întîmplă cumva să și locuiți în raionul 1 Mai, paginile de față vă vor prileji o reîntîlnire plăcută. Vă sînt cunoscute figurile, nu-l așa? Sînt deputații voștri, cel pe care i-ați propus din nou candidați în sfatul popular al raionului. În fața pictorilor, au luat — mă rog, așa cerea situația! — o înfățișare mai gravă și solemnă (în afară, poate, de moș Ion Gheorghe, care și în portret tot hitru a rămas). Vă amintiți însă cum i-ați cunoscut? Pe Pupăzan Ion, lăcătuș fruntaș, venind pe seară — pentru a cîta oară? — la voi ori la vecin, îndemnîndu-vă să puneți umărul la electrificarea cartierului Ion Creangă ori la construirea unei noi săli de clasă.

V-a trebuit mult timp să vă împrieteniți cu tovarășa Calciu? Nu-mi vine să cred. Înnoasă cum e, gata oricînd să-ți sară în ajutor și să susțină ce-i drept și adevărat, secretara sfatului raional v-a cîștigat deîndată inima.

Dar locotenentul-major Mihai Stoica? Tăcut și sfios cum pare la prima vedere, cînd pornește la treabă, o ia înaintea celor mai guralivi. N-a reușit el să-și

Leontina Calciu, secretara Sfatului popular al raionului 1 Mai, candidată a F. D. P. în circumscripția electorală raională nr. 89.

Portret de Justina POPESCU.

Ion Pupăzan, lăcătuș la uzinele „Vasile Roată”, candidat al F. D. P. în circumscripția electorală raională nr. 221.

Portret de Justina POPESCU.

mobilitizeze cetățenii din cartier astfel, încît aceștia să-și cumpere, din banii proprii, o stațiune de radioamplificare și să instaleze difuzoare în fiecare casă?

Vredniciți cu toții. Și moș Ion Gheorghe, care și-a luat angajamentul să întinerească o dată cu cartierul său (și care, așa cum ne arată portretul, e un om ce-și ține făgăduiala), și profesoara Mereolu Lucia, și...

Dar să ne oprim; îi cunoașteți, desigur, destul de bine. Doar singuri i-ați propus și i-ați descris așa cum se cuvine în adunările voastre. E o vorbă bătrînească, plină de înțelepciune: pe om după fapte să-l judeci. Și oare ce faptă grăiește mai bine despre vrednicia deputaților raionului 1 Mai, decît steagul de fruntaș, pe care acesta l-a luat în întrecerea dintre raioanele Bucureștiului?

De la astfel de oameni, cetățenii așteaptă mult. Mai mult decît au făcut pînă acum. Și știu că așteptările lor nu vor fi înșelate, pentru că trimișii lor în conducerea treburilor obștești sînt oameni de nădejde.

Ion Gheorghe, me-
canic la atelierele
centrale I.T.B., can-
didat al F.D.P. în
circumscripția elec-
torală orășenească
nr. 96.

Portret de
Tia PELTZ.

Lucia Măreoiu, directoarea Școlii me-
dii mixte nr. 1, candidată a F.D.P. în cir-
cumscripția electorală rațională nr. 238.

Portret de Tia PELTZ.

Locotenent-major de securitate
Mihai Stoica, candidat al F.D.P.
în circumscripția electorală ra-
țională nr. 245.

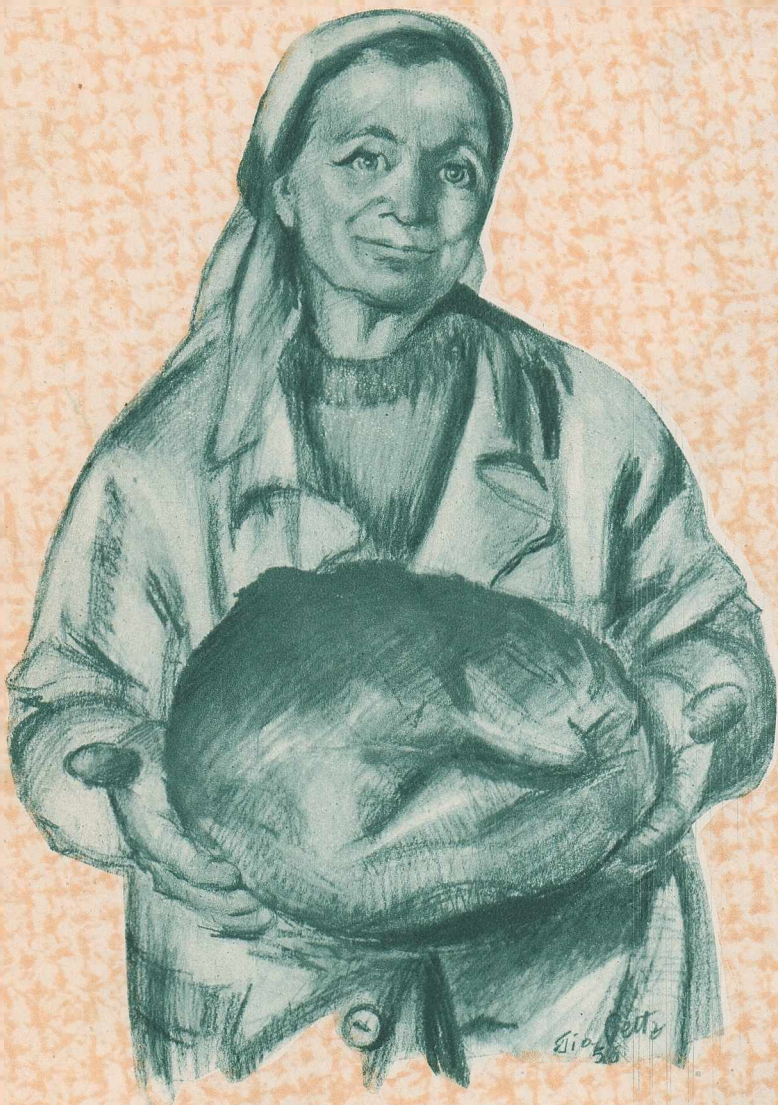
Portret de Nichi POPESCU.

Nicolae Ionescu, funcțio-
nar, candidat al F.D.P. în
circumscripția electorală
rațională nr. 6.

Portret de
Justina POPESCU.

Gherghina Dumitrașcu, muncitoare la fabrica de pâine „Pionierul”, candidată a F.D.P. în circumscripția electorală raională nr. 93.
Portret de Tia PELTZ.

Alexandrina Ștafănescu, medic, candidată a F.D.P. în circumscripția electorală raională nr. 226.
Portret de Tia PELTZ

Gheorghe Angheliescu, director al Atelierelelor centrale I.T.B., candidat al F.D.P. în circumscripția electorală raională nr. 185.
Portret de Nichi POPESCU

Alegerile din S.U.A. comportă un soi de reguli de joc, foarte simple în felul lor: cine are un post vrea să și-l păstreze; cine nu are încearcă să și-l procure. Alt sens nu se poate da alegerilor noastre, oricâtă bunăvoință ai avea.

Se spune la noi că, în prima perioadă de funcțiune, președintele S.U.A. este ocupat cu pregătirea alegerilor viitoare. Nu înțeleg de ce această constatare s-ar limita numai la persoana președintelui. Până la a ajunge să urce tronul de președinte, „modul de viață” american cere oricărui candidat să transpire copios.

Eu nu sînt candidat și cunosc destui oameni care nu sînt nici ei candidați. Trebuie să știți însă că, pentru a deveni candidat, se cere să ai — în afară de un portofel gras — și multe însușiri. Printre cele mai de seamă este modestia! Numai cine poate face declarații categorice că nu rîvnește la vreun post de stat, numai cine este în stare să convingă pe cei din jurul lui că nu posedă calitățile necesare ocupării unei funcții de stat, numai acela înseamnă că a făcut primul pas pe drumul popularității.

Dar modestia singură nu ajunge. Mai e nevoie să fii și prietenos, și familiar. În acest scop, îți stau la dispoziție copiii. Ce privește drăguță să-l vezi pe viitorul candidat în mijlocul familiei fericite, mîngîind mezinul pe căpsor, ca un tată duios! O asemenea poză, publicată în revista „Life”, face adevărate minuni. Bineînțeles că, în America, copiii mici nu merg la alegeri. Dar candidatul prețuiește atât de mult copiii, de parcă ar avea de cîștigat de la fiecare dintre ei nu unul, ci două voturi deodată.

Și o soție poate fi o recuzită admirabilă pentru un candidat.

Dacă nu are la îndemînă niște copii și o soție, atunci candidatul poate recurge la o „mătușică bătrînă”, cu care să discute prietenește despre greutățile vieții. Pentru alegătorii iubitori de animale, candidatul are, de asemenea, prilejul să demonstreze calități apreciate. Orice cîine, cît de cît tăntat, care are norocul să fie închinat de vreun candidat, poate trăi cîteva zile împărătește. Se întâmplă uneori ca inteligentul cîine să-și învețe rolul atât de bine, încît un observator nepărtinitor să nu mai poată recunoaște cine este adevăratul candidat: stăpînul sau cățelul? Cîinele — precum se știe — este un animal onest, care nu face promisiuni înainte de alegeri. De aceea nici nu este de mirare dacă mulți iubitori de animale își dau voturile lui Mister Smith, numai pentru că știu precis că minunatul lui „Ceco-Spaniel” nu a deturnat nici odată fonduri publice. Trebuie să recunosc că nici eu nu cred ca el să fi făcut vreodată așa ceva.

Dacă cunoști regulile jocului, nu e greu de loc să spui numele viitorilor candidați, chiar înainte de a fi cunoscuți în mod oficial. Cînd Thomas E. Dewey, de exemplu, nega încă cu înverșunare că și-a depus candidatura, frumoasa lui soție s-a lăsat fotografiată alături de o vacă. Aceasta dovedea că zarurile au fost aruncate. Dewey candida într-adevăr și făcea agitație electorală, mai ales prin sate. Cunoscătorii în cauză atribuie insuccesul lui Dewey în alegeri, soției sale neîndemnatice, care, în loc să pozeze alături de o

vacă, a pozat lîngă un bou, discreditînd astfel nobila intenție a soțului ei de a împerechea democrația cu agricultura.

Există multe indicii pentru a recunoaște un candidat, încă înainte de ungerea lui oficială: cînd un ticălos descoperă dintr-o dată că inima lui bate pentru binele tuturor; cînd un globtrotter bogat nu mai frecventează casele de toleranță; cînd un businessman cau-

social e sînt, în acest timp, absurde pentru candidat. Și el nu se lasă, pînă ce nu descoperă printre strămoșii săi măcar un potcovar.

În timpul alegerilor, interesul candidatului pentru surse de petrol dispare complet. În schimb acesta arată un interes pasionat pentru necazurile fermierilor (vezi fotografia soției cu vaca). Și, bineînțeles, candidatul este pentru libertate, împotriva asupririi, pen-

Concurs de frumusețe în cadrul unei campanii electorale peste ocean. Candidatul democrat Richard Neuberger și-a ales acest atrăgător mijloc de popularizare, pentru a pescui cit mai multe voturi...

Cum poate fi recunoscut UN CANDIDAT? ÎN S.U.A.

de John STEINBECK
scriitor american

tă dintr-o dată prietenia negrilor, a muncitorilor și a jucătorilor de baseball; pe scurt, cînd dintr-un Saulus se face peste noapte un Paulus, atunci să nu credeți cumva că ar fi vorba de un om cu însușiri de cameleon, ci pur și simplu de un candidat.

De altfel, perioada alegerilor oferă și nenumăratele societăți bisericești diferite avantaje. Generozitatea spontană a candidaților este un izvor de sănătate pentru biserică. Ofrandelile candidaților nici nu mai încep în listele de colecte... Clericii deștepți amînă renovarea bisericilor pînă la alegeri. Pentru înălțarea sufletească a comunității se găsește oricînd cîte un candidat cuvios, care vrea să dovedească detașarea lui de cele pămîntești.

Dar săracii? În ajunul alegerilor candidatul are grijă de săraci, ca de ochii lui din cap. Privilegiile

tru virtute, împotriva păcatului. Și este — de la sine înțeles — pentru popor. Asta se vede și după diferitele sale pâlării: în sud candidatul poartă pâlării cu boruri largi, ca în Texas; la nord, poartă șapcă din blană de urs; în cartierele muncitorești, poartă șapcă cu dungă; la țară, pâlării de paie, ca fermierii. În calitate de „căpetenie de onoare” a indienilor, capul candidatului este împodobit — așa cum cere stilul — cu pene de vultur! Unii cetățeni de culoare roșie din S.U.A. susțin că, în timpul alegerilor în federația celor 48 de state, se numără mai multe „căpetenii de onoare” decît indieni!

Toate acestea constituie numai preludivul. La lupta deschisă pentru posturi și funcții, candidatul pornește cu undița. Pescuitul cu undița nu costă mult și de aceea spor-

tul acestuia e foarte popular. În consecință, pescuitul este o carte de vizită unică pentru orientarea democratică a candidatului. Cel mai democratic candidat este cel care posedă o nuia simplă, un ac încovoiat și o oală plină cu cele mai primitive rîme. De altfel, repetarea aceluși penibil incident pe care l-a avut cîndva candidatul Herbert Hoover este exclusă, Hoover, la fel ca și Eisenhower, a avut curajul să renunțe la poza cu undița, în ciuda popularității ei, și s-a prezentat reporterilor cu guler tare, cravată îngustă, pe malul unui fluviu tumultuos. De undiță atrîna... o scrumbie spaniolă!

În ultimul timp, se păstrează în alcavarii o rezervă de păstrăvi multicolori pentru candidați...

După ce candidatul și-a terminat cruciada cu undița, se aruncă cu toată vigoarea personalității sale în lupta pentru alegeri. I se cere însă să ia poziție împotriva cuiva și să fie pentru cineva.

Împotriva cui? Candidatul este, în primul rînd, împotriva comunismului. Acest lucru nu numai că e impus de regulile jocului, dar mai oferă și avantajul că ești împotriva cuiva care nu poate vota contra candidatului, pentru că... nu are dreptul. Avînd însă în vedere că acest adversar, comunismul, nu are nimic comun cu jaful, cu nedreptatea socială și cu corupția — calamități împotriva cărora candidatul trebuie să ia poziție, dacă vrea să cîștige voturi — el își ia ca țintă a atacurilor, afacerile necurate ale guvernului. O țintă respectabilă ca dimensiuni, în care însă un candidat experimentat se va feri să lovească în plin, căci ceea ce el denumea, înainte de alegeri, afaceri necurate, după alegeri, devin propriile lui învîrteli. E nevoie, deci, de o mare abilitate, pentru ca nu cumva, mîine, săgețile criticii de azi să se întoarcă și să lovească în ochilor.

Mai simplu este cu problemele politicii externe. Primul care a avut această idee a fost un primar din Chicago. El a tunat și a fulgerat împotriva englezilor. Și a învins. Metoda lui a avut succes, pentru că la Chicago nu votează englezi. El a cîștigat lupta la discursuri și la alegeri. Metoda primarului din Chicago a făcut adepți, care au analizat-o și au perfecționat-o. Alegătorii sînt nemulțumiți cu cheltuielile de înarmare? Poftim, sovietele sînt de vină și chinezii! Cu ei trebuie să ne războim! Este însă interesant că tocmai cei mai belicoși candidați nu mai sînt la vîrsta cînd ar putea fi recrutați.

Regulile de joc sînt severe și nu admit excepții pentru nici un candidat. Tipic în această privință este cazul lui Adlai Stevenson. Candidat fiind, purta mereu aceeași pâlărie, nu mîngîia cîini și mergea la pescuit numai cînd nu se afla vreun reporter prin apropiere. E lîmpede de ce s-a prăvălit acest om...

În lunile care urmează, europeanul informat prin analiza de față ar face bine să nu socotească drept nebuln pe orice american care se poartă în acest fel. S-ar putea ca acest pretins nebuln să devină candidat. Și nebulnia are manifestări atât de neașteptate.

(Din revista „Wochepost”
R.D.G.)

O scrisoare buclucasă

— schiță —

de M. KOHANO
scriitor din R. S. S. Moldovenească

Ilustrații de Nelly Grigoriu-MEROLA

De mult mă tot gîndeam să mă jeliu undeva de poștașul Valentin, acela care împarte scrisorile și gazetele în mahalaua noastră. Căci — deh! — le împărțea doar în zilele cu soare, cînd îl apuca pe el pofta de plimbare, iar în celelalte zile, ori le purta în tasca, fără să citească nici măcar adresele, ori le lăsa așa, de izbeliște, la poarta cui îi venea mai la îndemînă. Gazetele, bunăoară, le dădea lui Epifan, paznicul de la moară, care, fiind din mahalaua noastră, ni le aducea după slujbă, a doua zi dimineața, rupînd din ele cîte o bucățică, să-și răsucescă țigări.

Tot mă gîndeam să-l reclam pe Valentin, dar amînam mereu, că mi-era milă de el. „O să dea o dată de bucluc — îmi ziceam — și pătania o să-l învețe minte...”

Și n-au întîrziat să vină — și pătania și buclucul — într-o bună zi cînd s-a întîmplat o istorie întreagă cu scrisoarea lui Ion Olaru.

Care Ion Olaru? Iaca ce nu putea să știe nici poștașul — și de aici a ieșit toată încurcarea. Pe plic sta scris numai atîta: „Ion Olaru — satul Porumbari”. Dar la noi, la Porumbari, sînt vreo sută cincizeci de Olari și, între ei, cu numele de Ion — i-a numărat o dată secretarul sovietului sătesc — sînt taman douăzeci și opt.

Era într-o zi senină, către întîi Mai. Vremea era uscată și caldă, salcîmii, în floare, văzduhul, plăcut, parcă dulce de mireasma florilor și a pajistei tinere. O adiere blîndă flutura prin sat, te gîdila la ureche, purtînd ba un cîntec vesel dinspre vale, ba huruitul tractorului de pe deal... Frumusețea asta de primăvară a înduișat și inima lui Valentin: „Hai să fiu și eu azi om ca lumea...” — și-a zis el și a pornit voios pe uliță, cu gazetele. Le ducea din casă în casă... O podoabă de poștaș! Se mirau oamenii: „Ce să fie, că ne aduce posta așa devreme?!” — și nu le venea să creadă: era chiar el, Valiușa, ori alt poștaș? Dar cine altul putea fi, cu nasul acela cîrn, cu moțul negru dat la stînga și căciulita pe urechea dreaptă? Și chiar dacă i-ar fi văzut cineva numai urma, tot putea să știe că a trecut el, căci pe unde trecea Valiușa, rămînea o diră de coji de semințe. Iar alții i-au recunoscut glasul, care azi suna vesel ca un clopoțel, în fiecare prag: „Poșta-a-a!”

— Vezi? Așa-mi plăci! — îl lăudă învățătoarea Aurelia Ivanovna, luînd gazetele.

Și bătrîna n-a mai ostit să-l povățuiască de bine:

— Iacă-așa aș vrea eu să fii tu mereu, de acum înainte... Stăruitor, conștiincios... Nu mai e mult și trece vara, iar la toamnă, cred că ai să vii și tu la cursurile serale...

Vorbele astea calde l-au atins pe Valiușa pînă într-atîta, că s-a oprit din ronțăitul semîntelor de floarea-soarelui, dînd din cap îngîndurat. Mergînd mai departe, începu iar să ronțăie, dar deocamdată fără plăcere. Îl duceau gîndurile... Cît amar de ani l-a tot dăscălit biata Aurelia Ivanovna! La început, îl ocăra fiindcă nu-și făcea lecțiile; mai tîrziu, îl probozea pentru că lepădase școala; pe urmă, îl lua la rost pentru că se dăduse de rușine în colhoz, în brigadă; apoi, acum, la urmă, nu-i mai lăsa hodină toată iarna cu întrebarea-i: de ce nu vine la cursurile serale?

Și poate ar fi luat-o el chiar din ziua asta pe drumul cel drept dacă n-ar fi fost scrisoarea buclucasă a lui Ion Olaru.

De două săptămîni scrisoarea zăcea în tasca lui. Cînd o ridicase de la poștă, pusese de-

îndată pe dosul ei „rezoluția”, pe cît putea el s-o ticluiască în rusește: „adresantul necunoscut, scrieți numele tatălui”. (Aici a pus în rusește și un „u” de pomană). Voia s-o trimită neîntîrziat înapoi de unde venise. Însă șeful poștei a șters rezoluția, cu greșelile gramaticale cu tot, și i-a poruncit poștașului să-l caute mai bine pe adresant: să-i înmîneze neapărat scrisoarea! De atunci Valentin a tot amînat rezolvarea acestei încurcături. Pentru ca să dea iar peste scrisoare tocmai acum, în ziua asta cu soare, după ce golise tasca de gazete!

S-a uitat la ea, întîi amărît, pe urmă cu ciudă și cu silă, roșind cu mirare:

— Ion Olaru! Dar care Ion, măi, bătu-te-ar să te bată? Al cui Ion, mă? Al lui Petre, zis Cîrleanu? Al lui Timoftea Mititelu? Al lui Achim Cinci bani? Al lui Pavel?... Ori te pomeniști că-i căruțașul Ionică al lui Ion al lui Hariton, al de cară sămîntă de păpușoi la semănătoare? Doar n-am să mă rup în șaptesprezece bucăți — s-a răscolat lenea în poștaș — s-o iau razna prin șapte ulițe și opt brigăzi!

Ii veni însă o idee: o să-i strige pe toți din drum. Se sui pînă la crucea de la răspîntie, unde se află clădirea cea mai veche din acea parte a satului, căsuța lui Moș Aron a lui Gavrilă Olaru. Pe aici, mai la deal, ședeau numai Olari. Așa îi și zice „Ulița Olarilor”. S-a oprit Valentin la răscruce, la gura uliței Olarilor și a strigat cît l-au ținut boșogii.

— Măi Olarule, măi!!

Cît ai bate din palme s-au ivit vreo zece capete după garduri — doi moșnegi și o samă de femeii.

— Ion Olaru! Poșta! — a strigat poruncitor Valiușa.

S-au adunat buluc în jurul lui.

— Eu îs Ion — a zis un moșneag.

Iar femeile:

— Al meu îi Ion.

— Ficiorul meu tot Ion îi.

— Am și eu un frate Ion.

— Îmi pare bine — s-a rățoit Valentin. Și care din voi așteaptă scrisoarea de la...

Valentin a dus scrisoarea la ochi, ca să citească numele trimițătorului. Pe plicul trandafirii se zărea un pătrat roșiatic. Descurcă-te, dacă poți! În pătrat, o adresă lungă, din care flăcăul putu să buchisească, cu chiu cu vai, un singur cuvînt mai mășcat: „SCÎNTEIA...”

— Vasăzică... cică... de la Scînteia...

— D-apoi, dacă-i Scînteia — prinse să grăiască unul din moșnegi — apoi colhozul din Călușeni îi „Scînteia”; acolo-i măritată fata lui Matei al lui Ștefan Curechi...

— Da'o cheamă Olaru? — l-a întrerupt nerăbdător poștașul.

— Pe cine, mă? A lui Matei? Nu, Berejan îi zice. Da'nevasta lui Matei nu-i soră cu Vitea a lui Costea Olaru?

— Da'noi avem un nepot la Călușeni — se amestecă în vorbă o babă.

— Băietul vărului nostru...

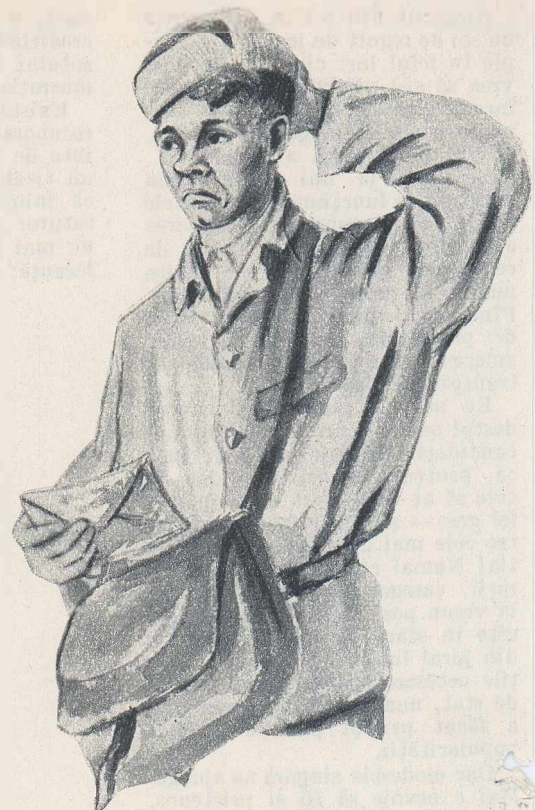
— Așa? Na-vă! — le tăie vorba Valentin, întinzînd scrisoarea lui Moș Ion al lui Aron. Luați-o și discurați-vă. Eu acum m-am discursat!...

Și părăsind locul, o luă la vale.

...Dar se înșela, sărmanul, crezînd că s-a discursat. De-abia după asta a urmat încurcătura. A doua zi, în zori, l-a sculat cineva din somn, strigîndu-l din poartă. Era Ionaș al lui Terente Olaru, tractoristul, care urla:

— Unde-i scrisoarea mea, Valentine?!

Bîlbîndu-se, încă buimac de somn, Valentin îi povesti cele întîmplate la răscruce.

— De unde? Că scrisoarea nici gînd să fie din Călușeni! Îi din Chișinău, de la minister — striga tractoristul întruna. Din pămînt, să mi-o scoți! O să mă plîng la șefi! Te reclam la raion! Te pun în gazete! O să te...

Pe Valentin îl treceau sudorile. Îl cunoștea el pe încăpățînatul ăsta de Ionaș, știa că e în stare să te facă fărîme pentru dreptatea lui. L-a rugat să nu rănească, l-a chemat în casă. L-a cinstit cu de-ale gurii și cu vin, i-a făgăduit să-i găsească scrisoarea.

— Pînă mîine! — îl păsui aspru Ionaș.

Pe urmă, s-a mai liniștit și a prins să-i povestească năcazul lui: că are el, cică, un gînd al lui, la care așteaptă răspuns de la minister. Un gînd năstrușnic, zice: cum anume trebuie transformat tractorul „NATI”, ca să ari cu el pe coasta dealului de-a latul, ca apa să rămîne în brazde. A încercat, cică, la S.M.T., dar inginerul făcea pe nîznaiul. „Las'c-am să te scrie eu... am să te...” — și a hotărît atunci să-și facă cunoscută născocirea la minister.

— La Scînteia? — l-a întrerupt poștașul.

— Care Scînteie?

— Iacă-tă! El n-are habar! Scrisoarea-i de la Scînteia!

— Nu-mi suci tu capul, mincinosule! — se mîniat iarăși tractoristul. Că eu la minister am scris, vasăzică și răspunsul tot de acolo este!

— Dar eu îți spun...

— Ia lasă vorba! Mai bine dovedește!

Ochii lui Ionaș scăpărau. De-abia izbuti Valentin să-l liniștească iar, cu o gustărie și cu făgăduieli.

În sfîrșit, iată-l scăpat de Ionaș.

Îndată o zbughi și Valiușa în sat, ca să pună mîna pe scrisoare, ori măcar pe plic — dovada care să-l potolească pe hărățogul tractorist. Stă doar scris acolo, negru pe alb, „Scînteia”...

Se duse la Moș Ion al lui Aron, care îi luase scrisoarea la răscruce.

— Vezi-ți de treabă — se apără moșneagu — că eu îndată am dat-o Frăsîni!

Valiușa se înfățișă la baba Frăsîna. Frăsîna îl îndreptă la o nevastă, nevasta, la o fată iar fata aceea cică ar fi dat scrisoarea unui băiețuș. Care băiețuș? Al cui e și cum îl cheamă? Fata nu știa. Trecuse, pasă-mi-te, pe întuneric un băiețandru cu niște cărți subsuoară, auzise de scrisoarea de la Scînteia și strigase: „dați-mi încoace, că știu eu a cui îi scrisoarea”. Și apucînd plicul, tunde-o!

Acum i-a-l de unde nu-i! Cînd n-ai de unde să afli nici măcar numele lui taică-său. Poate la școală... Poate că-l ajută Valeria Ivanovna...

Dar nu s-a mai dus nici la școală. L-a apucat iar lenea: „Las' că, dacă-i acolo, de acolo nu tuge”. S-a trînit jos, sub un nuc bătrîn, cu

ochii la cer — aștepta avionul care aduce gazele...

— Tu șezi, ce-ți pasă — l-a trezit din visare un glas pițigăiat — dar scrisoarea mea ai dat-o altcuiva!

Ce-i asta? Cine strigă? Iar Ionaș? Nu, era un alt Ion Olaru. Asta, cică, așteaptă scrisoare de la raion, căci a lăsat mai deunăzi niște desagi la un om, ca să-i cumpere niscaiva țărâțe...

— De la Scînteia? — îl întrebă Valiușa, ridicîndu-se. Scrisoarea este de la Scînteia.

— S-o văd — stăruie omul.

— D-apoi cat-o! Ori vino dimineată la poștă și ai s-o vezi... Că amu, n-am vreme. Iată, a venit avionul — mai zise și o porni spre poștă...

— D-apoi pot să mă duc și amu cu tine — s-a luat omul după dînsul.

„Mai rău decît un dușman, mai rău decît o soacră rea, mai rău decît un făcut criță e cel care așteaptă o scrisoare!“ Valiușa l-a chemat, l-a pofțit la un pahar, l-a cinstit, l-a rugat, izbutind să se împace și cu dînsul, „pînă dimineată“.

Iute la poștă, ia scrisorile și gazetele și hai buzna la școală! „Scrisoare să-mi facă mucoșii ăia, ori îi fac eu turtă pe toți!“

A găsit-o pe Valeria Ivanovna și a rugat-o să-l ajute.

— Cu dragă inimă, Valiușa — a zis învățătoarea — dar nu se poate. Nu pot să adun toată școala pentru tine și scrisoarea ta.

Și seara întreagă Valiușa și-a tot bătut capul cum s-o dreagă; scrisoarea nu-i, dar dimineată o să vină cei doi Ioni... Și poate, pînă atunci, o să se ivească și mai mulți... Cum au răsărit ăștia doi, pot să mai răsară încă doi, trei, zece... La întîiul cîntat al cocoșului, Valiușa se sculă și o șterse de acasă, să nu-l găsească buclucașii... Hoinări cu noaptea în cap, cu pleoapele grele de somn. Își cîntă treabă pe la vecini, șezu la trîncăneală, numai în uliță să nu fie. Deodată, îl izbi un glas din drum, un glas ca de urs:

— Da' unde m'i scrisoarea, poștașule?

Valiușa a tresărit, s-a întors cu spatele spre drum, ciulind urechile. Al cui glas să fie? Al tractoristului? Al omului cu desagi lăsați la raion? Nu. Era Moș Ion al lui Zaharia Olaru, zis Cîrlig. Moș Ion Cîrligu! Omul cel mai negru la suflet și cel mai buclucaș din sat. Unde-i ceva nelalocul său, hop și el cu ciomagul lui de alun și glasul lui de urs, gata să încurce și

mai mult. Nu-l puteai împăca decît dîndu-i de băt.

— N-ai cumva dumneata, bade, vreo cană de vin? Că ți-oi înapoia-o la leafă — îi zise Valentin vecinului cu un glas de ți-era mai mare jalea să-l auzi. Vecinului i se făcu milă și-i dădu vinul. L-a liniștit astfel și pe Cîrlig — „pînă mîine“.

Nu mai că Valentin nu mai avea liniște. Îl apucase groaza. Ce-o să mai rămînă din el și din leafa lui, dacă s-or lua toți Ionii Olari de capul lui? În afară de ăștia trei, mai puteai număra vreo douăzeci și cinci! Mai era, bunăoară, vajnicul brigadier Ion al lui Efrem Olaru, care primea scrisori de la profesori și institute... De-o fi așteptînd și el vreo scrisoare, nici n-are să mai vină la dînsul, ci o s-o-ntîndă de-a dreptul la raion, ca să-l reclame.

„Dar stai, mă! — i s-a făcut deodată lumină-n cap. Trebuie să-l întreb pe prichindelul ăla cu părul peste frunte, care scrie poezii în gazeta raionului, „Scînteia Leninistă“. Parcă nu-i și el Ionică, și nu-i Olaru? A lui era scrisoarea de la „Scînteia“, mînce-l nevoie... La el e și plicul, lua-l-ar naiba... Să iau poștă de dimineată și, înapoi, la școală! Și iaca dovada! O am! O am!“

Dar era prea tîrziu. Cum a venit la poștă, șeful l-a și chemat, țintuindu-l pe loc cu întrebarea:

— Păi bine, măi Valentine, ce le-ai făcut tu Olarilor ăștora, că vin unul după altul la poștă, de ne cer scrisori, ha?

— Păi, știu eu ce au? — dădu să tăgăduiască Valentin.

— Nu știi?! — i-a întors-o șeful, fulgerîndu-l din ochi și scoțînd numărul proaspăt al gazetei raionale, îl deschise, virîndu-i-l sub nas.

— Ia-n citește, mă ro!

Ceea ce a văzut Valentin mai întîi în gazetă a fost chipul lui desenat... Nimeni altul, decît el, Valentin, șezînd pe o creangă de nuc — get-beg t nucul din ograda lui taică-său! — și aruncînd în vînt scrisori și gazete... Duse de vînt, scrisorile zburau peste sat — satul Porumbari — și cădeau la nimereală: în păpușoi, în crengile copacilor, în hornuri... Sus se zărea titlul: „Poștașul inovator“. Jos — dar Valiușa n-a mai văzut ce era scris și acolo, că i s-a făcut negru înaintea ochilor... Doar atît vedea bine: iscălitura — „I n Olaru“. Cu privirea ațintită la drăcovenia asta, Valentin scoase

un sunet ciudat, ascuțit, de nici nu se-nțelegea ce-i — țipăt de mirare, ori geamăt de durere, ori chiuit de nebuneală.

— Ion... Olaru! Olaru!

— Da, da, Ionică al lui Iosif Olaru, școlarul — spuse șeful. El ți-a făcut mutra. Și tot el a primit și scrisoarea asta! — adăugă el, întinzîndu-i lui Valentin plicul trandafi lu, cu stampila roșcată.

— Mi l-a adus Valeria Ivanovna — mai lămuri șeful — ca să ți-l dau numaidecît. Căci, zice, tu ai nevoie de el. Na-ți-l... Cît despre scrisoarea din el, bineînțeles a rămas la adresant... Dacă vrei, pot să-ți spun ce este scris acolo. Redacția îl înștiințează pe Ionică al nostru că a primit desenul „poștașul inovator“, ha, ha... Și-l mai roagă redacția pe Ionică să mai trimită... Cică băiatul e minunat desenator!

Nemaiputînd îndura, Valiușa se întoarse, și o porni spre ușă. Era hotărît; nici o zi n-are să mai rămînă, ci o să fugă din sat, pînă la Volga să nu se mai oprească...

— Stai pe loc! — l-a oprit șeful. Unde vrei s-o ștergi? Dar scrisorile și gazetele de azi? Mai întîi și-ntîi ai să duci poșta la toată lumea. Pe urmă, mai vedem noi... Ori te îndrepti, ori la loc comanda! Hai! Mișcă-te!

Valentin își luă poșta și o porni cu tașca plină prin sat. Din poartă în poartă, din prag în prag, ca niciodată se duse la fiecare, pînă ce nu mai rămaseseră în tașcă decît două cărți poștale de întors și plicul cel roz, gol, cu stampila roșie, pe numele lui Ion Olaru — dovadă pentru toți ceilalți Ioni Olari care umblă după potcoave de cai morți.

Era însă tare neplăcut, chiar chinuitor, ca el însuși să înmîneze adresanților cele peste cincizeci de exemplare din gazeta raională, cu mutra lui desenată acolo și apoi, ce pedeapsă avu să mai îndure la întorcere, cînd pionierii care citiseră jurnalul, îi strigau ba din dreapta, ba din stînga:

— Iată-l pe poștașul inovator, hi-hi-hi!

— Drum bun, poștașule-inovator, hu-hu!

— Cum îți mai suflă vîntul, Valentine? Ha-ha-ha-ha!

... Ce a mai pătimit Valentin de la tovarășii lui e altă poveste. Dar văd că, de cînd s-au întimplat cele înșirate mai sus, scrisorile și gazetele ni le aduce regulat, de două ori pe zi.

Și încă ceva: de la o vreme încoace, bag de seamă că drumul spre casa Valeriei Ivanovna e presărat cu coji de semințe...

Rolul nostru...

de Ion HENTER

actor al Teatrului Național „I. L. Caragiale”

Am regretat zilele trecute, mai mult poate ca totdeauna, că nu ne-am făcut obiceiul de a nota într-un caiet peripețiile deplasărilor noastre prin sate. „Peripeții” e un fel de a spune, și poate nu cel mai propriu. Sînt întîmplări pline de tîlc și, uneori, de haz, sînt fapte și cunoștințe noi, care îți lasă întotdeauna ceva în suflet. Spectatorii aceștia, care ne așteaptă adunați în sala ticsită a căminului cultural, cu mult timp înaintea orei fixate, care sorb replicile noastre într-o liniște desăvîrșită, așezați pînă și pe rampa scenei, spectatorii aceștia ne-au făcut să îndrăgim mult deplasările noastre duminicale. Ele nu sînt pentru noi, așa cum au fost, poate, la început, pentru unii, o obligație, ci o necesitate, o reacție firească la diferite evenimente politice.

Acum doi ani, cea mai mare parte din actorii Naționalului au împînzit centrele de votare, alcătuiind ad-hoc programe artistice. Anul acesta, am montat mici spectacole speciale, cu care să contribuim la campania alegerilor.

Am plecat nu demult la Buftea, cu unul din acestea: comedia într-un act „Jos

Tudorache! Sus Tudorache!” de Mircea Ștefănescu, în regia lui N. Kirilov. E o piesă mică, dar plină de vervă și spirit, în care autorul a încheiat din câteva trăsături pregnante, imaginea unor comisari de poliție, agenți electorali de pe vremuri, mărginiți și bestiali, a unor bieți alegători dezorientați, și, în sfîrșit, a liderului, care trece cu seninătate, de pe o listă electorală pe cea adversă. O jucăm cu plăcere, antrenanți de conflictul ei, de umorul pe care-l respiră fiecare replică și, mai ales, de densul ei conținut satiric. Spectatorii o primesc și cu interes. Numai că reprezentația noastră de la Buftea nu a fost din cele mai liniștite. Despre ea pot spune că a fost într-adevăr o deplasare cu peripeții. Și aventura a început cu viscolul și a culminat cu scurt-circuitul de pe scenă, care ne-a silit să amînăm începerea spectacolului cu aproape trei sferturi de oră. Ne-a venit o idee salvatoare totuși: să improvizăm un program de recitări. Primul a ieșit în scenă, colegul nostru, Gh. Soare, și, cu bonomie, a început o amicală conversație cu publicul. Rezultatul: după câteva clipe

recita, la cererea spectatorilor, „Scrisoarea III-a”. Am asistat atunci, din spatele cortinei și cu sufletul strîns de grijă (electricianul nu mai termina cu reparația!), la următorul fenomen: actorul spunea câteva versuri, după care sala întreagă conținea să le recite pe celelalte! Tinerii țărani din Buftea știau, în marea lor majoritate, pe de rost, versurile lui Eminescu. Apoi au cerut să li se recite poezii din Topîrceanu.

Și în timp ce Soare își epuiza repertoriul poetic, un alt coleg, Ion Anastasiad, repeta, în fața noastră, istorisirea unui fapt real, petrecut odinioară, în vremea alegerilor:

Un agent electoral a reușit cîndva să constrîngă un întreg sat să voteze pentru liberali, deși se știa că, ani de-a rîndul, național-țărăniștii îl țînuseră sub influența lor. Cum? Strecurînd o stampilă, în cauciucul căreia era imprimat corect cuvîntul „votat”, în loc să fie imprimat de la dreapta la stînga. Din această pricină, aplicată pe hîrtie, stampila imprima cuvîntul „tatov”. Pe lîngă o asemenea „nastrușnică stampilă, centrul de votare a fost înzestrat și cu o tușieră năclăită de tuș. Alegă-

Actorii Naționalului interpretînd comedia „Jos Tudorache! Sus Tudorache!”

torii apăsînd cu sete stampila sub candidatura național-țărăniștilor și îndoind apoi hîrtia, cuvîntul „votat” apărea corect sub candidatura liberalului, care se afla tipărită pe cealaltă jumătate a paginii.

Firește, colegul meu a povestit întîmplarea cu mult mai mult haz decît au putut-o face rîndurile mele. Numai că nu a mai avut cînd să se producă și în fața publicului. Lumina s-a aprins

și am început spectacolul Căminul cultural din Buftea e astfel construit (și nu spre lauda proiectanților), încă actorul intră și pleacă din culise, prin sală. De ar fi fost însă de față în acea duminică, noi le-am fi mulțumit: trecerea prin sală prilejuit, de fiecare dată fiecărui dintre noi, ovațiil publicului. Și aceasta ne încălzit atît de mult, încît la întoarcere, n-am maisim țit de loc frigul din mașină

AMĂNUNTE DIN ISTORIA „NUFĂRULUI ROȘU”

de Septimiu SEVER

Ca spectator m-am întrebăat adesea în fața unui film jucat de copii: cum se obține de la micii profesori în ale ecranului, disciplina încordată pe care o reclamă munca de actor? Și iată că mi-a fost dat să aflu răspunsul prin mine însumi și anume, în timp ce turnam „Nufărul roșu”, primul film românesc colorat care are în rolurile principale un grup de copii.

În ce mă privește, după ce am făcut cunoștință cu scenariul, devenind pe neașteptate — și nu fără bucurie — tatăl Sandei și aiulea „Clortanului”, mi-am luat în primire... fiica și prietenul și, o dată cu aceasta, m-am pomenit în mijlocul partenerilor mei, dintre care cel mai răsărit îmi ajungea pînă la briu. Sănda (Idiko Brayer) m-a adoptat îndată și mă trata drept „tată” și în... civilitate.

Experiența de turnare s-a făcut într-o clasă autentică de școală: copiii s-au așezat în bănci cu gravitatea convenită, (trebuie spus că dintre toți actorii acestei secvențe, traciul cel mai mare îl avea singura persoană majoră: Tatiana Jekel — învățătoarea din film, care se temea că-i lipsesc aptitudinile de profesoară și că nu va putea ține în friu o clasă de școlari zburdalnici). Copiii, însă, pătrunși de importanța situației lor de elevi, erau mai cuminiți chiar decît le cerea scenariul! Atmosfera a dezbătat-o „Măruntelu”, cel cu ciuf zbirliți și ochi rotunzi, care, strecurîndu-se tiptil în bancă, a pus în funcție o praștie cu proiectile din cocloașe de hîrtie. S-a dezlănțuit astfel scena de care aveam nevoie: o clasă gălăgioasă, în plină eferveșcență, care, o dată declanșată, era greu de oprit după indicațiile regiei. Mi-a venit a-

tunci o idee de care aveam să fiu tare mîndru: am deschis brusc ușa clasei și am strigat: „Atenție! Tovarășa directoare!” Pe dată s-a așternut o liniște exemplară. Așadar, actorii se identificaseră perfect cu rolurile — și filmarea putea începe.

Pentru filmarea în exterior a fost organizat un adevărat program educativ, menit să introducă treptat și firesc copiii în ambianța cerută de scenariu. Era un soi de tabără: sport, supraveghere medicală și instrucție cu un pedagog care îi iniția în problemele noi lor situații. Iar eu, cogeamite actor, profitam de împrejurare ca să-mi retrăiesc savuros copilăria, în partide de mot. de snouave și de erborizare cu micii mei confrăți.

Dar aș fi nedrept cu mine dacă n-aș spune că am și învățat ceva în cursul acestui episod: am învățat cum se poate pescui prost! Pentru ireproșabilul pescar amator care sînt în realitate (din cei care rareori prind vreun pește), era greu să încurce struna, să frîngă virful trestiei în stufăriș, să facă un pas greșit ca să nimerească în nămolul pufos de la fundul bălții. Aici „Clortanul” și cu mine ne-am ajutat reciproc: eu, învățîndu-l să pregătească nada, să zvirle undița în apă cu o mișcare precisă, să dibuie ochiul de bală unde mișună peștele, să tragă afară cu dibăcie prada grasă, iar el, învățîndu-mă să fac cele mai sfîngace mișcări de pescar începător. A-

poi ne-am prezentat amîndoi la examen, el în rolul maistrului pescar, eu în al învățăcelului și... am reușit pe cît se pare.

A fost o muncă plăcută filmarea: „Nufărul roșu”, precum vedeți; ambianța caldă îndulcea vicisitudinile turnării. Mărturisesc că mi-aș dori o asemenea atmosferă de lucru și pentru filmul viitor!

Septimiu Sever (Marin Neagoe) și Ion Munteanu (Clortanul) într-o scenă din „Nufărul roșu”

Gînduri despre „Nora” și Ibsen

de Ion Marin SADOVEANU

Ascultam de curînd, pentru a nu știu cîta oară într-o lungă îndeletnicire de spectator, „Nora” lui Ibsen, în interpretarea colectivului de la studioul „C. Nottara”. După ani de zile de neîntîlnire cu această piesă, mă lăsăm prins de o pasionată analiză, nu atât a lucrării în sine, cît la ceea ce a făcut vremea din ea. Firește, și astăzi piesa e vie și folositoare. Ea e o critică aspră a burgheziei, a prejudecăților ei privitoare la situația femeii și, mai ales, a tuturor falselor valori pe care lumea trecută își așeza un temel de așa-zisă viață morală.

Îmi amintesc încă din anii tineri ai veacului acestuia, cum interpretele „Norei” sfîrșeau piesa într-o atmosferă de eroism, pe care surprinderea și entuziasmul, îndrăzneala revoluționară — așa scrie — stîrnite brusc în sală, o urcau din public pe scenă. Și, totuși, marile interprete nu făceau altceva decît să joace rolul cu precizia unei partituri bine studiate. Ibsen, cu construcția pieselor sale, cere și înlesnește lucrul acesta. Firește că, în astfel de cadre severe, diferitele temperamente erau libere să înflorească. Dar, cum spuneam, atât Suzanne Després cît și Eleonora Duse, pentru a nu aminti decît numele cele mai mari din trecutul de viață al „Norei”, sfîrșeau într-o aureolă de eroism pe care astăzi, cred, nici una dintre interprete n-ar mai izbuti să o dea. Și atmosfera aceasta nu venea nici din jocul neîntrecut al artistelor, ținut în sensul

izărea și interpretarea strictă a concepției artistice ibseniene, și nici din vreun alt artificiu care nici din text, nici din interpretare, nu-și putea face loc. Ea venea din stadiul de evoluție socială și morală a publicului din acea vreme și, mai ales, din năzuințele lui latente, pe care piesa le înflăcăra prin tot ceea ce lăsa să se întrevadă, prin tot ce sugera cu îndrăzneală. Aceasta este marea chemare a unei opere de artă adevărată: să taie drumuri spre viitor. Și „Nora” a cunoscut gloria aceasta, ca o bună parte din opera lui Ibsen, de altfel.

Astăzi, însă, piesa s-a descumpanit. În tiparul ei neclintit, dacă ar fi să căutăm unde cade accentul și care este materialul reprezentativ pe care îl aduce, le vom găsi în altă parte — și aceasta vom căuta să dovedim.

Dar mai întîi, cîteva cuvinte pentru neîntrecuta măiestrie a lui Ibsen. Ne îndeamnă, după atîția ani, să-i admirăm precizia de ceasornicar în replici, să-i admirăm economia strictă a gîndului, neîntrecuta îndeminare a prezentării. Atît Nora, cît și soțul ei, Helmer, ne sînt înfățișați din primele replici. Iar întreaga situație, nu numai a actului de deschidere, dar a întregii lucrări, se conturează și se precizează în primele zece-cincisprezece întretăieri de replici. De altfel, puterea aceasta de a plasa deîndată, în situație, în conflict, ba și în mediul înconjurător, Ibsen o stăpînește cu virtuozitate. Și în „Nora”, ca și în alte piese ale lui, simți lumea care e dincolo de decor și care îi întregeste spectatorului, atît de folositor, înțelegerea. Aș scrie că și Caragiale al nostru — care are mai mul de o asemănare în arta lui strictă, cu o economie severă, cu

marele scriitor norvegian — e în stare și înțelege să folosească această evocare de dincolo de decoruri.

Dar să ne reîntoarcem la „Nora”. Firește, e ea încă un personaj viu, adînc observat, perfect în toate încheieturile sale, e un personaj de mult interes psihologic, dar nu mai e un simbol, un semn de luptă, o răsfrîngere în social și în perspective a unui caz individual, cum era odinioară. Și aceasta de ce? Pentru că peste „Nora” a trecut o profundă prefacere a lumii, în care femeia de mult a încetat a mai fi „păpușă”, fie în familia din care iese, fie în familia în care a intrat alături de soțul ei. Firește că o înțelegem în toată transformarea și frămîntarea ei sufletească, dar Nora nu mai e purtătoarea de cuvînt care să se lase înveșmîntată — pentru curajul și îndrăzneala ei — în acea atmosferă de eroism. Așadar e mai stă în centrul unei probleme pentru noi, socialmente nu activă; în schimb accentul Torwald Helmer este purplet al platei și mediocre gama de la orgoliu pînă la de protector pînă la pont științe pe care Nora nu le diocru, laș, avînd la în clasicilor, argumente de morală pînă la religie, prezintă astăzi — în piesă de acerbă critică pe care Dacă Nora s-a spulbera depășit de vremuri, Tor încă și este tipic pentru burghezia apuseană mai că mai are în fața sa o o justificare mai gravă sa. Și în fața acestor transformări de către vreme în „Nora” și interpretarea ar fi trebuit mîna pe Torwald Helmer

Firește că personajul, în s-a dat, nu este simpatice toate defectele pe care le-am Dar tocmai pentru a însemna mat mai sus, cred că Torwald suportat orice critică și orice priului său interpret împot interpretativă a spectacolului eficace în spiritul nostru de a trebuit, fie și prin adaosuri a lui Ibsen, să coboare chiar, trateze brutal pe Helmer și printr-un cinism abia suportat propria sa ruină, al doctorului acesta, se construiau cele două fundamentale ale unei societăți putredănuiește încă undeva și împ magistrala lucrare a lui Ibsen îndreptată, ca o nimicitoare u aceste două cantități negative, N mas — chiar fără simbol, dar cu o a tate — elementul viu, pozitiv, atras înspre el toată simpatia și toate sufragiile.

Iar acum, dacă ar fi să transpun lizările spectacolului de la studioul

cele cîteva gînduri de mai sus, am spune că direcția de scenă — semnată de tovarășul Neleanu — s-a străduit laudabil pentru a încheia un spectacol din care să se poată lămuri linia de desfășurare a acțiunii. Domnia sa însă s-a ferit să accentueze mai ales actul final, ceea ce noi am fi dorit. Firește că Septimiu Sever a indicat bine — în Helmer — linia de încadrare a rolului său, dar, spuneam, trebuia să scoată la suprafață toată revărsarea, confortabilul, platitudinea burgheziei, ba și mai mult chiar. Nu m-aș fi sfiit, de pildă, să-i dau acestui personaj, chiar în suspensiile frămîntatului act trei, ceva din siguranța și lățirea burgheziei, chiar pînă la trivialitate. L-aș fi pus pe Helmer să-și scoată cravata, gulerul și să-și dezbrace fracul. Solemnele teorii pe care le-ar fi făcut ar fi părut și mai ridicole în ținuta asta. Satira socială, încă vie în piesă, ar fi ieșit la iveală și mai puternic.

Nora a fost servită parțial de Corina Constantinescu. Trei acte, trei realizări detașate: înconștiența, surprinderea, revolta. Ceea ce dă greutate rolului ei e tocmai (și nu fac paradoxe inutile) unitatea în diversitate. Asta a lipsit. În actul întîi trebuie să simți virtualitățile, capacitățile devenirii Norei din actul trei. Sînt cîteva replici în actul întîi, în scena cu doamna Lînde, care pot ancora în acest sens atenția spectatorului și pot da alarma pentru ceea ce va fi. Și doctorul Rank mi se pare mai puțin linear decît l-a văzut actuala concepție regizorală. Personajul, pentru ca să răzbată și să fie, cu psihologia lui, un semn dintr-un sistem atacat cu violența de autor, nu trebuie să cheme comizerarea, deplîngerea asupra mizeriei sale fiziologice. Medicul, adoratorul în tăcere al eroinei, și mai ales, trufașul burghez fac din Rank o cruntă figură de cinism. De altfel gestul omului care-și pune singur cruce și o trimite ca pe o vestire a morții sale imanente spune totul. De aci trebuiau trase toate consecințele. Interpretul său, actorul Ionescu-Gion, mărturiseste, totuși, o remarcabilă

Rudele emigranților au rămas să privească nava, care se depărtează încet...

Santa Lucia

'a te...

pleacă în Argentina —
focuri de revolver.

putea să-l părăsească vreodată.

*Santa Lucia,
luntan'a te
quanta malincunia!...*

(Santa Lucia/departe de tine/cî-
tă melancolie!...).

Și Santa Lucia se numește gol-
ful calm, cald și colorat al Napol-
elui, acolo unde se deschide înso-
rita perspectivă spre insula Posil-
lippo și străvechiul Castel del'
Ovo. „Santa Lucia/tu ești numai
o înfimă parte din mare/dar cu cît
mă aflu mai departe de tine/cu atît
mai frumoasă îmi pari...” — spune
altă cântonată. Sau: „Cînd apare
luna pe mare/departe de Napoli nu
poți sta...” Și dacă unii s-au depăr-

...Îmbrățișările lor de adio sînt pline
de deznădejde...

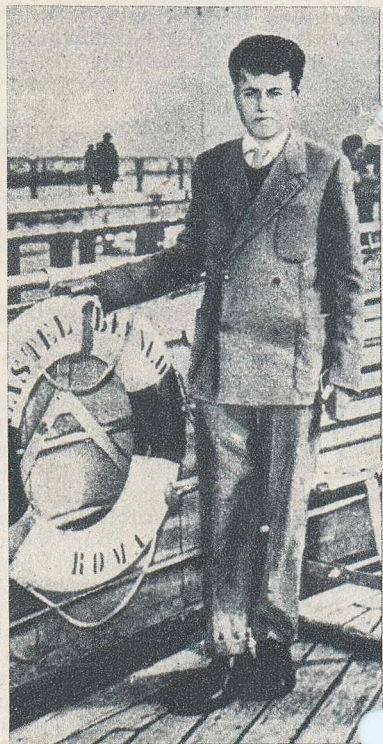

tat, îmbarcîndu-se pe cine știe ce
bastiment, atunci: „Auzi glasuri,
departe, răsunînd: sînt napolitanii
care plîng, că vor să se întoarcă...”

Și totuși...

Iată că napolitanii au început
să fugă din orașul lor natal. Și nu
numai ei. Italienii din toate colțu-
rile țării se strîng la Napoli, ca să-l
abandoneze cît mai grabnic pen-
tru Argentina, Brazilia, Austra-
lia. De ce? Oare sirena fermecă-
toare a „depărtărilor” să fi iz-
butit, în fine, să-i ispitească și pe
acești nezdruccinați patrioți? O,
nu! Atunci? În ultima lună a anu-
lui abia trecut — spun gazetele ita-
liene — s-a îmbarcat la Napoli,
pe nava „Castelbianco”, al 50.000-
lea emigrant pentru Argentina.
Mi-l închipui... Ajuns pe puntea
navei, se va fi întors cu fața către
orașul infinit de drag, ca să-l pri-
vească pentru cea din urmă oară
și va fi murmurat în sine canțon-
eta cea mai dureroasă:

„Addio, mia bella Napoli,
addio... addio...”

Ați crede că Bernardo Cascio, emigrantul
nr. 50.000/1955, are numai 14 ani?

E un băiețandru de paisprezece
ani. E orfan de tată. Și — lucrul
cel mai senzațional — a fost al cin-
cizécimii-lea emigrant italian din
anul trecut.

Bernardo Cascio — așa se chea-
mă băiețandru — are un obraz
delicat, peste care flutură o tris-
tețe și o oboseală pretimpurii. Ac-
cum paisprezece ani, cînd a văzut
lumina zilei, taică-său era plecat
în Argentina de cîteva luni. Deci,
tatăl nu și-a cunoscut feciorul
și nici feciorul, tatăl. Au trecut
cîteva ani. Ani de încordare, de
zbuçium, de cruntă luptă cu viața,
pentru părintele plecat singur
printre străini, cu gîndul să încro-
pească ceva (ceva, cît de puțin, pe
care nu l-a putut încropi în patrie)
ca să-i poată aduce lîngă sine pe
ai săi. Ani în care copilul, privind
cu jînd la copiii ce aveau părin-
ții cu ei, a tînjit după tatăl pe care
n-a apucat să-l știe, dar despre
care mama îi povestea mereu. În
sfîrșit, tatăl, văzînd că nu răz-
bește singur să lege două capete,
își cheamă nevasta în Argentina.
Numai nevasta. Deocamdată n-are

curajul să expună aventurii și pe copil. Așadar, a plecat și mama. Băiatul rămâne la bunici. Bunicii i-au spus că va pleca și el după părinți, deindată ce se va primi vestea că treburile merg bine, ceea ce nu va întârzia să se întâmple. Mai trec niște ani. Dacă, pînă acum, băiatul s-a scotit aproape orfan de tată, apoi acum se simte de-a binelea orfan. Și în adevăr, mult nu trece și tatăl, sleit de mizerie și de muncă supraomenească, își dă sfîrșitul acolo, printre străini, fără să fi ajuns să-și sărute feciorul măcar o dată în viață. Rămasă singură, mama a dus lupta cu mizeria mai departe — și o mai duce și azi. Copilul, ajuns acum flăcău de paisprezece ani, pleacă după maică-sa. S-o ajute, pesemne.

Atît. Doar nițică înduioșare și cîteva lacrimi, ici și colo, prelins pe un obraz supt, încins de febră.

Ba nu, nu-i numai atît. Pe cheiurile portului, Bernardo Cascio privește cu tristețe la mulțimea de emigranți. O dată cu el — în aceeași zi, pe aceeași navă — pleacă din Italia încă 369 de italieni. Și flăcăul se întreabă:

— Și pe ei îi așteaptă cineva acolo, peste ocean? Poate că nu-i așteaptă nimeni... Poate că-i așteaptă moartea, ca pe tata...

Emigranții — în zdrobitoare majoritate mizer îmbrăcați — au ochii mari, privirile rătăcite, sînt înlăcrimați, îmbrățișările lor de adio sînt grele de deznădejde. Fiecare lasă o mamă, un frate, o soție, un copil. Nimeni nu fuge de bine. Toți duc cu ei amintirea șomajului și a mizeriei, iar înaintea lor au vaga ispită a unei speranțe amestecate cu toate spaimile necunoscutului. Peisajul, cînd nu e de-a dreptul jalnic, e cel puțin melancolic și-i îmbibat de aroma morții. A spus poetul: *Partir, l'est mourir un peu...* (Plecînd, murim cîte puțin...).

Și mai e ceva. Ceva care l-a făcut pe tînărul Bernardo Cascio să

secretar de stat de la Externe, Dino del Bo, niște diplomați ai guvernului argentinian și pe eminenta sa cardinalul Marcello Mimmi în odăjdii de mare slujbă. Ministrul, diplomații, sfinția sa au ținut discursuri fierbinți, în dulcele grai al lui Dante Alighieri. Cu un cuvînt, o manifestare calduroasă, o solemnitate emiționantă.

Pentru toți cei 370 de emigranți? O, nu! Și în alte rînduri au plecat din Napoli cu sutele, într-o singură zi, iar asemenea solemnitate totuși nu s-a fost ținut. Da, zaiafetul se desfășoară în splendoare, special pentru el, pentru Bernardo Cascio al nostru. Și asta, fiindcă el este al cincizecimii emigrant. Frumoasă, grăitoare, simbolică și rctundă cifră — care trebuia negreșit sărbătorită! Firește, e vorba numai de anul trecut, căci altfel, dacă e să socotim una peste alta, de cînd au început emigrațiile, trecem de 290.000, după cum povestesc gazetele italiene. Cînd s-or atinge trei sute, nici vorbă că se va face o manifestare și mai solemnă.

— E o întîmplare că mi se dă atîta atenție — își spune, desigur, tînărul Bernardo. Foarte bine putea un altul să cadă al cincizecimii...

Și apoi:

— Oricum, tot o cifră ar fi fost...

În sfîrșit, sub soarele cald de la Napoli, în bătaia aromitei adieri ce vine de pe Santa Lucia, fără îndoială că Bernardo Cascio — flăcăul cu obrazul delicat, peste care flutură o tristețe și o oboseală pretimpurii — se întreabă, inocent ca îngerașii și madonele de ghips pe care meșterii statuari le vînd în ulițele întortochiate ale bătrînului oraș:

— De ce atîta bucurie oficială, cînd, într-o singură zi, pleacă din

ca să poată pătrunde tainele politicii de stat.

Iată, acestor sute și mii de emigranți le este foame. Stăpînirea nu le-a înlesnit un mijloc demn și echitabil de a-și cîștiga pîinea. Foamea e rău sfătuitor. În cazul cel mai bun, pentru stăpînire ea duce la sinucidere. Dar în cazul cel rău? Duce la răzvrătire. Info-

„Să plec sau să nu plec?” — se întreabă un muncitor șomer, în mijlocul familiei, în cocioaba lui din Lambrate.

metații aceștia, umiliții aceștia, acești oameni care au adunat în inimile lor batjocorite, atîta amărăciune și atîta ură, ar putea să se transforme — ferește doamne! — în revoluționari. Nu-i mai cuminte oare să pui la bordul unei nave cîteva steaguri, nițică muzică militară, niscaiva discursuri, un ministru, vreo doi diplomați și circa un cardinal — și înfometaiților să le dai drumul peste Ocean? Altfel, s-ar putea să îngroși cu ei rîndurile comuniștilor, rînduri și așa destul de groase. Aici trebuie finețe, puțintel spirit de organizare

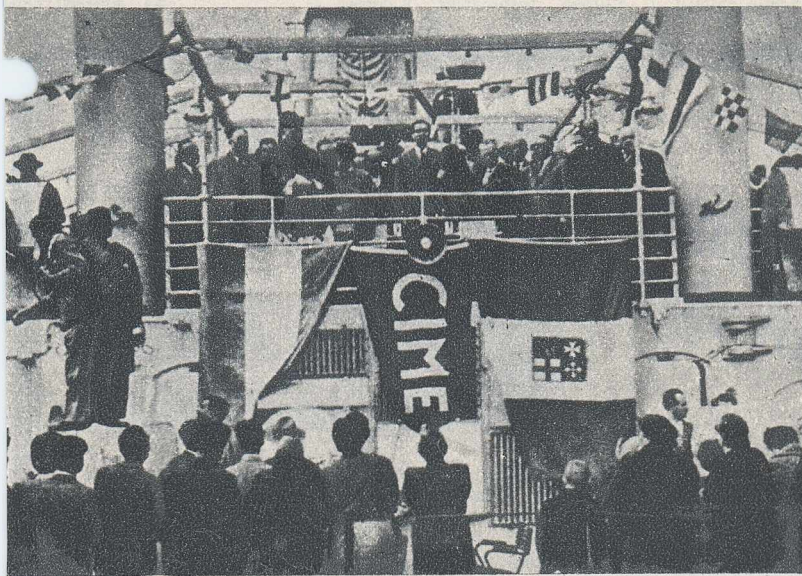
de brațe de muncă — au pus pe picioare, sub privegherea ministerului *del Lavoro e della Previdenza Sociale* (al Muncii și Prevederile Sociale), sumedenie de *Centri di Emigrazione*.

„Australia este țara minunilor”. „Cine pleacă în Brazilia se îmbogățește” — „Africa de Sud, sursă de venituri pentru cei ce vor să adune aur!” — iată ce îndemnuri tentaculare sînt afișate în vitrinele agențiilor oficiale de emigrare, pe străzile orașelor și pe ulițele satelor italiene.

Dar să ne întoarcem la solemnitatea de pe bordul lui „Castelbianco” și la bietul Bernardo Cascio. Fără îndoială că solemnitatea s-ar fi dus de rîpă, iar el, Bernardo, cît și ceilalți 369 de emigranți s-ar fi răzgîndit și n-ar mai fi plecat către depărtările îmbietoare, dacă ar fi ajuns pînă la ei știrea despre o tentativă de asasinat întimplată exact cu o zi înainte de îmbarcarea lor.

Faptele sînt grăitoare. În acea dimineață în piața Municipio din Napoli, unde se află sediul sucursalei unei agenții genoveze de navigație, trecătorii au fost alarmați de patru detonături de armă. Domenico De Nigris, originar din Vitulano, provincia Benevento, a încercat să ucidă cu focuri de revolver pe Frederico Strata, directorul pomenitei agenții de navigație.

De ce? Povestea e lungă. Și am să vă scutesc. Va fi de ajuns să vă spun că Domenico De Nigris este un fost emigrant. A plecat anul trecut în Brazilia și s-a repatriat acum — păcălit acolo și fără nici o perspectivă la Napoli — numai cu gîndul să răzbune păcăleala și să ucidă pe unul dintre aceia care trăiesc bine, fiindcă trag pe sfoară atîtea ființe nefericite.

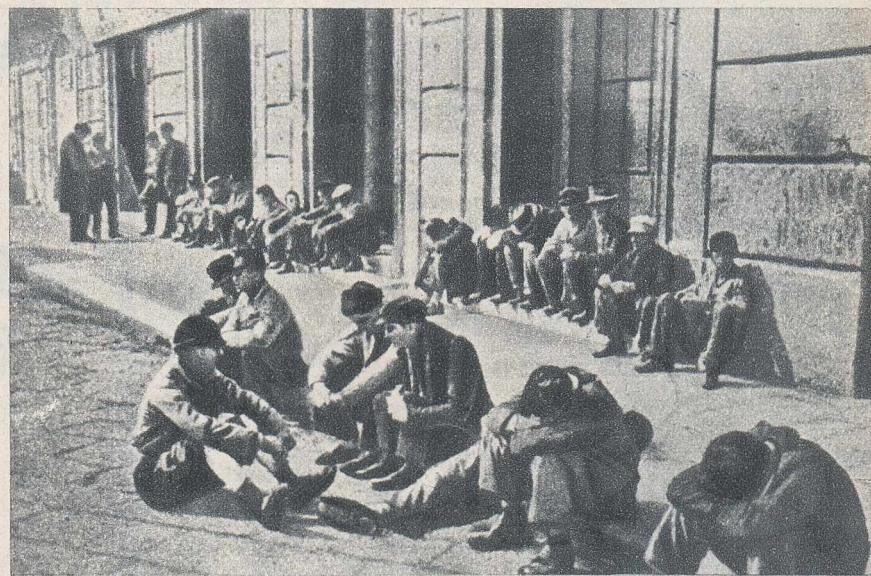

...Un ministru, vreo doi diplomați și circa un cardinal...

tdă în sine. Un rîs fără nici o bucurie. Cînd Bernardo a dat să se imbarce pe „Castelbianco”, el a văzut la bord steaguri de tot felul, numeroși ziarști italieni și trăini forfotind, muzica militară u alămurile sclipitoare, aparate otografice pe tripiede, aparate de televiziune, pe domnul sub-

Italia trei sute șaptezeci de italieni necăjiți?

Bietul, naivul Bernardo! El n-a prididit încă să învețe că în lumea capitalului, totdeauna jalea norodului a hrănit bucuria propoșitorilor. Și apoi, nici nu i-a fost dat să citească scrierea diabolică a strămoșului său, Machiavelli,

...Ei lasă în urmă șomaj și mizerie... pentru a le regăsi acolo unde se duc.

și multă trîmbiță. Lucruri de aceștea delicate — dacă ești om de stat — nu le lași vraiste și de izbeliște. Și autoritățile italiene s-au arătat a fi la înălțimea momentului: de cîțiva ani încoace — după ce, în prealabil, au semnat convenții speciale cu acele țări depărtate și fabuloase, care au nevoie

Nu voi apăra gestul disperat al unui om în derută. Voi spune atît: Domenico De Nigris *venea* din America de Sud, de acolo unde erau trimiși a doua zi 370 de desperați, printre care și Bernardo Cascio, flăcăul cu obrazul delicat, peste care flutura o tristețe și o oboseală pretimpurii...

MUREȘANU
coboară
munții
VERSURI

Inima
omului
VERSURI

DIN
POEZIA
CHINEZA
CLASICA

D. HINCU
HEINRICH
MINE

Gotthold Gloger
Philomela
a dus
steagul
DE STAT PENTRU LITERATURA SI ARTA

Tendința unor tineri scriitori de talent de a aborda cu curaj temele cele mai de căpetenie și, în același timp, cele mai variate, ale vieții noi din patria noastră, cată să devină generală, spre bucuria frontului nostru literar și a cititorilor. Adăugînd la aceasta și lupta pe care o duc tinerii, după exemplul scriitorilor vîrstnici, pentru o cît mai înaltă măiestrie artistică, conjugată cu lupta pentru formarea personalității lor, împotriva epigonismului — atît de prezent la condeierii claselor retrograde — perspectiva deschisă în fața debutului se vădește luminoasă și rodnică.

Aceste tendințe, care sînt de bun augur, se întîlnesc și în cele două volume ale tinerilor poeți Rusalin Mureșanu și Violeta Zamfirescu, apărute în „Editura Tineretului”.

Rusalin Mureșanu continuă drumul deschis cu primul său volum, „Puiul de moț” și în cel intitulat „Coboară munții”.

Ceea ce constituie o trăsătură comună a lucrărilor cuprinse în volum este legătura imediată și directă a poeziilor cu lucrurile și faptele înconjurătoare, dînd, de la prima lectură, o puternică impresie de firesc. Este îndreptățită confidența poetului, cînd spune: „Nu-s norul, / Fluture-n vînt. / Eu sînt poetul, / Trec pe pămînt”.

De aceea imaginile sînt recepționate senzorial de poet: văzute, auzite, pipăite. Îl vedem astfel pe Dodu venind de la tîrg cu un plug nou, ca să nu intre în colectivă cu o rablă bună de făcut sfirliaci. Vedem țigani citind o poezie din Creangă, după cum vedem și ieșirea tractoarelor din uzină.

Lucrurile nu sînt însă numai constatate. În poezia lui Mureșanu, dușmanii, încondeiați cu vehemență de poet, apar ca expulzați de însuși mersul vremii, al societății. În acest sens, însăși natura devine potrivnică dușmanului: „Și chiar în zori, cînd simplu peste glob, / Cu-obrazul roșu soarele răsare / Lui i se pare soarele un stop, / Care-i pîn-dește flece cărare”.

Cartea lui Rusalin Mureșanu e cartea vieții unui om, așa cum sînt, de obicei, cărțile de adevărată literatură. Poetul se străduiește să fugă de monotonie. Cîntecul popular e vecin cu sonetul, iar aceasta, cu versul liber. Lexicul destul de îngrijit lasă însă prea mult friu regionalismelor (hididiș, vărușană etc.) și rimelor forțate (ferec-Terek), sau sărace (urce, aburce). Goana după original duce uneori la schematism și vulgarizări, ce merg de-a dreptul la hilar: „Stau fanțoșe, cu coada-n sus / și-așteaptă sapele, așteaptă”. Acestea-s sapele colectivităților. În același timp sapa individualului se lamentează și poetul decretează: „Cum li s-ar mal alătura / Ea, sapa, individuală”.

Îl paște și un pericol de facilitate pe Rusalin Mureșanu; de aici și lipsa de perspec-

SCRITORII și CARTI

DOI TINERI POEȚI

tivă a destul de multe poezii și finalul stereotip: dacă vor îndrăzni dușmanii, atunci îi vom face harcea-parcea! Totuși, poemul final anunță cutezanța poetului de a scrie poezii de idei; bogat intitulat, „Cîntec pentru planetă” e un imn închinat omului descoperitor a tot ceea ce e civilizație. Poemul, de altfel, e, prin însăși calitatea lui, o făgăduință care cere încredere.

Violeta Zamfirescu cîntă Olenia de odinioară și cea de acum. Versul are ceva din cîntecele pandurești și e interesant că lirismul feminin, caracteristic poetei, cedează locul tonului bărbătesc, propriu, de altfel, cerințelor tematice abordate. Volumul se deschide cu un cîntec pentru partid, larg și vibrant, care e o anunțare a temelor bogate și variate din volum, unde prezența partidului se face mereu simțită, prin însăși natura lucrurilor. E foarte bine că poeta folosește, cu preferință, portretul. Moș Nicoară, fierarul, învățătorul, medicul, flăcăul, colectivistul și Ion ăl Mare — eroul unui poem de dimensiuni mai mari — sînt chipuri vii, redade pictural, puternic interiorizate. Oamenii sînt prezentați în mișcare, în acțiuni nobile, creatoare, fiecare cu misiunea lui. Iată-l pe Moș Nicoară care „Stringe-n căușul

palmei trei puteji / Puiet de nuc, de zarzăr și de măr”... Figura acestui bătrîn țăran micușinist nu se reduce numai la plantatorul de pomi, ci cîștigă, prin generalizare, valoarea de simbol al omului înaintat, ce transformă natura; pe același plan, crescătorea de vite a colectivei devine o vizionară a avuțiilor viitoare ale obștei. Învățătoarea deputată devine tipul învățătorului nou, harnic și modest, îndrăgostit de munca lui.

Portretele Violetei Zamfirescu sînt străbătute de o tendință de generalizare, care duce la tipuri, adică tocmai la ceea ce poezia vremurilor noastre cere în mod imperios.

Eroii ei, care seamănă prin perspectiva ce li se deschide, nu sînt de loc clișee. Oameni dibaci și drepti, vivaci și iuți la mînie, fiecare își are viața lui, păsurile și mîhnirile, vesele și metehnele proprii. Fierarul, om aprig, oltean sadea, le taie scurt celor care scriă uneltele colectivei: „Unul vine! — Spija-i spartă. / Altul: — Grapă nu mai am. / Dar nici meșterul nu-i lartă. / — Prea des vi se betegesc! / Nu-grijești unealta, neam! / Tragi cam mult pe giț, nepoate...” etc.

Pastelurile sînt sensibil colorate. Imaginile împărtășesc o bucurie naturală și tinerească.

Lumea inspirației Violetei

Zamfirescu nu se oprește însă aici. Minerii își au și ei locul lor în volum. Copilul, în jurul căruia stă grija țării și cea a mamei, trăiește cu primii lui muguri de vise. Poeta cîntă dragostea, așa cum o mai cîntă și alți poeți tineri, din păcate prea puțini și prea neîndestulător. Acesta e, de altfel, singurul capitol din volum unde poeta e feminină, profund feminină.

Trebuie relevat poemul Ion ăl Mare ca deosebit de valoros. Poemul e inspirat din folclor. Ca și George Dan în „Chira Chiralina”, poeta a luat numai sîmburele baladei, grefînd pe acest sîmbure o nouă lume poetică. Arhitectural, poemul e alcătuit din stampe — ca și „1907” de T. Argezei — un fir roșu trecînd de la capitol la capitol și continuînd acțiunea sumară, dar consistentă, cu adîncă semnificație socială.

Violeta Zamfirescu dovedește un talent cu clare tendințe de maturizare. Personalitatea ei se întrevede de pe acum. Păcat de neglijența care, în destule poezii din volum, face ca strofele plate și uscate, ca aceasta: **Să mă-nalțe deputa- / Pentru munca-mi cea mai dragă! / Greu î-l minții să-nțeleagă / Dacă merit cînslea toată.**

Asemenea declarații cenușii mai sînt în volum. Sînt și cuvinte care aduc a naturalism lingvistic (lăfuroale, a jugul etc.) și hiat-uri penibile: „Socoteală mie? mie?”

Cîntecele de dragoste sînt uneori siropos romanțioase.

Stîngăciile inerente debutului aruncă umbră, dar nu întunecă izbînda Violetei Zamfirescu. Cartea ei, simbolic intitulată „Inima omului”, e în ansamblu, o carte bună și o situează în rîndurile tinerilor scriitori de talent, care au un cuvînt de spus în literatura noastră.

AI. ANDRÎTOIU

CASA MEMORIALĂ EMIL ISAC

Camera în care a lucrat Emil Isac, pînă în ultimul timp al vieții sale.

Casa din Cluj, situată în strada 1 Mai nr. 23, în care s-a născut și a trăit poetul Emil Isac, a devenit casă-muzeu. O stradă din apropiere îi va purta numele. Sînt omagii aduse memoriei vechiului cărturar ardelean, mort acum doi ani.

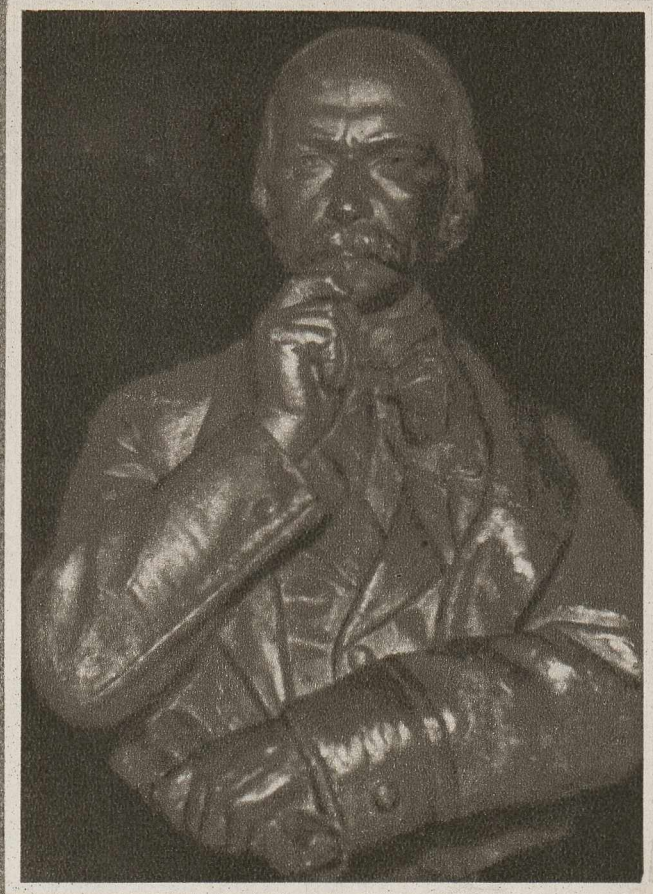
...Două încăperi: una a fost camera de locuit a poetului; cealaltă, biroul. Aici a gîndit și a scris Emil Isac. Ambele odăi sînt astăzi pline de mărturii. Ele vor servi generației de azi și celei viitoare, la cunoașterea vieții și operei poetului.

Interesantă este colecția de scrisori pe care Emil Isac le-a primit, în decursul anilor, de la scriitori și oameni de artă, ca: I. L. Caragiule, Ady Endre, Bartok Bela, Mihail Sadoveanu, N. D. Cocea, Ion Pas ș.a., precum și corespondența dusă cu Henri Barbusse.

Ion GEORGESCU

Actorul Mihail Păscali

Centenarul sculptorului Ion Georghescu

Cînd, în anul 1886, se dezvelea, în Piața Universității din București, monumentul lui Gh. Lazăr, este puțin probabil ca vreunul dintre guvernării de atunci ai țării noastre să-și fi dat seama de semnificația pe care o avea acel monument pentru afirmarea și dezvoltarea școlii de sculptură românească. Sculptorul român — foarte tînr pe atunci — care avea curajul de a înfrunța concurența artiștilor străini, cărora oficialitatea le încredința aproape cu exclusivitate executarea statuilor din piețele publice din țară, era Ion Georghescu, pe care astăzi îl prețuim ca pe cel mai mare sculptor al nostru din veacul al XIX-lea.

Contemporan cu unii dintre cei mai importanți reprezentanți ai culturii noastre înaintate din secolul trecut, cu artiști de frunte ca Th. Aman, N. Grigorescu, I. Andreescu — sculptorul Ion Georghescu a contribuit, alături de aceștia, la plămădirea principiilor mari, ce stau la baza artei noastre realiste clasice. Depășind orizontul concepțiilor și limitele meșteșugului sculpturii practicate pe atunci în țară, opera lui Ion Georghescu deschide drum statuarei monumentale, compoziției în sculptură și portretului de analiză psihologică.

Ion Georghescu s-a născut în București, la 18 ianuarie 1856, într-un mediu simplu și modest. În timpul studiilor la Școala de arte și meserii, unde se pregătea să-și câștige o calificare meșteșugărească, dîndu-și seama de meni-

rea sa de artist creator, se hotărăște să se înscrie la Școala de arte frumoase, învățămînt artistic superior, unde se distinge de la început, prin calitățile sale deosebite. În 1877, după terminarea studiilor, obține — în urma unui concurs — o bursă pentru perfecționare în străinătate și pleacă la Paris, unde, deplin conștient de cerințele unei arte mari și adevărate, studiază cu mare râvnă și învață din exemplele marilor opere ale artei universale. Lucrările acestei perioade, remarcate și apreciate în expozițiile pariziene, sînt „Izvorul” — compoziție alegorică — „Copil rugîndu-se” și „Aruncătorul cu lancea” — cea mai reprezentativă lucrare pentru evoluția sa către o sculptură cu temă clasică, concepută într-un stil liber, condusă de observația directă a vieții. Ea reprezintă un băiețandru, înfățișat gol, cu o eșarfă ce flutură în jurul coapselor, aruncînd lancea cu o mișcare plină de elan, cu privirea vie, atentă, ațintită în spațiu.

Începînd din anul 1882 — data reîntoarcerii în țară — și pînă în ziua morții sale fulgerătoare, în anul 1898, întreaga sa activitate se înscrie pe linia unei creații puternice, de o înaltă ținută artistică. Numai forța talentului său l-a făcut să se impună burgheziei cosmopolite și să capete unele comenzi oficiale, pe lângă obișnuita clientelă înstărită, care-i comanda portrete și busturi pentru morminte. Fără îndoială, condițiile de lucru specifice epocii au frînat, în multe privințe, dez-

voltarea artistului pe drumul celor idealuri artistice, pentru care se pregătise ani de-a rîndul și în care credea cu tărie, astfel că posibilitățile lui majore nu și-au găsit completa desăvîrșire, dacă ne gîndim încă și la răstimpul scurt al vieții sale. Modelator al argilei, dăltuitor al pietrei și marmurei, Ion Georghescu ne-a lăsat un număr considerabil de busturi și portrete, dintre care multe de mare artă, redînd, dincolo de aspectul strict veridic al fizionomiilor, valorile spirituale, conținutul vital, omenesc, al modelului. Așa sînt busturile ce înfățișează pe Mihail Păscali — figură de seamă, de la începuturile teatrului românesc — reprezentat într-o mișcare plină de avînt romantic, exprimînd toată frămîntarea launtrică, specifică actorului. Adînc interiorizat, cuprins în mulțimea preocupărilor sale, poetul D. Bolintineanu meditează, cu mîna adusă la bărbie, în realizarea, plină de sens adînc omenesc, a bustului pe care Georghescu îl făurește cu adevărată forță și fantezie creatoare, multă vreme după moartea poetului. Iată-l și pe marele nostru poet liric V. Alecsandri, care ne apare în acea firească atitudine de gravitate și autentică noblete sufletească. Alături de aceștia, în galeria chipurilor reprezentative se înscriu bustul și medalionul ce-l înfățișează pe Mihail Eminescu, pe pictorul N. Grigorescu, bustul pictorului C. Lecca și bustul ce redă frumusețea, gingașia și puritatea sufletească a lui Iulie Hașdeu. Sculptorul știa să imprime aceeași

interiorizare psihologică și în marea parte a comenzilor de busturi pentru morminte, însușind documentele fotografice, după care era nevoit să lucreze, la un nivel și cu o conștiinciozitate artistică rar întîlnite în acea vreme.

Doă dintre cele mai mari realizări din domeniul sculpturii monumentale românești sînt legate de numele lui Ion Georghescu — statuia lui Gh. Lazăr din București și cea a lui Gh. Asachi din Iași. Înțelegînd oamenii și importanța faptelor lor, Ion Georghescu a făurit artei românești aceste mărețe imagini profund individualizate. Gh. Lazăr pare că se pregătește să rostească înălțătoarele și gravele sale prelegeri, iar Gh. Asachi ne apare într-un moment de adîncă meditație asupra răspunderilor și misiunii sale de îndrumător multilateral, trăsături tipice, pe care sculptorul știe să le reliefeze cu putere.

În același timp pictor și desenator, Ion Georghescu ne-a lăsat peisaje, studii și portrete, în care se simte aceeași dragoste pentru om și pentru frumusețile naturii. Demnă de remarcat este și activitatea sa pedagogică și, mai ales, spiritul nou pe care el a căutat să-l aducă în formarea elevilor săi de la Școala de arte frumoase.

Actuala expoziție retrospectivă este menită să arate maselor populare valoroasa sa creație artistică, ce face parte din tezaurul artei românești.

Desenatoarea Ruth Prato, de la secția de confecții a „Centrului de modele, desene și contexturi” al Ministerului Industriei Ușoare, creează noi modele de țesături pentru sezonul de primăvară.

Fotomontaj de S. STEINER și V. MINECAN

Dezlipirăm sloiuri mari de gheață, care fură împinse în canalul natural... (foto dr. F. Cook)

și din nou, cu drag, ne-am pus pe lucru.

Pescuitul cu draga scoase la iveală o faună cu caractere abisale, în care Crustaceii, Echinizii, Bryozoarii și Gorgonidele erau cei mai numeroși. Aproape toate aceste forme sînt noi, dar din punct de vedere morfologic, nu prezintă nimic mai deosebit. Toate seamănă cu formele animale care locuiesc în adîncurile cele mai mari ale oceanelor, ceea ce se explică foarte lesne. Răspîndirea animalelor pe fundul mărilor este determinată, mai cu seamă, de temperatura apei. Or temperatura găsită la suprafața platoului continental este aceeași ca și temperatura observată la mari adîncimi; ea oscilează în jurul lui 0 grade. Cu ajutorul unor plase de mătase, am cercetat și straturile de apă dintre suprafața și fund; dar nici în ele nu am găsit animale mai deosebite ca formă și structură. Toate prezintă o înfățișare cunoscută, deși, ca spețe, toate sînt noi. Copepodele sînt cele mai numeroase în planctonul animal, adică în acea masă de animale mărunte și plutitoare, care trăiesc între fund și suprafața mării; în afară de Copepode, mai amintesc Radiolarii, Chaetognatii, Pteropodele, Polichetii ca fiind din belșug; ca animale rare, sînt vrednice să fie pomenite Salpele, căci se pretindea că ele sînt animale de mări calde, care nu trăiesc prin mările acoperite de banchiză. Dar prin păturile de la suprafața mării, pătrunse de lumină, se găsesc din belșug vegetale, reprezentate prin Diatomee, mici alge inferioare care abundă prin ținuturile polare și mai ales prin cele antarctice.

Dacă în timpul verii temperatura era ceva mai blîndă, în schimb bîntuia întruna vijelia. Viscolul era cumplit, iar cerul, mereu întunecat; de aceea foloseam din plin zilele frumoase, ca să facem excursii lungi pe banchiză. Erau zile de sărbătoare pentru noi, căci, cu adevărat, privești pe care o înfățișau ghețurile era plină de farmec și de interes: ne ațineam mai ales pe lîngă canalele de apă, care, întocmai ca niște fluvii uriașe, străbăteau cîmpiile banchizei, deoarece în lungul lor se desfășura viața animală. Cîrduri de Cetacee tulburau deseori fața liniștită a apelor; Hyperodonii își arătau spinarea lor rotundă, iar banchiza via de ecoul răsuflării lor puternice și sacadate. Balenopterele mai mici scoteau capul lor negru deasupra apei și se afundau, lăsînd în urma lor bulboane mari.

Pescuim prin canale, în vreme ce foclele grase și greoaie picoteau pe țărnușul de gheață. Pe deasupra canalului, păsări mari și mici despicau aerul, cu zborul lor puternic și grațios. Canalul se întindea cît vedeai cu ochii și, în atmosfera liniștită și rece, aburi cenușii se ridicau către cer, arătînd parcursul lui pînă la marginile orizontului.

Ghețurile antarctice sînt locuite de patru neamuri de focle, care au fost, toate, studiate în timpul expediției noastre. Adevăratul leopard de mare (Ogmorhinus leptonyx), care este răspîndit pînă în insulele Kerguelen și Falkland, era rar de tot pe banchiza noastră. Aceasta e cea mai mare dintre foclele antarctice — trece peste 3 m lungime — și este, în același timp, și cea mai carnivoră. Am văzut două asemenea exemplare care sfîșiau cu dinții lor minunați, cadavrele pinguinilor aruncați peste bord.

Foclele cele mai comune sînt falsul leopard (leptonychotes Weddellii), cunoscută de noi, pentru că am mai întîlnit-o în strîmtoarea „Belgica”, și Foca mîncătoare de crab (Lobodon carcinophaga), animal de vreo 2 m lungime, cu părul alb, catifelat, bătînd în verde. Pe cît de blîndă este cea dintîi, pe atît este de supărăcioasă cea de-a doua. Nu era tocmai practic să fii prea aproape de fălcile ei, înarmate cu canini ascuțiți și cu molari cu patru vîrfuri, aduși înspre fundul gurii. În cete sau singuratic, le găseam întinse pe banchiză. Nu se mai săturau de somn, tăvălite a lene în zăpada care, topindu-se sub ele, păstra urma trupului lor grăsuț și

masiv. O dată intrate în apă, ele înoată minunat și cu o ușurință care te uimește. Veneau să respire în canalele de apă liberă sau prin copcile ce le făceau, spărgînd cu capul gheața mai subțire. Le-am văzut hrănindu-se cu Euphaziide, pe care le prindeau ca și balenele; înotau încetșor, cu gura deschisă, prin bancurile cu acești crustacei apoi, închizînd gura, dădeau drumul apei printre dinți și înghițeau animalele astfel pescuite.

...În septembrie, Falsul Leopard și Lobodonul nasc pe banchiză puul — unul singur; el este acoperit cu o blană groasă, de aceeași culoare cu a părinților, dar mult mai deasă. La naștere, puul are o mărime considerabilă — 1,15 m — vede bine, are dinți, ba chiar și o pătură de grăsime pe sub piele, bună ca să-l apere de frig. Prin urmare, e în stare să-și caute singur hrana; de aceea și maică-sa îl părăsește după ce l-a alăptat două sau trei zile.

Foca lui Roos (Ommatophoca Roosi), am întîlnit-o numai vara și în puține exemplare. Aceste animale sînt Pinipedele cele mai modificate, la care forma de patru-pede a dispărut cu totul. Membrele lor anterioare s-au micșorat peste măsură, iar capul le este complet rotund. Dinții lor se rup lesne, dar sînt bine ascuțiți și aduși înspre fundul gurii, întocmai ca la șerpi. Această întocmire le este impusă de hrană, care constă exclusiv din Cefalopode, animale foarte sprintene și lunecoase, pe care numai colții îndoiți și ascuțiți ai acestor focle sînt în stare să le țină prinse.

Foca de care am vorbit mai are o însușire ciudată, care o deosebește de semenele ei. Are un glas mai meșteșugit și sunetele pe care le scoate sînt mai felurite decît ale celorlalte focle. Ea poate să-și umfle laringele, precum și vîlul palatului, care e mare, și astfel să formeze două cutii de rezonanță, două punți umplute cu o mare provizie de aer. Aceasta îi permite să execute trilarul și arpeggiul pe cît de sonore, pe atît de bizare. Cînd o necăjești, își umflă mai întîi laringele, aplecînd capul pe spate. Cu gura deschisă și cu omușorul umflat ca un cocoloș mare și roșu, gîngurește ca o turturică răgușită. Apoi închide gura și cîrle ca o găină speriată. În sfîrșit, dă drumul cu violență, prin nări, proviziei de aer, și atunci sforăie ca un cal cînd se sperie. Mărturisesc că aceste sunete nu alcătuiau o muzică tocmai plăcută, dar în Antarctida, unde, ca să-mi satisfac nevoile muzicale, nu dis-

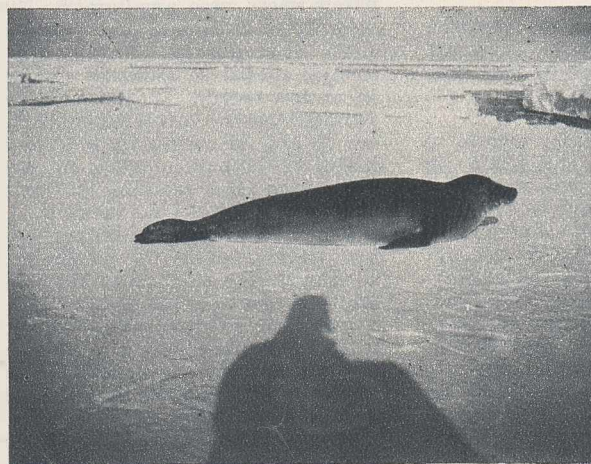
puneam decît de glasul tovarășului și prietenului meu Arctowski care cînta opere poloneze, cîntec muzicantului antarctic cînta cîntecul oarecare plăcere.

Ca și în strîmtoarea „Belgica” primiram aici vizitele pasăii Ossiphraga, care primăvara vara, venea să sfîșie cadavrele focelor din preajma „Belgicai”. Mai ales primăvara, întîlniră vreo 30, urficioase și dezgustătoare de atîta sînge și grăsime de foc și totuși dovedind duioase simț minte de dragoste. Își sărbătoreau nunta pe banchiză și mereu vede bărbații, răsfirîndu-și, ca pînă coada, și făcînd hora împrejur respingătoarelor consoarte.

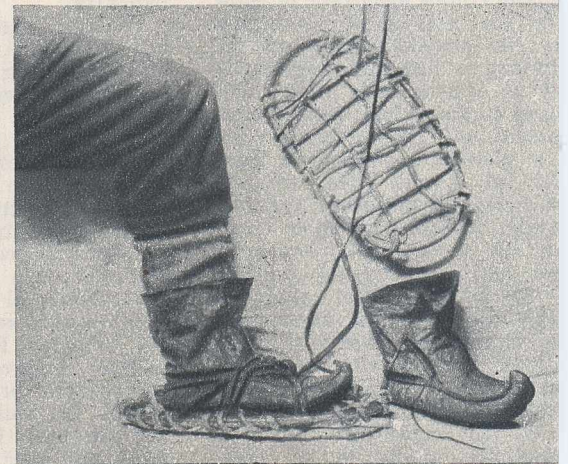
Cînd era vorba să spintece hoturile, Ossiphragele erau ajutate de Megalestris antarctica, m mare, dar tot atît de îndrăzneală și obraznică ca în strîmtoarea „Belgica”. Printre locuitorii și tornicii ai banchizei, vreau să amintesc, de asemenea, pe Thassoeca antarctica, mai rară, pe Porumbelul de omăt (Pagdroma nivea), pe care l-am avut ca tovarăș credincios în tot timp cît am stat prinși în banchiză. Fie iarnă, fie vară, el desena zborul lui grațios și rapid, ce mari împrejurul „Belgicai”. Poți dori un tovarăș de robie în încîntător ca această pasăre ținuturilor înghețate australe, mere cît un porumbel și albă de tot un alb pe care îl poți distinge cînd stă pe zăpadă. Numai ochiociocul și labele îi sînt negre până corbului. Plutește încet deasupra canalelor, repede c mește într-o parte și, de-abia atînd gînd apa, prinde în cioc un animal de mare, cu care se hrănește, ori, zburînd întins, trece deasupra nesfîrșitelor șesuri ghețate ale banchizel. Atunci lua-o drept un mic smoc de n tase albă, legănat de aripa zefiului. Dacă ar fi cunoscut această pasăre, popoarele antice, care de deau în călătoria sufletelor, ar socotit-o adăpostul sufletelor pribănit.

Dar vai, simțămîntul pe care vederea acestei pasări îl născu mine se schimbă foarte mult cînd crudă mi-a fost dezamăgirea. zice despre o fecioară albă, profil curat ca de madonă, ca atunci cînd te-ai apropia, mișcă ca să-i șoptești cuvinte dulci iubire, și-ar spune, cu un glas betiv, vorbe grosolane! Desigur ai simți o lovitură ca de trăsnet. Și eu am avut o astfel de senzație cînd am făcut cunoștință mai aproape cu porumbelul de omăt într-o zi, rării ușor de tot, cu

Foca mîncătoare de crab

Mai făceam haine și încălțăminte...

de pușcă, pe unul dintre ei, la aripă. S-ar putea spune că asta e mijlocul cel mai potrivit de a ce cunoștință cu „fecioarele“: „ed și eu. Voi fi însă iertat, dar u aveam altul. Păsărica căzu hem pe zăpadă. Mă îndreptai că ea, s-o ridic. De departe, se isti la mine cu o voce pițigăiată, r cînd fusei numai la cîțiva pași ea, își luă permisiunea să facă va ce-mi vine greu să lămuresc ei, dar voi încerca să talmăcesc e departe, în interesul adevărului.

Pe acest animal îl apucă răul e mare de cîte ori vrea, iar con- nutul său stomacal îi slujește a un fel de proiectil, pe care îl runcă cu putere și precizie pînă i cîțiva pași depărtare. Cît ai lipi din ochi, fusei acoperit cu urcări care nu se pot numi și ici nu voi încerca să descriu mi- șul pe care îl răspîndeau. Asta u m-a împiedicat, însă, să pun îna pe pasăre și s-o însumeze în colecția noastră zoologică. Zoolo- ii au văzut altele și mai și, în udita lor meserie...

Acestate sînt cele patru păsări burătoare de soi, care locuiesc e banchiză. Nu pomenesc alte rei spețe, pe care le-am văzut ai o dată sau de două ori, care trebuie socotite ca locuind arginile și nu interiorul banchizei.

Mai rămîne să vorbesc de pin- uini și, dintre cele două spețe bservate, am să descriu pe cea mai npunătoare ca mărime și cea ai mindră ca vîșmint. Împăratul inguinilor (Aptenodytes For- seri), care merită cu adevărat cest nume măgulitor; e mare de ,10 m și cîntărește peste 40 de g. Capul lui negru, cu ape ver- ui, e mic față de trup; are un cioc nguieț, negru, cu o fisie verde a alta stacojie. Pe spinare acest inguin e îmbrăcat cu o manta de iloare închisă, cu pete albastrui, i și ceilalți pinguini, iar pe piep- ul lat și pe pîntecele uriaș se tînde pieptarul cel alb, cu lu- u auriu. Poartă, cu mindrie, de ecare parte a capului o panglică ortocalie, iar de umeri îi sînt rinși doi epoleți negri și înguști. ine înțepenit pe trepidul format e picioarele-i palmate și coada e ne tari, dar mlădioase. Pin- ul împărat dă drumul celor ouă aripi, prefăcute în lopeți te, să ațirne în voie de-a lungul upului durduliu. Cu gîtul pu- n adus, cu ciocul drept, cu ochii e jumătate închisi, așa se infă- șează Împăratul pinguinilor, în ată mărăștia grăsimii și a senină- ții lui. Stă ceasuri întregi pe arginea canalelor, la adăpostul nei moviște de gheață, mistuie meț multimea de Schizopode i care și-a umplut gusa, și, de- arece nu are vrăjmași și nimeni nu idrăznește să se lege de măria i, nici că se sinchisește de cele e se întîmplă în preajmă-i. Ne ototirăm foarte jignîți din pri- na nemaipomenitului dispreț cu re ne-a primit. Nici nu-și dădea țăcar osteneala să ne privească, r cînd îl pipăiam, răspundea umai cu lovituri disprețuitoare e cioc. Dar lucrurile se schimbau, nd voiai cu orice preț să ții mina e el: cu vîștele lui late, împărțea alme în dreapta și în stînga; nu- ai cu multă trudă, putea cineva i-l stăpînească, dar numai după e se alegea cu cîteva vînatăi și aionturi.

Se plimba agale pe banchiză, ucînd tacticos picior după picior. întecul lui imens se elătina la ece pas, capul, vîrît între umeri,

Optimismul și umorul ce l-au caracterizat nu l-au părăsit nici o clipă pe E. Racoviță, de-a lungul sălbaticului prizonierat al ghețurilor. Iată una din caricaturile făcute colegilor săi. Ea i-a fost adresată lui H. Arctowski, poreclit, pe bord, „Arctoga“. După cum se vede, dedicația lui Racoviță sună astfel: „Specialistul universal, explicînd Aurora... „Arctoga“, locuitorilor (pinguinilor...) Polului Sud“.

se mișca și el, iar coada lăsa o diră pe zăpadă, în timp ce tot ansamblul se legăna majestuos. Văzut de la spate, căcînd astfel cu cele două picioare scurte, greu de zărit de sub temelii puternice ale trupului, semăna leit cu un domn bătrîn, tare gîrbov și foarte gras, care și-a pierdut bretelele.

Pinguinul țării Adelia (Pygoscelis Adelia) e un boier mai mă- runt și cu haină mai puțin bogată. Capul și ciocul le are negre. Ochiul îi e înrămat într-o pleoapă albă, spinarea neagră și cu pete albastre, pîntecele și pieptul albe. Cu mult mai mic la trup, de-abia 0,60 m, el are o vioiciune care contrastează cu liniștea și încetinea Împă- ratului pinguinilor.

... Pinguinii și focole nu erau însă bune numai ca să ne distreze în aceste pustiri înghețate, sau numai să ne dea subiecte pentru observații biologice. Ne slujeau și ca hrană. Vinătoarea de focă și de pinguin era ceva obișnuit și aș putea spune că orice animal văzut era ca și prins, și orice animal prins mergea la bucătărie, dacă nevoia științifică nu cerea stîrvuri pentru laborator. Fie că era sortit pentru studii zoologice ori pentru treburile bucătăriei, leșul trecea întotdeauna prin mîini- le mele. Tovarășii mei, sub pre- textul șubred că eram doctor în științe de la Sorbona și, ca atare, mai îndeminatic în meșteșugul de a spinteca, au lăsat pe seama mea grija de a împărți focole și pin- guinii în bifteck-uri.

Ne găseam acum în toiul verii și noaptea nu mai urma după zi. Cînd, din întîmplare, cerul era senin, puteai să vezi cum soarele descrie pe cer un cerc uriaș, fără să apună de loc. Zăpada de pe banchiză se subțiasă binîșor, și, din loc în loc, mici băltoace de apă luceau pe lanurile de gheață. Numai starea noastră nu se schim- base. „Belgica“ era tot înțepenită în șesul nemărginit și nu se arăta nicăieri un semn care să ne dea nădejdea că se vor forma despica- turile ce vor îngădui o ieșire.

Pe la marginea cîmpiei noastre, se întîldea, în depărtare, spre nord, un canal, care uneori se lărgea, formînd o cale de apă mai bine de un kilometru lățime. Deoarece gheața nu se despica singură, ho- țărîm să tăiem un canal artificial, care să meargă de la vasul nostru

pînă la acel canal natural. Dis- tanța era de 760 metri și am lu- crat timp de o lună de zile, pe echipe, ziua și noaptea, pentru tăierea canalului. Mai întii, să- parăm în gheață cu tîrnăcoapele, pînă dădurăm de apă, făcînd cite un șanț îngust de fiecare parte a canalului plănuit; apoi tăiarăm cu ferăstrăiele gheața ce mai ră- măsese sub apă; pe urmă, din loc în loc, plecînd de la o margine la alta, ferăstruirăm gheața de-a curmezișul. Cu ajutorul dinamitei, dezlipirăm apoi sloiuri mari de gheață, care fură împinse în cana- lul natural.

Aproape isprăviserăm munca noastră de ferăstruit și de cărat și mai aveam doar două zile de lu- cru, ca să scăpăm vasul, cînd o mișcare puternică zădărnici rea- lizarea noastră. O despicătură plecînd de la canalul nostru și trecînd prin dreptul vasului împărți lanul de gheață în două bu- căți; cea mai mică fu împinsă înspre cea mai mare și canalul croit de noi se închise. Eram iarăși pri- zionieri, ba încă într-o stare și mai rea, căci cele două bucăți alunecau una peste alta, iar „Belgica“ se afla chiar între ele. Am avut no- rocul că, în timpul celor 15 zile cît ne-am găsit în această situație, presiunea nu a fost atît de pu- ternică, căci altfel vasul ar fi fost cu siguranță strivit.

În ziua de 15 februarie s-a pro- dus o nouă mișcare; canalul făcut de noi se deschise din nou și, cu multă trudă, izbutirăm să ducem „Belgica“ pînă la canalul natural. Pentru întia oară, după 13 luni, vasul nostru plutea; mînat cu toată viteza, el se izbea din nou, năprasnic, de plăcile de gheață, sfărîmîndu-le sub greutatea lui. Timp de 12 ore, călătorirăm înspre nord. Către sfîrșitul zilei, ajunse- răm prin niște locuri pline cu sloiuri și lanuri mărunte, dar așa de înghesuite unele într-altele, că nu mai puturăm înainta. Am mai stat încă 15 zile prinși; și ce lungi ni se păcură aceste zile, căci marginea banchizei se afla la vreo 10 mile, și cum ne mai chinua nerăbdarea, cînd știam că libertatea e așa de aproape și neputința noastră atît de mare. Spre nord, la orizont, cerul era albastru și noi nu ne îndoiam de semnificația acestei culori. Era ceea ce marinarii polari numesc „Watterski“, adică cerul obișnuit,

care se deosebește de „Iceblink“, de cerul ghețurilor, adică de reflexul alb al banchizei pe nori. Din vîrful catargului, se vedea linia orizontului, ridicîndu-se cu mișcări regulate. Erau valurile minioase ale mării libere, care se ridicau, unduindu-se unele după altele; le simțeam chiar din locul unde ne aflam și tocmai din această cauză, situația noastră era și mai primejdioasă. Căci ta- lazurile purtau sloiuri, plăci și cîmpuri de gheață. Cele care erau mai aproape de vas îi izbeau cu putere coastele și lemnul trosnea sinistru la loviturile lor repetate. Eram siliți să sfărîmăm întruna cu dinamită sloiurile mai apropiate, sau să retezăm cu securile colțurile prea ascuțite, avînd grijă să păș- trăm în jurul vasului o fisie de sloiuri mărunte, care mai domo- leau puțin țărta izbitorilor.

În dimineața zilei de 13 martie primirăm vînt dinspre sud. Un curent puternic se formă; vasul, împreună cu sloiurile care-l în- conjurau, fu împins cu putere înspre nord, printre doi isbergi uriași. Presiunile erau formidabile și a- surzitoare vaietele gheții care se crăpa. Era în joc moartea sau sal- varea noastră; a fost mîntuirea, căci după ce isbergii fură lăsați în urmă, „Belgica“ putu să se miș- te mai în voie. Cu mașinile sub toată presiunea, ne năpustirăm pes- te ghețuri și, după trei ore, negă- seam la marginea banchizei. În urma noastră, banchiza albă, iar înspre sud, într-un punct pe care de-abia îl vedeam cu binocurile, o placă acoperită cu cărbuni, cenușă, rămășițe și gunoaie, arăta, prin culoarea ei neagră, locul unde „Belgica“ petrecuse cele 13 luni de lungă captivitate.

Trebuie să mărturisesc că sim- țămîntul pe care ni-l pricinui eli- berarea noastră nu a fost de loc acela pe care imaginația îl făurea în timpul captivității. Eram si- guri că, deîndată ce vom ajunge la lizieră, vom fugi cît mai înte de banchiza pustie și dușmană. Dar nu a fost așa: am mai rămas încă o zi, ca să sondăm și să aruncăm draga și, cînd să ne îndreptăm înspre nord, ne-am dat seama, cu mi- rare, că părăseam banchiza cu oare- care părere de rău.

Timp de cincisprezece zile, pe furtuni cumplite, dar cu vînt prielnic, străbăturăm aproape două mii de mile în mare viteză. În dimineața zilei de 27 martie, am ancorat în portul Puntas Arenas, oraș civilizată, pe care trei linii de pacheboturi mari îl leagă de restul lumii.

Celor care își vor aminti de ex- peditia noastră, aș fi fericit ca ea să le evoce următoarele cugetări:

Au fost odată 19 oameni, ce au plecat pe un mic și șubred vas, ca să exploreze Polul Sud.

Ei nu erau nici bogați, nici pu- ternici, nici renumiți — dar erau conștienți de ceea ce se duceau să facă și știau ce-i așteaptă.

Și ajunși acolo, au făptuit gre- șeli și au fost prada slăbiciunilor omenești — dar au lucrat cît au știut mai bine și au făcut tot ce au putut.

Și s-au întors numai 17, zi- cîndu-și că moartea celor doi săr- mani tovarăși și propriile lor su- ferințe nu vor fi fost cu totul za- darnice, căci au putut adăugi o mică pietricică la edificiul știin- ței, la acel focar de lumină, de adevăr și de dreptate, ce călăuzește omenirea spre timpuri mai bune.

ARTA POPULARĂ DIN R.P.R. EXPUSĂ LA PEKIN

Expoziția de artă populară din R.P.R. — Pekin 1955-1956.

În capitala Chinei prietene, a fost organizată de curind, de către I.R.R.C.S. în colaborare cu Ministerul Culturii, o expoziție de artă populară românească. Bogat dotată cu lucrări în ceramică și lemn, cu piese caracteristice portului național în diferite regiuni ale țării, cu machete reprezentând tipuri de locuințe, cu interioare țărănești și cu un variat material fotografic, oglindind peisaje specifice, ocupațiile principale ale locuitorilor etc., expoziția s-a bucurat de un frumos succes. Ea a reușit să înfățișeze numeroșilor vizitatori (19.000-20.000 zilnic) frumusețea și varietatea artei noastre populare, atât de strâns legată de viață.

Deschiderea festivă a expoziției a prilejuit o caldă manifes-

tare a prieteniei romino-chineze. Tovarășul Shen Yen-ping, ministrul Culturii al R.P. Chineze, (care, sub pseudonimul Mao Dun, este cunoscut ca unul dintre marii scriitori revoluționari ai Chinei contemporane) a spus atunci, printre altele:

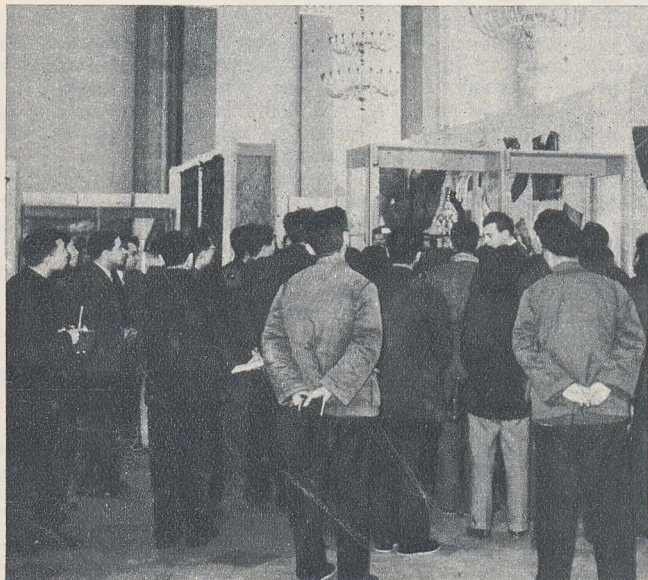
„Sînt sigur că această expoziție va cîștiga nu numai cordialele felicitări ale poporului chinez și că va ajuta poporul chinez să cunoască mai bine poporul român, dar ea va da artiștilor chinezi multe sugestii valabile...”

Publicăm mai jos cîteva fotografii cu aspecte de la expoziție, trimise de tov. arhitect Marius Pascal, de la Institutul Român pentru Relațiile Culturale cu Străinătatea, care a făcut parte din colectivul însărcinat cu organizarea expoziției.

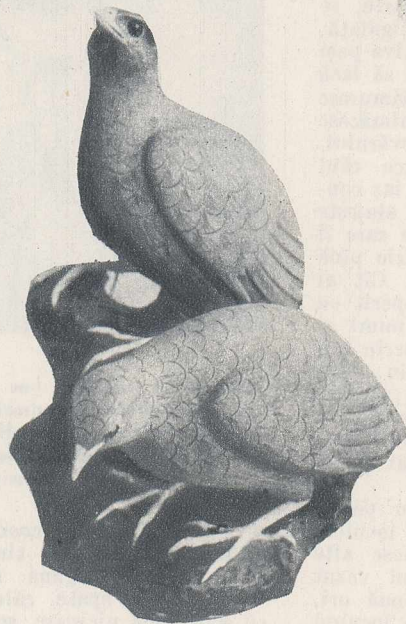
Aspect din expoziție: interior din comuna Trestieni, regiunea Ploesti.

Expoziția se bucură de mult succes: numărul vizitatorilor crește necontenit

PORTELANUL

DE KUANDUN

de Mihai MUNTEANU

Fotografiile alăturate, împreună cu un interesant material de specialitate, referitor la recenta Expoziție națională de porțelan din Pekin, ne-au fost trimise din capitala R.P. Chineze de către tov. Mihai Munteanu.

Spicium din acest articol cîteva date privitoare la porțelanul din Kuandun, din care reproducerea alăturată înfățișează cîteva exemplare.

Porțelanul face parte din decorul zilnic al vieții chinezului. Cească de ceai, castron de orez, cupă de vin, pernă de căpățîi (în regiunile sudice ale Chinei se folosesc — din cauza temperaturilor ridicate — perne din porțelan), sau obiect de podobă, porțelanul este nelipsit chiar și din cea mai modestă gospodărie. În decursul veacurilor — pentru că arta porțelanului are în China o tradiție de două milenii, cuptoarele din Cîntecen, de pildă, fiind vestite încă din vremea dinastiei Hau (206-220 înainte erei noastre) — poporul chinez și-a creat o deosebită înțelegere și sensibilitate în făurirea unor piese rare de porțelan.

Deși mai puțin bogat și variat decît porțelanul din Cîntecen (Kiangsî) — cel mai de preț din întreaga Chină — porțelanul din Kuandun este totuși remarcabil. Mestarii localnici manifestă o preferință pentru obiectele de mică dimensiuni (preferință vizibilă, de altfel, și în fotografiile alăturate), păstrînd totuși mult din eleganța liniei și proporția îndrăzneată a volumelor, din strălucirea înfînit de variată a nuanțelor de culoare și din perfecțiunea glazurei, însușiri care au făcut falma artiștilor din Cîntecen.

Reliefulurile, însă — de obicei realizate în ornamente geometrice — sînt mai simple, așa cum se observă în vasele înfățișate în fotografia de jos. Măiestria sculptorilor în porțelan, măiestrie vădită în finisajul și în gama de culori folosită, în formele, mișcările și expresiile figurinelor, are o calitate unică. Mestarii din Kuandun se îndreaptă cu precădere — ca și cei din Cîntecen, de altfel — spre statuetele evocînd oameni și fapte dragi poporului chinez: poezii Ciu Inan, Li Po (vezi fotografia din dreapta) și Tu Fu, momente din dansuri popu-

lare (cum ar fi dansul florilor de lotus), scene din epopei bine cunoscute, dovedind astfel înspirația lor profund realistă. Ei sînt foarte iscușiți în redarea păsărilor (vezi fotografia din titlu) sau a fiarelor sălbatice, pe care le reprezintă de obicei în acțiuni violente de luptă, realizînd o deosebită dinamică a compoziției.

Trebuie să mai spunem că obiectele de porțelan pe care chinezii le folosesc în mod curent — și care se produc în serie, în centrele specializate din Kiangsî și Kuandun — deși foarte ieftine, sînt ele însele adevărate opere de artă. Și nu o dată, poți întîlni printre jucăriile copiilor chinezi mici palate, pagode, corăbii și animale făcute din porțelan și împodobite cu minunate picturi.

STRĂNUT

— schiță —

de Lucian ZATTI

Ilustrație de Anqi PETRESCU—TIPĂRESCU

— Așa s-au petrecut lucrurile. Spune tu, Spirică, dacă nu-i așa! Spune tu, Bîrdule, că pe tine te-a bănuț! Ce, Spirică, ți-e rușine?

Directorul gospodăriei de stat privi spre mine, făcîndu-mi cu ochiul.

Era în răgazul de la prînz. Trac-toarele amuțiseră în marginea tar-lalei. Vagonul-dormitor sta singu-ratic în marginea drumului de care. Lîngă el, focul mistuia ul-ti-mele crengi.

— Ce zici de pățania lui Spi-rică?

— Interesantă, tovarășe director, —am mărturisit frămîntat de un gînd — interesantă!

Și acum, fiindcă vreau să îm-plinească acel gînd, te rog să nu fii supărat, tovarășe Spirică, dacă, în rîndurile ce vor urma, am să mă străduiesc să povestesc cele aflate despre tine. Ar fi păcat să le știți numai voi, cei de la gospo-dăria de stat din Valea Marcului.

Așadar:

... Au văzut-o prima dată la cantină. Avea Polixenia niște ochi și o căutătură în priviri, de le făcuse inima „sfir”. Și-au dat coate:

— Cine-i asta, mă?

— !?

— Are niște ochi, mamă, mamă...

— Ce zici, Bîrdule?

Bîrdul e socotit cel mai „înfipt” dintre toți. E în glumă cu toate fetele din gospodărie. Spirit, nu ta. Își plimbă ochii de colo-colo, știe tot ce se întîmplă în cutare sau cutare loc și vor-bește la „mecherie”. A cliptit din ochi și s-a bătut cu pumnul în piept:

— O dibăcesc eu de unde-i. Lăsați pe mine!

Și așa a fost. Seara, a venit la dormitor și le-a spus:

— Cetățeanca e din Severin. Nouăsprezece primăveri, fraților. Cică a făcut o școală zootehnică și-i repartizată la noi, în gospo-dărie, ca îngrijitoare de animale. Niște ochi, nu mă-ntreba!...

— De unde le știi, mă, pe toate? — l-a întrebat careva, cuibărit în așternut.

— Ei!

— Măi Bîrdule, al dracului mai ești!

— Așa-i neamul meu!

Numai Spirică Spiroiu a oftat, chinuit de un gînd, a tras pătura peste el, incuiat de sporovăiala tractoriștilor și s-a culcat.

Cum s-au întîmplat lucrurile mai tîrziu, nimeni nu știe. Nici nu mai e nevoie. Bîrdul, cu toate șoaltele lui, n-a putut intra la inima fetei. A intrat însă, cine credeți? Spirică. Tocmai el, Spi-rică Spiroiu, pe care tractoriștii îl socoteau tăcut și despre care spuneau că n-ar fi în stare să lege două vorbe cu o fată. S-au

împrietenit repede. Și nu numai atît. Într-o zi, s-au dus chiar în biroul directorului și i-au spus de-a dreptul (fără supărare, tova-rășe Spirică, dar trebuie să arăt așa cum s-au petrecut lucrurile). Polixenia a fost aceea care a vor-bit prima:

— Tovarășe director, noi vrem să ne luăm. Vă rugăm să ne în-găduiți trei zile. Trebuie să-l vadă și ai mei, să facem formele, după lege.

S-a uitat directorul a mirare spre tineri și poate că abia atunci a băgat de seamă că ginerele e băiat chipeș și vrednic de aseme-nea mireasă.

— Bată-vă norocul să vă bată — a glăsuț el — mă băgați la chel-tuială; trebuie acum să vă rostui-esc camera în clădirea familiști-lor!... Bine, mă copii, foarte bine. Cînd vreți să plecați?

— Astăzi!

Au răspuns amîndoi în același timp și s-au privit stînjeniți de mirarea directorului. Au primit apoi îngăduință și au plecat la Salcia, la părinții fetei.

Cînd s-au întors la gospodărie, s-au mutat în noua lor locuință și au prins să lucreze, ea la grajd, el pe tractor. Cu banii strînși de dînsa, Polixenia și-a cumpărat două rochii înflorate, o pereche de pantofi și niște baticuri de mai mare dragul.

— Frumoasă fată, Polixenia — observa cîte unul.

Spirică o învăluia cu privirea și, cînd i se părea că șeful mecanic sau un tractorist îi caută pricină de vorbă, simțea un fel de strîngere de inimă. Într-o seară, i-a spus rugător:

— Să nu mai vii la remize, Polixenio!

Ea l-a privit cu ochi buni. Pri-cepea taina frămîntării lui.

— Ai rămas tot copil. Parcă n-ai avea douăzeci și cinci de ani — și i-a cuprins, cu amîndouă mîni-le, dreapta puternică și aspră de muncă.

Cînd au trimis-o cei din con-ducere, împreună cu veterinarul, la o gospodărie de stat vecină, să aducă o vacă de prăsilă, Spirică a stat ca pe ace. Ce fel de om o fi veterinarul? Și ea a plecat chiar cu rochia cu flori roșii, cu care-i stă atît de frumos!...

Cînd s-a întors Polixenia de la gospodăria vecină, a întrebat-o de-a fir-a-păr ce a făcut acolo, și așa, pe ocolite, s-a interesat ce fel de om e veterinarul.

În zilele care au urmat, nu putea înțelege de ce Polixenia se arăta așa veselă, de ce stătea așa de pu-țină vreme acasă și de ce înțîrzia seara la grajd. Cînd se vorbea în adunări despre vrednicia ei, simțea cum îi crește inima, dar, în același timp, gîndul, gîndul, ba-tă-l vina, aluneca în altă parte.

Dacă brigadierul o laudă pentru că-i plac ochii ei negri?

Într-o după-amiază, cînd s-a dus să ia motorină cu garnița de la magazie, l-a văzut pe Bîrdul. Putea să jure că venea de la grajd. Și de ce l-a ocolit? De ce s-o fi ferit Bîrdul să dea ochii cu el? De ce s-a făcut că nu-l vede? Bîrdule!... Bîrdule!...

Și chiar în seara aceea Polixenia a venit acasă mai tîrziu ca de obi-cei. A vorbit cu el mai puțin ca în alte seri. De ce, de ce și iar de ce? Nici el n-a întrebat-o ce a făcut în ziua aceea. Fiecare lucru, la timpul său.

Polixenia adusese cu ea o căr-ticică. Cine i-o fi dat-o? S-a așe-zat la masă și a început s-o frun-zărească.

Spirică ar fi vrut să vorbească cu ea ceva despre care nu vorbise niciodată, dar nu știa ce. Nu era obosit sau nu simțea oboseala? Și împotriva acestui gînd, s-a hotărît să se culce mai devreme. I se părea că Polixenia se depăr-tează de sufletul lui, că nu mai e aceea care fusese la început. A în-chis ochii și a lăsat gîndurile să-l frămînte în voie.

Deodată a simțit cum femeia s-a apropiat de el în vîrful picioare-lor, a apucat pătura și l-a acoperit grijulie...

Ce face?... A aprins felinarul. A deschis ușa și a ieșit. Unde se duce? Trebuie să afle totul. Spi-rică a sărit din pat, s-a îmbrăcat la repezeală, a deschis ușa. Îi tre-murau mîinile? Da! A pornit pe urma ei. Întunericul alunecase peste sat și îl învăluise.

Spirică o luă la picior. Se îm-piedică de o piatră și rămase o cli-pă locului, să asculte. Porni din nou și se oprî între clăile de fin, care împrăștiu miresmele dospite ale florilor de cîmp. S-a apropiat de grajd. Dacă, într-adevăr?... — U!... u!... — a dat cineva glas,

dintre remizele adormite, în ma-rea de întuneric.

l-a răspuns altul, din marginea drumului. Poate Culai, paznicul cel bătrîn...

Spirică a lipit urechea de scîn-dura rece. A auzit zornăit de lan-

țuri, foșnetul nutrețului și răsu-flările animalelor. A căutat cu privirea prin crăpătura unei scîn-duri. Lumina felinarului licărea prin întuneric, se ascundea cine știe după ce și iarăși se arăta, ju-căușă. Ce? Era glasul Polixeniei!

— Ce faci, Strănut? Ce faci, băiatule?

Strănut! Cine e acest Strănut? A simțit inima bătîndu-i cu furie. A închis ochii și și-a dus mîna la piept. Apoi, deodată, împins de un clocot dureros, a dat buzna în grajd. Felinarul Polixeniei era aninat de o stănoagă. S-a apropiat parcă atras de lumina lui și, fără să-și dea seama de ce, poate de teamă, a strigat:

— Polixenio! Speriată de chemarea aceea ciu-dată, femeia a răspuns:

— Daaa! Apoi s-a arătat pe linia graj-dului. Spirică a tresărit.

— Ce faci aici? — bîgui el, cu mîinile uitate de-a lungul trupului.

Polixenia l-a privit cu nedume-rire. Flacăra felinarului pîlpîia și, pe chipul ei tînăr, jucau frîn-turi de lumină și de umbre. S-a lămurit repede.

— Ce fac?

Cuprinzînd gîtul unui vițel de curînd născut, a aruncat bărbu-tului, rămas cu încă o întrebare pe buze, vorbe dojenitoare:

— Îți place? Ești gelos pe el? Ia-l la bătaie, ce stai! Bate-l, că de-abia l-a adus mă-sa pe lume și-i neputincios.

— Polixenio...

Vițelul și-a vînturat coada mătă-soasă, speriat de flacăra jucăușă a felinarului, apoi și-a îndreptat privirea spre Spirică.

— Ai face mai bine să te duci după veterinar. Du-te, Spirică, și cheamă-l. Spune-i că-i vițelul bolnav...

— S-aduc veterinarul?

— Da, adă-l!

Vițelul a lăsat botul umed în pămînt, a scuturat capul și a stră-nutat. Spirică a făcut ochii mari.

— El e Strănut?

— El!

Și au început amîndoi să rîdă veseli.

PRIMA TĂLMĂCIRE ÎN ROMÎNEȘTE DIN OPERELE LUI PUȘKIN

Prin materialul de mai jos răsundem tovarăsa Constantin Florica, elevă în clasa a X-a a Școlii medii nr. 10 din București, care dorește să afle când au fost traduse pentru prima dată în țara noastră scrierile lui Pușkin.

In primele decenii ale secolului trecut, lucrările literare originale erau destul de puțin numeroase și nu atinseseră sfera de lectură a păturilor din ce în ce mai largi de cititori. Din această pricină, în acea perioadă ziarurile vremii, ca și cele câteva edituri, publicau numeroase traduceri din operele de seamă ale marilor scriitori ai lumii. În vremea aceasta — și în special în Moldova — pătrund operele lui Pușkin, prețuite de lumea cărțurilor. Marelui public, însă, nu avea posibilitatea să-l cunoască nici pe Pușkin, nici pe alți creatori ai literaturii ruse. De aceea prima traducere din Pușkin a fost întâmpinată cu multă căldură de cititori.

În 1837 apare, în tipografia lui Eliade, o cărțuțică de numai 24 de pagini, care avea pe copertă următoarea inscripție: "Țiganii — Pimă a lui A. Pușkin. Tălmăcită din limba Rossienască de Al. Donici". Această traducere apare cu puțină vreme după moartea tragică a marelui

poet rus.

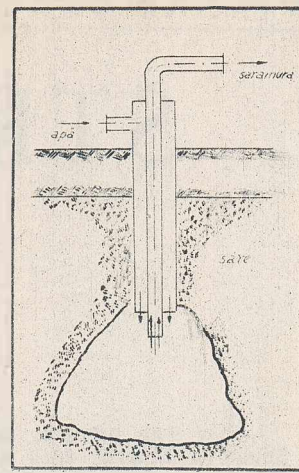
În legătură cu împrejurările care au determinat apariția în românește a poemului, s-a născut și o legendă. Se spunea anume că însuși Pușkin, într-o convorbire avută cu Donici în 1834, l-ar fi îndemnat să scrie românește, sfătându-l pe tânărul cadet al școlii militare din Petersburg să se apropie de poporul său. Se spunea, mai departe, că între Pușkin și Donici ar fi fost legături de strînsă prietenie și că Donici, ca să-i facă plăcere prietenului său, a început să traducă din opera acestuia. Cercetările ulterioare au confirmat prietenia dintre Pușkin și Donici, care a avut caracter cu deosebire cărturăresc.

Deși traducerea poemului nu are o mare valoare literară, fiind făcută într-o limbă jumătate arhaică, jumătate cu neologisme, totuși ea dovedește că oamenii de litere din Țările Române se apropiau cu dragoste de opera lui Pușkin, în care găseau un bogat conținut de idei, care le dădea forțe noi în lupta împotriva boțurilor retrograzi.

Al treilea procedeu constă în extragerea sării din apa de mare. Aceasta conține o cantitate considerabilă de sare, care se poate extrage prin evaporarea apei. Pentru aceasta, apa de mare se trece în rezervoare cu suprafețe mari și adâncime mică. Căldura solară evaporă apa, iar sarea cristalizează. Acest procedeu este utilizat de țările care nu au zăcăminte de sare.

Sarea, ca atare, se utilizează în bucătărie și în industria alimentară. Rolul sării în alimentația omului este foarte mare și anume ca transportoare a apei. Un om normal consumă zilnic circa 2 gr de sare, sub diverse forme.

Industria chimică este însă cel mai mare consumator al sării, deoarece prin folosirea acesteia ca materie primă se pot fabrica produși valoroși, care formează, la rândul lor, materii prime pentru alte industrii. Astfel, prin electroliza clorurii de sodiu, se obține: sodiu, hidroxid de sodiu (sodă caustică), clor, hidrogen, hipoclorit de sodiu, clorat și perclorat de sodiu etc. Hidroxidul de sodiu are o largă gamă de utilizare în industria chimică: la fabricarea săpunului, a diferitelor săruri etc. Clorul e utilizat pentru fabricarea acidului clorhidric, pentru fabricarea viniliclorului, a derivaților organici clorurați (clorură de metil, de

etil, cloroform, tetraclorură de carbon etc., etc.) pentru dezinfectarea apei. Din sare se mai obțin, de asemenea, soda de ru (carbonat de sodiu), bicarbonat de sodiu etc.

Soluțiile de sare, cunoscute sub numele de „soluri”, folosesc ca agenți de transport pentru în stațiile de frig.

M A L A Y A

În legătură cu ultimele evenimente din Malaya, mai mulți cititori, printre care și tovarăsa Ana Manoliu, învățătoare din com. Ceahlău, reg. Bacău, ne-au rugat să publicăm un scurt documentar despre această țară.

Pe imensa hartă a Astei, în partea de sud-est a continentului, se află peninsula Malaya, al cărei teritoriu ocupă un loc de seamă în planurile strategice ale imperialismului. Intinsă pe o suprafață de 132.000 km², Malaya are o populație de 6.500.000 locuitori (Federația Malayeză și Colonia Singapore — separată de colonialiștii de restul Malayei).

Pămînturile Malayei, locuite de un popor harnic, format din malayezi, chinezi și indieni, este acoperit de păduri întinse, de nestrăbătut. Bananii și bambușii, mult căuțații arbori de cauciuc și de cocos fac din Malaya un „coș de rădăcină”, cum îi spun băștinășii. În subsolul țării se găsesc bogate zăcăminte de cositor, fier, plumb etc. Malaya dă lumii 35-40 la sută din producția totală de cauciuc natural și o treime din extracția de cositor din lumea capitalistă.

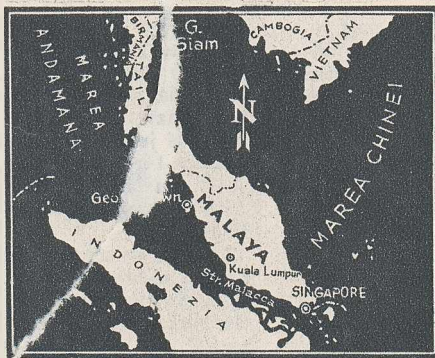
Dar bogățiile solului și subsolului malayez sînt acaparate de monopolurile imperialiste. Astfel, numai monopolurile engleze dețin peste 70 la sută din extracția minereului de cositor și peste 60 la sută din producția de cauciuc.

Poporul malayez trăiește de veacuri într-o cruntă mizerie. Muncitorii din exploatarea miniere,

de pildă, sînt plătiți de 5 ori mai puțin decît muncitorii englezi, deși lucrează cu mult peste 8 ore pe zi. Există unele mine în care 4/5 din mineri le formează femeile și copiii, plătiți mult mai puțin decît bărbații. Deosebit de grele sînt condițiile de muncă pe plantațiile de cauciuc. Peste 3/4 din populație este analfabetă. Bolile sociale fac ravagii în rândurile populației indigene.

După ce, din veacul al XVI-lea, Malaya s-a aflat succesiv sub stăpînire colonialistă portugheză, olandeză și engleză, în anul celui de-al doilea război mondial, imperialiștii japonezi ocupă Singapore, intensificînd jaful colonialist și teroarea polițienească. În anul acesta clasa muncitoare, în frunte cu avangarda ei, Partidul Comunist din Malaya, a desfășurat acțiuni curajoase de partizani, împotriva ocupanților japonezi. În 1945 japonezii au fost izgoniți și din Malaya. Dar poporul malayez nu și-a recăpătat libertatea. Anglia își reinstalează aci puterea, pornind o sălbatică campanie de reprimare a mișcării naționale de eliberare.

Sînt aproape 7 ani de cînd poporul malayez a început lupta pentru cucerirea independenței sale. Jungla se află aproape în întregime sub controlul forțelor

patriotice. Pronunțându-se pentru încetarea războiului colonial pe calea tratativelor, Partidul Comunist din Malaya a prezentat un program care prevede: încetarea războiului și stabilirea păcii; independența țării și crearea unui regim politic democratic; întărirea unității naționale a popoarelor Malayei; îmbunătățirea condițiilor de viață ale poporului, prin dezvoltarea forțelor de producție ale țării; o politică externă bazată pe pace și relații prietenești cu toate popoarele lumii.

De curînd s-au terminat la Londra tratativele dintre primul ministru al Malayei și guvernul englez în problema transferării puterii în mâinile autorităților Malayei. Guvernul Angliei a fost nevoit să accepte în principiu să acorde Federației Malayeză independența, în august 1957.

AȘA S-AU NĂSCUT CURSELE DE CAI CU OBSTACOL

Prin materialul de mai jos, răsundem la întrebarea tovarășului Monel Marcovici, funcționar din București.

Acum două secole, într-un mic conac liniștit de lângă Liverpool, doi lorzi, pe atunci renumiți călăreți, stătură într-o seară la un pahar de whisky. Spre ziua unul dintre ei arătă cu degetul spre turnuleții morii din localitate, care se vedea departe, la orizont.

— Vezi această moară?
— Văd — a răspuns celălalt.
— Îți propun o cursă călare. Dus și întors. Dar nu pe drum, ci de-a curmezisul, drept în direcția morii.

Din grajd au fost scoși doi cai, s-au pus șele pe ei și cei doi călăreți, amețiți de băutura, s-au repezit în necunoscut. După un timp, ei s-au întors zgîrțiați și răniți, dar satisfăcuți de emoțiile trăite. Pe o distanță de 7 km, au trebuit să învingă numeroase obstacole: zeci de șanțuri, garduri, arbuști. O lună mai târziu s-a organizat o cursă pe aceeași distanță, cu o participare mai mare (de data aceasta cu călăreți neamețiți de țărnia whisky-ului), iar cu timpul au început să se adune aci cei mai buni călăreți din Anglia.

Așa s-a născut — după cum povestește legenda — acum 200 de ani, tradiția curselor Steeple-Chase din Liverpool.

Astăzi alergările de cai din Liverpool sînt cunoscute în lumea întreagă. Ele nu mai sînt însă cursele idilice de acum 100 sau 200 de ani. Coeficientul de dificultate a crescut. Astăzi dis-

tanța alergărilor este de 7.200 m și este presărată cu 34 obstacole foarte grele, avînd, între altele, forma unor șanțuri lungi și adînci, în fața sau în dosul cărora se află garduri înalte de 1,60 m. În fiecare an, în a doua jumătate a lunii martie, se ține aci concursuri care, la drept vorbind, nu mai au nimic comun cu sportul, deoarece ele fac zeci de victime omenești, pista devenind un adevărat abator pentru cai.

Există însă în Europa o localitate, unde s-au păstrat vechii tradiții de alergări cu obstacol în forma lor sportivă, frumoasă. Această localitate este Pardubice, din Cehoslovacia. Aici, și avea loc și anul acesta marșul curselor internaționale cu obstacol la care vor participa cei mai buni călăreți dintr-o serie de țări.

Cursa pentru Marele Prem Pardubice se va alerga pe distanță de 6.400 m, urmînd a fi sări 30 obstacole grele. Cel mai important dintre obstacolele este așa-numitul „taxis-grabe”. Aspectul lui este următorul: imediat după un gard cu o înălțime de 1,5 m și o lățime de 1,5 m, se află un șanț lat de 5 m și adînc de 2 m. Prin urmare, calul, după ce a sărit, zboară în aer nu puțin de 6,5 m. Nu e de mira că acest obstacol atrage în mod special atenția publicului.

SAREA ȘI ÎNTREBUINȚĂRILE EI

Prin materialul de față, scris de tov. ing. chimist N. Corlăteanu, de la Institutul de cercetări chimice, răsundem tov. Tache Vasilache, din comuna Cîndești, raionul Buhuși.

Tara noastră posedă mari depozite de sare care constituie una din principalele noastre bogății, alături de metan, petrol etc.

Sarea se găsește în natură sub formă de depozite mari (groase de 1000-1500 m și lungi de 5-6 km) la diverse adîncimi sub scoarța, precum și în apa sării și în toate organismele animale și vegetale.

Din punct de vedere chimic

sarea este clorură de sodiu, avînd un conținut de circa 39 la sută sodiu și 61 la sută clor. Greutatea ei specifică este de 2,126; ea se topește la 800°C și fierbe la 1413°C.

Sarea se obține pentru diverse scopuri, prin trei procedee. Unul dintre acestea este mineritul, prin care se obțin blocuri de diverse mărimi, ce sînt apoi măcinate la granulația dorită. În prezent, în țara noastră minele de sare sînt utilizate cu aparate moderne sovietice, care măresc mult productivitatea față de trecut. Sarea din minele noastre este una dintre cele mai pure din lume. Iată compoziția ei: clorură de sodiu 91,5-99,5 la sută, sulfat de calciu 0,3-1,5 la sută, sulfat de sodiu 0,1-0,5 la

sută, clorură de magneziu 0,05-0,1 la sută, oxizi de fier și aluminiu 0,01-0,1 la sută, substanțe insolubile în apă 0,04-0,3 la sută.

Alt procedeu de extragere a sării este acela prin sonde. El constă în aplicarea metodei moderne de mare productivitate și cere investiții mult mai reduse decît mineritul. Schita de principiu a acestui procedeu este reprodusă aci în pagină. Apa pompată cu presiune intră prin tubul exterior, dizolvă sarea și iese prin tubul central, sub formă de saramură ce conține circa 300 gr. sare la 1 litru de apă. Prin procedeuul mai sus arătat, o sondă dă circa 6 m c saramură pe oră. Aceasta servește drept materie primă pentru industria chimică.

CARE ESTE ISTORIA NUMĂRULUI π (3,14)

Prin materialul de mai jos, răsundem la întrebarea pe care ne-a pus-o tov. Ivan Constantin din Cîmpina.

Numărul π este rezultatul împărțirii lungimii unui cerc la diametrul său și este același pentru toate cercurile.

$$\pi = \frac{\text{lungimea cercului}}{\text{diametru}} = \frac{L}{2R}$$

Suprafața cercului se calculează înmulțind pe π, cu pătratul razei:

$$S_{\text{cercului}} = \pi R^2$$

π este un număr irațional, adică un număr care nu poate

fi exprimat niciodată absolut exact. El nu este nici între fracțiuni; se poate scrie însă sub forma unui număr rațional zecimal, cu un număr nesfîrșit de zecimale, după voință, care nu se succed după nicio regulă. Desigur, cu cît numărul de zecimale luate în considerare va fi mai mare, cu atît valoarea lui π va fi exprimată mai precis. S-au calculat chiar sute de zecimale ale lui π. Iată care este valoarea lui, dacă luăm în considerare numai primele 20 de zecimale: π = 3,141592653589793238

„Ca și toate celelalte științe, matematica s-a născut din necesitatea oamenilor: din măsurarea pământului și a volumului vaselor, din calcularea timpului și din mecanică” — ne arată F. Engels în „Anti-Dühring”. Istoria numărului π nu poate fi despărțită de istoria matematicii în general și de istoria geometriei în particular, cu toate că el a avut o situație oarecum specială din cauză că imposibilitatea rezolvării uneia din problemele legate de el, aceea a cuadraturii cercului, a putut fi dovedită de-abia în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, adică după mai mult de 2.000 de ani de strădanii. Vechii egipteni cunoșteau numărul π , folosindu-l la calcularea suprafeței cercurilor; dar, după regulile egiptene, valoarea lui era 3,16.

De la greci, care au fost și cel mai mari geometri ai antichității, a rămas totuși nerezolvată mult dezbătută problema a cuadraturii cercului. Din punct de vedere geometric, ea constă în a construi, numai cu ajutorul riglei negradate și a compasului, un pătrat care să aibă o suprafață egală cu aceea a unui cerc dat. În calcul, acest lucru este echivalent cu aflarea valorii absolut exacte a suprafeții cercului dat. Suprafața cercului fiind πR^2 , pentru ca problema să poată fi rezolvată, ar fi necesară cunoașterea absolut exactă a

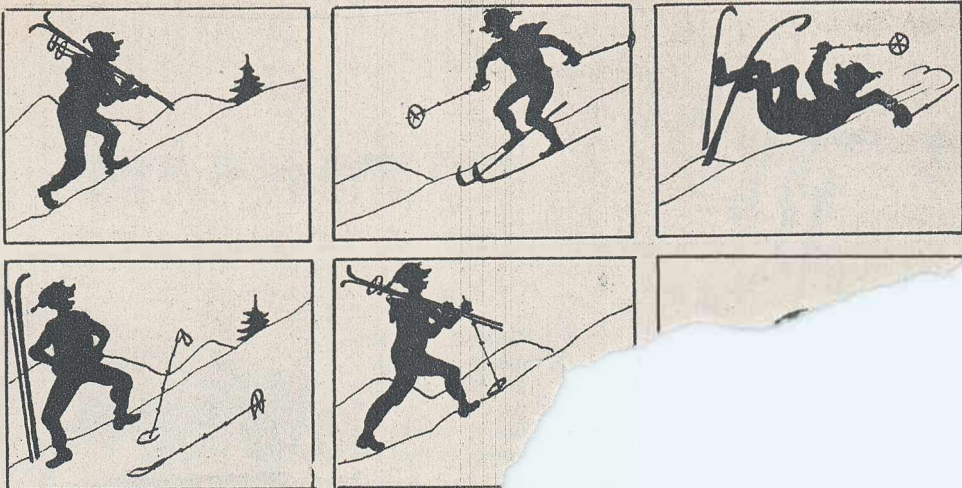
valorii numărului π . Că acest lucru este imposibil, s-a putut dovedi de-abia în a doua jumătate a secolului al XIX-lea.

În evul mediu, centrele mai importante ale vieții științifice s-au mutat în Asia Centrală, în orașele Buhara, Samarkand, Horezm și Mero, aflate azi în Uniunea Sovietică. Directorul observatorului astronomic din Samarkand, uzbekul Djemsid-ben-Wasud-ed-Din-al-Casi, a calculat la începutul secolului al XV-lea, în cartea sa „Învățătură despre cerc”, numărul π cu 16 zecimale exacte. Pentru aceasta, el a calculat lungimea laturii unui poligon regulat, înscris în cerc, avind 800.335.168 de laturi.

În a doua jumătate a sec. al XVIII-lea, matematicianul german de origine franceză Jean Henri Lambert, cunoscut pentru lucrările sale în domeniul teoriei unghiurilor imaginare și a cartografiei, a făcut o serie de cercetări rămase clasice pentru aflarea valorii exacte a lui π și pentru rezolvarea problemei cuadraturii cercului. Contribuții deosebit de importante la rezolvarea acestor probleme au adus matematicienii Ludolf și Lindemann.

Astăzi, valori mai precise ale lui π se pot calcula cu ajutorul metodei numite în analiza înfrîntezimă, metoda descompunerii în serie.

CARICATURĂ — GHICITOARE

Să încercăm să ghicim: ce va face personajul nostru
(Răspunsul: în numărul

CETATEA NEAM

Prin acest material scris tov. conf. univ. G. George Buzău, răspundem tov. Gh. Buscă, contabil din Tr. N. care ne-a întrebat cînd și cine a fost construită Cetatea Neamțului.

Ruinele de azi ale cetății Neamțului resturi ale unei nice fortificații vechi, construite în acele înălțimi în meile decenii ale secolului al XII-lea, adică înainte de formarea statului feudal Moldova. Cetatea a fost construită de cavalerii teutoni, nizați de regele ungur Andrei II-lea, în Țara Birsel, „ca să apere regatul împotriva cumanilor” — cum se spune în diploma din

UM SĂ ÎNȚELEM MUZICA (VIII) — POLIFONIA

Cititorul își amintește, desigur, de caracterizarea pe care am făcut-o, nu demult, armoniei; această importantă latură a limbajului muzical o privim ca pe un vesmînt acordic, ce îmbracă și amplifică melodia căreia i se subordonează. Sintem obișnuți din viața de toate zilele să considerăm drept „armonioasă” acea contopire a unor elemente care fuzionează perfect între ele. Acordurile cu care operează armonia conțin o asemenea fuziune a sunetelor componente; într-adevăr, în armoniile care însoțesc o melodie nu mai distingem sunetele individuale din care se compun acordurile, ci complexe sonore, reprezentînd calitatea muzicală nouă care ia naștere prin suprapunerea unor sunete după anumite afinități obiective.

În arsenalul compozitorului există însă și mijloace care-i permit să suprapună sunetele muzicale fără ca acestea să-și piardă individualitatea. Mulți „între dy” au făcut sau fac parte din coruri de amatori, ca oprane sau altiste, ca tenori sau basii. Cîntînd „Morarii” lui Chiriac sau „Lugojana” lui Vidu, nu se poate să nu fi remarcat că fiecare compartiment vocal al corului are de întonat o linie melodică expresivă, că adesea melodia principală a cîntecului trece, pe rînd, pe la fiecare voce. Deoarece în asemenea compoziții distingem mai multe voci, care, deși suprapuse (ca în cazul armoniei), își păstrează individualitatea, independentă (element care nu era specific armoniei), spunem că ele au fost compuse pe baza principiului *polifoniei* — ceea ce, etimologic, înseamnă „mai multe voci”.

Să încercăm a privi mai îndeaproape țesătura polifonică ce ia naștere prin îmbinarea vocilor într-unul din cîntecurile mai sus menționate. Fiecare dintre voci, urmînd un mers individual, aceasta înseamnă că între ele se stabilesc raporturi dintre cele mai felurite. În timp ce o voce se desășoară pe o linie melodică ascendentă, alta poate urma, simultan, un curs melodic coborîtor. Altele, mișcarea largă, măsurată, a unei dintre voci, este însoțită de mișcarea lute, precipitată, a celeilalte. Se întîmplă adesea că, la un moment dat, o voce (sau cîteva voci) aparținînd să zicem registrului înalt, să se oprească din cîntare, lăsînd să răsunе singure vociile grave. De procedeu contrastului depinde, după cîte se vede, într-o mare măsură, păstrarea individualității vocilor în ca-

drul unui complex polifonic. Acest procedeu își găsește o deosebit de evidentă valorificare în cazul suprapunerii unor melodii părunse fiecare de o substanță emoțională deosebită, așa cum se întîmplă, de pildă, în schița simfonică „În stepele Asiei Centrale” de Borodin, în care cele două teme de bază, una rusă și una orientală, se cîntă la un moment dat suprapuse, exprimînd astfel năzuința înfrățirii națiunilor din vechea Rusie, cunoscută ca „temnita a popoarelor”.

Alături de procedeu contrastului, gîndirea polifoniei folosește și imitația reciprocă a vocilor. Prin intermediul căreia creează imaginea unei înălțimi continue de chemări și răspunsuri, sau ecouri. În compozițiile care au la bază lor principiul imitativ, vocele intră de obicei pe rînd, expunînd aceeași idee muzicală; deoarece ea apare neconținut, cînd la o voce, cînd la alta, urmîrîndu-se parca reciproc, ascultătorul are impresia că aceste voci se fugăresc — de aci și numele de „fugă”, care s-a dat tipului celui mai reprezentativ de compoziții bazate pe acest procedeu. Bach a creat cele mai strălucite capodopere ale acestui gen.

Între principiul contrastului și cel al imitației, nu există granițe rigide. Această imitație a vocilor, care caracterizează fuga, precum și compozițiile din aceeași familie, conține în sine elemente importante de contrast. Numai conturul melodic apare în forme asemănătoare la diferitele voci care se imită consecutiv una pe alta. Tonalitatea ideii muzicale, registrul în care este ea expusă (înalt, mijlociu sau grav) se schimbă însă neconținut, după legea contrastului.

Principiul de felul acesta — și altele asemănătoare, pe care nu le-am putea însuși aici, fără riscul de a da un caracter arid convorbirilor noastre — stau la baza gîndirii muzicale polifonice. Totalitatea acestor principii sau legi alcătuiesc o întreagă disciplină muzicală, predată în conservatoare sub denumirea de *contrapunct* — știința și, totodată, arta de a crea, pe baza unei melodii inițiale, una sau mai multe melodii noi, cu care să se îmbine într-un mod artistic.

Dar ce exprimă compozitorul prin intermediul mijloacelor polifonice? În ce fel de opere muzicale apar acestea de predilectie? — se va întreba, pe bună dreptate, cititorul. Întrebări cărora se poate de firești, la care ne vom strădui să răspundem însă în convorbirea următoare.

DE VORBĂ CU MEDICUL

HEPATITA EPIDEMICĂ

Spre sfîrșitul veacului trecut, marele savant rus Botkin a arătat că icterul (gălbănirea, despre care se credea că nu se poate transmite de la om la om, este în realitate o boală contagioasă; această maladie a primit numele de hepatită epidemică. Școala medicală românească, prin acad. prof. dr. Șt. S. Nicolau și colaboratorii săi, au pus în evidență virusul care o produce.

Hepatita epidemică se transmite de la om la om prin contact direct, — pe cale aeriană, — pe cale digestivă — prin alimente sau apă murdărită de fecalele sau urina bolnavului — cit și indirect, prin mîini murdare sau pe cale de injecții cu seringi insuficient dezinfectate.

În desășurarea bolii se remarcă trei perioade: cea de început, una de boală propriu-zisă și una de convalescență (faza de vindecare). Perioada de început poate îmbrăca diferite aspecte, imitînd diferite boli: gripa — cu dureri în tot corpul însoțite de temperatură ridicată; reumatismul — cu dureri de încheieturi; indigestia — cu greață, diaree, vomitări, lipsa poftei de mîncare; intoxicația alimentară cu mîncărimi pe corp. Alt simptom de debut poate fi constituit de o stare de oboseală foarte accentuată (boala însă, poate începe și direct, cu semnul ei caracteristic: culoarea galbenă a pielii și a ochilor). Încă de la primele semne preicterice, bolnavul trebuie să se arate medicului.

Prin apariția colorației icterice (galbene), bolnavul trece în faza a doua, perioada de boală propriu-zisă. Hepatita fiind contagioasă, tratamentul ei este obligatoriu într-un spital cu secție de izolare. Dacă de la primele semne de boală mai sus amintite, ce sînt însoțite de urină închisă la culoare (rosie-cărămizie), și pînă la apariția icterului (a gălbînării) trec 5-7 zile, a doua perioadă a hepatitei durează, în medie, 7-10 zile. Apoi urina își recapătă culoarea normală, bolnavul se dezgălbenește, are din nou poftă de mîncare, iar starea de oboseală dispăre treptat. El intră în convalescență. Dispariția colorației icterice nu înseamnă însă revenirea stării de sănătate completă; bolnavul necesită încă supraveghere medicală, regim potrivit, odihnă pe o perioadă de timp ce variază în funcție de gravitatea formei de boală pe care a avut-o.

Să vedem, pe scurt, în ce constă tratamentul, regimul și medicația hepatitei epidemică. Factorul principal care grăbește vindecarea bolii este odihna la pat. Boala se prelungește în timp, pînă la 2-3 luni, la acei care nu respectă repausul la pat, sau continuă să muncească. În acest timp, acești bolnavi, venind în contact cu oamenii sănătoși, le primejduiesc și lor sănătatea. După repaus, al doilea factor de bază în tratamentul hepatitei epidemică îl constituie regimul alimentar. Acesta trebuie să fie format din: lichide induli-

cite (ceai, zeamă de compot, stropuri, limonadă), paste făinoase, zarzavaturi, fructe, dulcuri, lapte, iaurt și, în special, brînză de vaci, apoi carne slabă de pui (piept), apoi carne de vacă, la care se adaugă, în convalescență, untdelemn și unt nepreparate în mîncăruri, ouă moi (dacă bolnavul nu suferă în același timp și de colecistită, inflamația vezicii biliare). În al treilea rînd vin medicamentele; bolnavul trebuie să ia vitaminele B, C, K și B complex, la care se adaugă metionina (ce este un extras din brînză de vaci), precum și injecțiile cu hepar (extract de ficat) și ser glucozat.

Nerespectarea, atît în perioada de boală propriu-zisă, cît și în convalescență, a indicațiilor de mai sus, în ceea ce privește repausul sau regimul, poate avea consecințe foarte grave, determinînd revenirea bolii sau lăsînd suferind ficatul, pentru tot restul vieții.

Pentru a ne feri de hepatită epidemică trebuie să avem deosebită grijă, pentru respectarea strictă a igienei individuale, a normelor de dezinfecție pentru seringi, cît și alimentelor echilibrate. Este indicat să consumăm alimente proaspete (carne, lapte, derivate de lapte, legume, fructe), evitînd excesele de băuturi alcoolice, mezeluri, conserve și, în special, orice aliment alterat sau păstrat în condiții neigienice.

Dr. E. BALINBERG

Moda

PENTRU PRIMELE ZILE DE PRIMĂVARĂ
—Noi creații ale atelierelor „Arta Modei”—

Costum de primăvară cu jacheta trei sferturi, garnisită cu o eșarfă largă, ce poate deveni, la nevoie, glugă (zi fotografia alăturată) →

O rochie cu foaia strîmtă și mîneca ch mono, și o jachetă trei sferturi, făcute din aceeași stofă plină.

Partea din produsele agricole dată statului. 10) Formație muzicală → Notă muzicală — Diftong — Fine piept valurilor — Calificativ. 11) Pronume — Kamennaia..., stațiune experimentală creată de Dokucaev, unde s-au obținut rezultate excelente în lupta pentru transformarea naturii — Procedeu de înmulțire a unor plante, prin vlăstari sau prin tulpine — Pronume posesiv. 12) Organism rezultat din încrucișarea vegetală sau animală a doi indivizi de soiuri diferite (pl.) — Omul înaintat luptă pentru transformarea acestui climat nefavorabil culturilor — Soi, specie. 13) Principal element în existența plantelor — Suprafețe relativ întinse de teren, pe care s-a semănat o singură cultură — Bazine naturale sau artificiale de apă, care pot folosi la irigație.

VERTICAL: 1) Acest nume îl poartă numeroase colhozuri din U.R.S.S. — Limba constructorilor cunoscutelor tractoare „Zetor”. 2) Factor în succesiunea plantelor la asolament — Glod (pl.). 3) Dans (pop.) — Referitor la agricultură — Brom. 4) Ornament arhitectural — Arbust cu fructe aromate — Sere! 5) Kilo-am-

per (fiz.) — Construcție unde se adăpostesc vitele și unelte — Grăbit. 6) Proces biologic ce are loc în plante, prin acțiunea luminii. 7) Hidro..., substanțe organice compuse din oxigen, hidrogen și carbon, ce se găsește din abundență în cereale — Graminee cu rădăcina fasciculată. 8) Pronume — A brăzda ogorul — Umblind după hrană, străbat munți și cîmpii. 9) Metodă de cultură a plantelor, ce are ca bază alternarea culturilor în scopul măririi recoltelor (pl.) — Posesiv... pe call (pop.) 10) Fluviu în Suedia — Notă muzicală — Mirare monovocalică — Fructul unui palmier. 11) Sevă — A obține în mod intenționat bunuri vegetale, animale sau minerale. 12) Unealtă agricolă a cărei folosire constituie o practică învechită și dăunătoare (pl.). 13) Terenuri străbătute de canale. 14) Numeral — Formează obiectul pedologiei. 15) Numele popular al usturoiului — Firda. 16) Măsură veche de lungime. 17) Unul din principalele elemente ale hranei plantelor — Țețel! 18) Sistem de alternanță a culturilor. 19) A brăzda pămîntul — Alt element de bază în hrana plantelor (pl.) Cuvinte rare: OMA, EEM, BEL.

CARE E EXPLICAȚIA?

Dacă introducem o luminară aprinsă într-un borcan umplu cu bioxid de carbon, lumina se stinge. Ce se întâmplă însă dacă, în același borcan, introducem o bandă de magnezlu aprinsă? Răspuns: Va arde cu o flăcără ce produce funingine. Magnezlu extrage din bioxidul de carbon oxigenul, iar moleculele de carbon eliberate se precipită sub formă de funingine.

Știm că minerul de fier se găsește în mine și se depozită în pămînt cu milioane de ani în urmă.

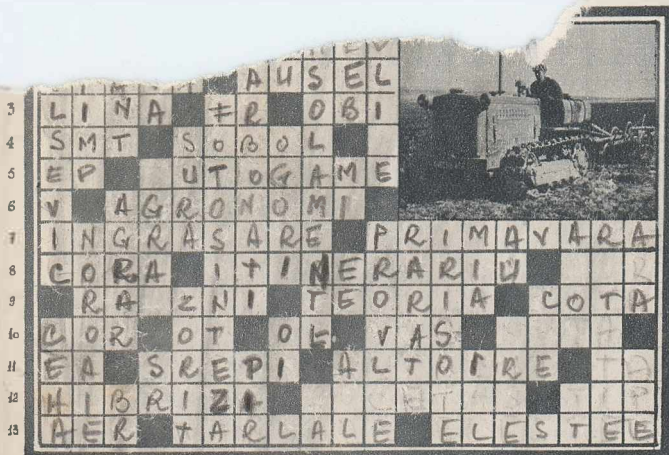
Credeți, există vreun loc pe suprafața globului, unde asemenea depuneri ferose au loc și în zilele noastre?

Răspuns: Și în zilele noastre se produc depozități de fier și mangan: pe fundul mărilor și al mlaștilor, sub forma coralașilor de fier. Folosind o concentrație puțin vulgarizată, de Justă, vom spune că această coralașie se asemănă cu o plăcintă cu forme destul de regulate avînd un diametru de cea 20 cm. Concrețiunea este un amestec de hidroxid de fier (35%) și hidroxid de mangan (15%), cu amînte procente de nămol și nisip. Miezul ei îl constituie aproape întotdeauna un corp străin — piatră, scoică, găoacea unui melmaritim etc), în jurul cărui are loc depozitarea.

Fierul se produce ca o urmare a funcțiilor vitale ale unor bacterii, care trăiesc la fundul mării. Acestea se hrănesc cu produse născute din oxidarea și ruriilor ferose care sînt dizolvate în apă.

Marea cantitate de oxigen, aflată în mare, ajută și ea la desfășurarea procesului de oxidare.

18 19

ORIZONTAL: 1) Unul dintre savanții ruși ale cărui învățături sînt puse în slujba transformării naturii. 2) Iarbă crescută după primul cosit — Cea mai mică pasăre din țara noastră, care distruge insecte și larve dăunătoare culturilor. 3) Produs animal — Francez (abr.) — Rîu în U.R.S.S. 4) Importante unități socialiste ce constituie un factor principal în mecanizarea agriculturii — Animal care are un rol folositor în formarea solului, dar în același timp strică plantațiilor. 5) Eugen Po-

pescu — Plantă la care producerea de sămîntă se face, printre altele, prin încrucișare în interiorul soiului. 6) Oameni de știință și tehnicieni specializați în problemele agriculturii. 7) Fertilizarea pămîntului prin diverse substanțe nutritive — Anotimp în care se seamănă porumbul. 8) Nume feminin — Cate de urmat (pl.) — Grabă în muncă. 9) Produs al anumitor arbori eliminat în mod natural sau scos prin inciziune (pl.) — Îmbinată cu practica, da rezultatele cele mai bune.

REDACȚIA: BUCUREȘTI Căsuța Poștală 7
PIAȚA ȘCINTEII Tel. 7.60.10 Int. 1788

ABONAMENTE: în toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR 3 luni: 9 lei
6 luni: 18 lei
un an: 36 lei

mărtisoare încurcate

Redacția își cere scuze pentru faptul că, în grabă, colaboratorul nostru a încurcat mărtisoarele și roagă cititorii să le repartizeze așa cum se cuvine. (Menționăm că fiecare este liber să le repartizeze și în afara paginii, dacă cunosc, din întâmplare, pe unii cărora li s-ar potrivea).

ARIK

Desen de Rik AUERBACH

Prețul 1,30 lei

FLACARA

Nr. 5 (78) — 1 martie 1967